

Uzasadnienie

Projekt planu ochrony rezerwatu przyrody Las Bielański, będący przedmiotem niniejszego zarządzenia, stanowi wykonanie upoważnienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie zawartego w art. 19 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z postanowieniami tej regulacji prawnej, regionalny dyrektor ochrony środowiska sporządza dla rezerwatu projekt planu ochrony i ustanawia dla niego plan ochrony w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia.

Projekt zarządzenia został sporządzony z uwzględnieniem:

- 1) zakresu określonego w art. 20 ust 5 ustawy o ochronie przyrody;
- 2) rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz U Nr 94, poz 794).

W związku z tym, że rezerwat pokrywa się terytorialnie z obszarem Natura 2000 Las Bielański PLH 140041, uwzględniono w projekcie planu ochrony, stosownie do art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 28 tej ustawy.

Na terenie rezerwatu nie wyznacza się miejsc:

- 1) wprowadzania psów;
- 2) w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa, rolnicza;
- 3) przeznaczonych dla celów amatorskiego połowu ryb i rybactwa;
- 4) dopuszczonych do wykonywania polowań.

Na terenie rezerwatu nie wyznacza się obszarów i miejsc udostępnionych dla celów sportowych i rekreacyjnych.

Na terenie rezerwatu nie wskazuje się obszarów ochrony ścisłej.

W zarządzeniu nie wskazano obszarów, ani miejsc udostępnianych dla badań naukowych. Mając na uwadze dbałość o zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie, udostępnianie rezerwatu przyrody w celu prowadzenia badań naukowych może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 24 i ust. 5 ustawy o ochronie przyrody. Uzyskanie indywidualnej zgody na prowadzenie ww. czynności gwarantuje z jednej strony nadzór nad ich rodzajem i metodyką zabezpieczając z drugiej strony rezerwat przed

negatywnym oddziaływaniem realizowanych prac, czy też przed wykonywaniem prac badawczych, których tematyka nie wymaga ingerencji w ekosystem rezerwatu. Szeroki zakres i tematyka badań naukowych sprawia, że pełną kontrolę nad ich wpływem na rezerwat można zachować tylko poprzez rozpatrzenie indywidualnego wniosku. Nie występuje natomiast możliwość precyzyjnego zdefiniowania w planie ochrony dla wszystkich rodzajów badań jednego sposobu postępowania, który minimalizowałby ich negatywny wpływ na rezerwat.

Projekt zarządzenia został przygotowany z wykorzystaniem dokumentacji, którą Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie nabył od firmy TAXUS SI. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie po pozyskaniu środków pieniężnych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie przystąpił do sporządzenia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Las Bielański. Wyloniono w drodze przetargu firmę TAXUS SI i podpisano z nią umowę na przygotowanie dokumentacji projektu planu ochrony. Wykonawca nie dotrzymał warunków umowy i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie zmuszony był rozwiązać z nim umowę oraz zwrócić Wojewódzkiemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie przyznane na ten cel środki finansowe. W związku z tym, że zakres sporządzonego opracowania spełniał ustawowe wymagania i na jego podstawie można było sporządzić projekt planu ochrony, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie podjął decyzję o jej nabyciu z własnych środków. Przy określaniu zakresu, jaki winna zawierać dokumentacja na potrzeby sporządzenia planu ochrony, wzięto pod uwagę to, że plan ochrony stanowi akt prawa miejscowego, który regulowany jest normami prawnymi określonymi w ustawie o ochronie przyrody. Instrumentem prawnym definiującym w sposób ogólny założenia, jakie powinien uwzględniać plan ochrony oraz jego elementy składowe, jest regulacja zawarta w art. 20 ustawy o ochronie przyrody. Szczegółowe rozwiązania z tym związane zostały zawarte natomiast w akcie wykonawczym do ustawy o ochronie przyrody, jakimi jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody. Sposób sformułowania art. 20 ustawy o ochronie przyrody pozwala stwierdzić, że plan ochrony składa się z elementów, których zakres został sztywnie określony w ust. 3 tego artykułu i plan ochrony nie może wykraczać poza jego ramy. Zakładając racjonalność ustawodawcy można przyjąć, że uchwalając przepisy o ochronie przyrody wziął pod uwagę to, że specyfika ochrony przyrody sprawia, że nie ma dwóch identycznych

obiektów podlegających tej samej ochronie. Przejawia się to w sposobie zredagowania art. 20 ust. 1 i 2 tej ustawy, określających problemy jakie winny zostać uwzględnione w planie ochrony oraz sposób prowadzenia prac przy jego sporządzaniu. W treści tej regulacji określono, że przy opracowywaniu planu ochrony winno skupić się na identyfikacji zagrożeń, ocenie stanu przyrody i opracowaniu koncepcji ochrony ukierunkowanej na eliminację lub ograniczenie zagrożeń. Najważniejszym jest, aby plan ochrony spełniał ustawowo wymagane funkcje i zgodnie z orzeczeniem z dnia 14 grudnia 2010 r. (IV SA/Wa 1957/10) Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie winien on skupiać się na sposobach eliminacji lub minimalizacji zagrożeń dla przyrody. W wydanym przez Ministra Środowiska akcie wykonawczym do ustawy o ochronie przyrody, szczegółowo określono zakres prac, jakie należy wykonać na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony. Prawodawca, wypełniając postanowienia ustawy o ochronie przyrody, mając na względzie potrzebę ochrony przyrody, możliwości techniczne, organizacyjne i finansowe, zawęził poprzez ten akt prawny zakres koniecznych do przeprowadzenia prac, do elementów niezbędnych do zaplanowania w rezerwacie ochrony. Sposób zredagowania rozporządzenia, pozwala na rozszerzanie lub zawężanie ilości zagadnień branych pod uwagę przy sporządzaniu planu ochrony rezerwatu, w zależności od potrzeb związanych z eliminacją zagrożeń oraz możliwości organizacyjnych czy też finansowych. Rolą tego rozporządzenia jest określenie trybu sporządzania planu ochrony, nie jest zaś jego rolą ustalenie sztywnego zakresu, jaki winna zawierać przygotowana w trakcie jego ustanawiania dokumentacja. Taka konstrukcja prawa sprawia, że jeżeli na podstawie przeprowadzonych prac i analiz, możliwe jest sporządzenie dla rezerwatu planu ochrony w zakresie zdefiniowanym w art. 20 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, zostały spełnione przez nie stawiane im uwarunkowania prawne. Projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie zawiera ustawowo określony zakres i głównym celem, dla którego został sporządzony, jest zdefiniowanie zagrożeń dla rezerwatu oraz sposobów ich eliminacji.

Zaplanowane w planie ochrony prace zostały dostosowane do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu.

Rezerwat Las Bielański stanowi pozostałość dawnej Puszczy Mazowieckiej, z zachowanymi drzewostanami o naturalnej strukturze, w których na szczególną uwagę zasługują liczne okazy wiekowych dębów. Z racji tego, że pokrywa się on powierzchniowo z obszarem Natura 2000, na jego obszarze szczególnej ochronie podlegają dwa wzajemnie uzupełniające się elementy. Las, położony na obszarze aglomeracji miejskiej Warszawy – cel, dla ochrony

którego rezerwat został uznany oraz pachnica dębowa i kozioróg dębosz – przedmioty, dla ochrony których został ustanowiony obszar Natura 2000. Głównym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu siedlisk leśnych, jest rozprzestrzenianie się w nich gatunków obcych oraz wpływ aglomeracji miejskiej. Jako sposób eliminacji tego zagrożenia przewidziano wykonanie działań ochronnych ukierunkowanych na eliminację gatunków obcych oraz zdefiniowano ustalenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zagrożeniem dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, jest zanik miejsc ich występowania. Ochrona pachnicy i kozioroga powinna być długofalowa, zmierzająca do zachowania aktualnych i potencjalnych miejsc rozwoju tego gatunku. Kozioróg jest wykazywany w Lesie Bielańskim już od przełomu XVIII i XIX wieku i jeszcze do lat 70-tych ubiegłego wieku był dość liczny. Spadek liczebności tego gatunku może się wiązać z brakiem użytkowania tego terenu. Od końca XIX wieku Las Bielański pełnił ważną funkcję rekreacyjną dla mieszkańców Warszawy, a w 1950 r. utworzono w nim Park Kultury. Działania te wstrzymywały sukcesję np. pojawianie się podszytu i podrostu zacieniającego pnie dębów, co mogło stwarzać koziorogowi i pachnicy bardzo dobre warunki rozwoju. Pojawienie się odnowień zacieńających pnie dębów prawdopodobnie spowodowało spadek liczebności tych gatunków. Kozioróg dębosz przetrwał w rezerwacie w ograniczonym zakresie prawdopodobnie dzięki zasiedlaniu grubszych konarów w miejscach, gdzie docierały promienie słoneczne. Tezę tą może popierać fakt, że gatunek ten obserwowany jest w największej ilości na drzewach rosnących wzdłuż ul. Dewajtis i Podleśnej oraz w innych miejscach odsłoniętych, gdzie dociera światło. Czynna ochrona tych gatunków będzie obejmowała dęby o pierśnicy mierzonej na wysokości 1,3 m większej niż 40 cm. Na potrzeby sporządzenia projektu zarządzenia zostały zinwentaryzowane drzewa stanowiące siedlisko tych owadów i ich położenie zostało określone poprzez podanie współrzędnych geograficznych. Mając na względzie ochronę tych gatunków nie podano w projekcie planu ochrony dokładnej punktowej lokalizacji tych drzew zastępując ją formą obszarową. W ramach prac mają zostać odsłonięte pnie tych drzew w promieniu do 6 m po ich południowej, południowo-wschodniej i południowo zachodniej stronie. Działaniem tym zostaje objęta stosunkowo niewielka powierzchnia 1,745 ha. Pozostała część rezerwatu przekraczająca 120 ha zostaje wyłączona z realizacji tego działania i będą mogły zachodzić na niej naturalne procesy odnawiania lasu z pozostawieniem rodzimych gatunków podrostów i podszytów. Taki sposób prowadzenia czynnej ochrony sprawia, że będzie ona efektywna,

gdyż będzie ona realizowana w sposób kompleksowy, uwzględniający współlistnienie dwóch form ochrony przyrody, wzajemnie uzupełniających się celem i przedmiotami ochrony.

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych projekt zarządzenia, celem zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.) został wyłożony w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie.

O wyłożeniu projektu zarządzenia Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie poinformował poprzez:

- 1) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i na stronach internetowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy i siedzibie Dzielnicy Bielany Miasta Stołecznego Warszawy;
- 3) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Lasów Miejskich – Warszawa władającego rezerwatem;
- 4) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Zarządu Dróg Miejskich władającego rezerwatem;
- 5) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie władającego rezerwatem;
- 6) umieszczenie obwieszczenia na łamach lokalnej gazety.

W ramach przeprowadzonego postępowania z udziałem społeczeństwa do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie wpłynęły następujące wnioski i uwagi, po przeanalizowaniu, których Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie ustalił, co następuje:

- 1) Prof. dr hab. Stanisław Miścicki.
  - a) W odniesieniu do uwagi: „W § 4. 1. podpunkt „2) utrzymanie i powiększenie stanowisk kozioroga dębosza i pachnicy próchniczki” powinien mieć brzmienie „2) utrzymanie stanowisk kozioroga dębosza i pachnicy próchniczki”. Znajomość działań, które kryją się za słowem „powiększanie” – czyli wycinanie podrostu i podszytu wokół dębów powodują, że ten punkt jest sprzeczny z podpunktami 4) i 6)

w tym samym paragrafie („4) odtworzenie naturalnych cech zbiorowisk leśnych”; „6) utrzymanie rezerwatu jako naturalnego ekosystemu zachowanego na obszarze aglomeracji miejskiej Warszawy”). Podrost i podszyt są naturalnym składnikiem struktury drzewostanów, a więc ich eliminacja jest sprzeczna z odtwarzaniem naturalnych cech lasu.”

Projekt planu ochrony obejmuje dwie formy ochrony - rezerwat przyrody i obszar Natura 2000. Będzie on efektywny tylko wówczas, jeżeli jego postanowienia będą realizowane w sposób kompleksowy, uwzględniający współistnienie tych dwóch form ochrony przyrody, wzajemnie uzupełniających się celem i przedmiotami ochrony. Z tych względów, ustawa o ochronie przyrody wprowadza rozwiązanie, obligujące organy opracowujące plany ochrony dla rezerwatów przyrody pokrywających się powierzchniowo z obszarem Natura 2000, do uwzględnienia w nich wymagań stawianych obu formą ochrony. Taki plan ochrony posiada przymiot dwóch powszechnie obowiązujących aktów prawa miejscowego tj. planu ochrony rezerwatu przyrody i planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000. Praktyczne znaczenie takiego rozwiązania jest trudne do przecenienia, gdyż to właśnie dzięki niemu w praktyce realizowana jest zasada kompleksowości działań w zakresie ochrony środowiska obligująca do tego, aby ochrona jednego lub kilku elementów przyrodniczych była realizowana z uwzględnieniem ochrony pozostałych elementów. Również zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa, ustawodawca wymaga, aby plany ochrony zawierały sposoby eliminacji wszelkich zagrożeń dla szeroko rozumianej ochrony przyrody. Na terenie rezerwatu zostało zdiagnozowane zagrożenie dla występujących na jego obszarze dwóch gatunków zwierząt kozioroga i pachnicy. Zagrożeniem tym jest zwarty i wysoki podszyt, który zacieniając pnie grubych dębów przyczynia się do zaniku tych gatunków. W tym miejscu należy zauważyć to, że obszar działania ochronnego związanego z utrzymaniem stanowisk kozioroga dębosza i pachnicy dębowej jest mocno ograniczony. Gatunki te preferują drzewostany o luźnym zwarciu bez gęstego podrostu i podszytu. Opanowują one grube osłabione drzewa o grubej spękanej korze, na których zakładają żerowiska od strony południowej, południowo-wschodniej i południowo zachodniej. Czynna ochrona tych gatunków ma być realizowana wyłącznie w tego typu miejscach i będzie obejmowała dęby o pierśnicy mierzonej na wysokości 1,3 m większej niż 40 cm. W ramach prac mają zostać odsłonięte pnie tych drzew w promieniu do 6 m po ich południowej, południowo-wschodniej i południowo zachodniej stronie. Należy również wskazać, że na potrzeby sporządzenia projektu zarządzenia zostały

zinwentaryzowane drzewa stanowiące siedlisko tych owadów i ich położenie zostało określone poprzez podanie współrzędnych geograficznych. Mając na względzie ochronę tych gatunków nie podano w projekcie planu ochrony dokładnej punktowej lokalizacji tych drzew zastępując ją formą obszarową. W tym miejscu winno się jeszcze wskazać to, że działaniem tym zostaje objęta stosunkowo niewielka powierzchnia 1,745 ha. Pozostała część rezerwatu przekraczająca 120 ha zostaje wyłączona z realizacji tego działania i będą mogły zachodzić na niej naturalne procesy odnawiania lasu z pozostawieniem rodzimych gatunków podrostów i podszytów. Mając na względzie powyższe można przyjąć, że utrzymanie występujących w rezerwacie chronionych gatunków zwierząt nie jest sprzeczna z odtwarzaniem naturalnych cech lasu. Konieczność przeprowadzenia działań utrzymujących populację gatunków objętych ochroną wynika wprost z ustawy o ochronie przyrody i wydanych do tej ustawy aktów wykonawczych Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Prawodawca uchwalając tę normę prawną wskazał, że zakres planu ochrony winien obejmować elementy niezbędne do zaplanowania ochrony, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących w szczególności, jeżeli są one celem lub przedmiotem ochrony dla którego została utworzona dana forma ochrony przyrody. W stosunku do tych gatunków plan ochrony winien ustalać działania ochronne zapewniające ich utrzymanie lub odtworzenie właściwego ich stanu, likwidację oraz ograniczenie zidentyfikowanych zagrożeń. Pominięcie w planie ochrony działań ochronnych ukierunkowanych na utrzymanie kozioroga i pachnicy z jednej strony sprawiłoby, że plan ochrony byłby niezgodny z aktami wyższego rzędu, z drugiej strony może doprowadzić do wyginięcia tych gatunków i utraty przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000. Najważniejszym przy planowaniu ochrony przyrody jest to, aby ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 nie doprowadziła do utraty celu ochrony rezerwatu i na odwrót. W żadnej mierze nie można przyjąć, że wykonanie na stosunkowo niewielkiej powierzchni rezerwatu zaplanowanych w projekcie planu ochrony działań z zakresu czynnej ochrony kozioroga i pachnicy doprowadzi do utraty celu ochrony rezerwatu. Natomiast z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, że niepodjęcie tych działań może doprowadzić do utraty przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000.

- b) W odniesieniu do uwagi: „W § 4. 1. podpunkt „3) eliminacja gatunków obcych” powinien być poszerzony i brzmieć „3) eliminacja obcych gatunków drzew, krzewów i roślin zielnych”.

Uwzględniono uwagę i wprowadzono zaproponowany zapis „eliminacja obcych gatunków drzew, krzewów i roślin zielnych”.

- c) W odniesieniu do uwagi: „Ze strefy H powinna być wyodrębniona i utworzona dodatkowa strefa (np. strefa K) obejmująca tylko teren leśny. Zalecenie ochronne powinno brzmieć: a) należy zachować sposób użytkowania terenu jako lasu będącego naturalnym przedłużeniem drzewostanów Rezerwatu, z ograniczeniem stosowania cięć zupełnych (polegających na całkowitym usunięciu drzew) do 0,25 ha na jednorazowej powierzchni i nie przekraczającej 25% powierzchni drzewostanu, w którym taki zabieg byłby wykonany, bez wprowadzania obcych gatunków roślin i z możliwością eliminacji tych gatunków, b) nie jest dopuszczone lokalizowanie obiektów budowlanych, z wyjątkiem budowy urządzeń i ciągów infrastruktury technicznej, c) należy zachować stosunki wodne na poziomie nieprzyczyniającym się do ich zmiany w sposób mogący negatywnie wpływać na rezerwat i obszar Natura 2000”.

§ 9 projektu zarządzenia nie jest normą definiującą działania ochronne. Stanowi on regulację określającą wskazania do studium i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Z tych względów winien on zawierać zapisy, które można przenieść do dokumentów planistycznych np.: powierzchnia biologicznie czynna czy też sposób użytkowania i zagospodarowania gruntów. Zaproponowane w uwadze zapisy odnoszące się do sposobu prowadzenia cięć w drzewostanach nie mają przełożenia do planowania przestrzennego, gdyż regulowane są one poprzez plan urządzania lasu. Należy w tym miejscu wskazać również to, że zastosowane w stosunku do strefy H zapisy ukierunkowane są na utrzymanie sposobu użytkowania w formie zieleni leśnej.

- d) W odniesieniu do uwagi: „Na terenie Rezerwatu „Las Bielański” występują dwa siedliska przyrodnicze: grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum* (9170-2) oraz lęgowy las dębowo-wiązowo-jesionowy *Ficario-Ulmetum* (91F0). Pokrywają niemal cały teren rezerwatu. Ich stan został określony łącznie jako U2 (zły). Ponieważ znajdują się na obszarze Natura 2000, to te dwa siedliska powinny także

być przedmiotem ochrony. Oznacza to, że tabela w załączniku 3 powinna być poszerzona o te dwa przedmioty ochrony. Powinna być wykonana identyfikacja zagrożeń siedlisk i sposób eliminacji tych zagrożeń”.

Plan ochrony rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym określającym czy też zmieniającym przedmiot, dla ochrony którego został utworzony obszar Natura 2000. Wprowadzenie planem ochrony zmiany przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny.

e) W odniesieniu do uwagi: *„Stan populacji i środowiska bytowania kozioroga dębosza oceniono jako U2 (zły). Nie wiadomo jednak (tego nie ma w Dokumentacji Planu Ochrony Rezerwatu Przyrody Las Bielański) czy stan populacji tego owada był w Lesie Bielańskim kiedykolwiek lepszy. Jeżeli nie (co jest prawdopodobne) to oznaczałoby, że struktura (budowa) lasu jest tego rodzaju, że uniemożliwia bytowanie silnej populacji tego owada. Z punktu widzenia kompleksowej ochrony przyrody wystarczający jest brak celowych działań (antropogennych) pogarszających środowisko tego owada. Natomiast powinny być akceptowane zmiany naturalne wiążące się z rozwojem lasu. Z tych powodów za bezcelowe uważam niektóre zabiegi (oznaczone uwagami 6-7)”.*

Projekt planu ochrony obejmuje dwie formy ochrony - rezerwat przyrody i obszar Natura 2000. Będzie on efektywny tylko wówczas, jeżeli jego postanowienia będą realizowane w sposób kompleksowy, uwzględniający współistnienie tych dwóch form ochrony przyrody, wzajemnie uzupełniających się celem i przedmiotami ochrony. Z tych względów, ustawa o ochronie przyrody wprowadza rozwiązanie, obligujące organy opracowujące plany ochrony dla rezerwatów przyrody pokrywających się powierzchniowo z obszarem Natura 2000, do uwzględnienia w nich wymagań stawianych obu formą ochrony. Taki plan ochrony posiada przedmiot dwóch powszechnie obowiązujących aktów prawa miejscowego tj. planu ochrony rezerwatu przyrody i planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000. Praktyczne znaczenie takiego rozwiązania jest trudne do przecenienia, gdyż to właśnie dzięki niemu w praktyce realizowana jest zasada kompleksowości działań w zakresie ochrony środowiska obligująca do tego, aby ochrona jednego lub kilku elementów przyrodniczych była realizowana z uwzględnieniem ochrony pozostałych elementów. Również zgodnie z utrwaloną linią

orzecznictwa, ustawodawca wymaga, aby plany ochrony zawierały sposoby eliminacji wszelkich zagrożeń dla szeroko rozumianej ochrony przyrody. Na terenie rezerwatu zostało zdiagnozowane zagrożenie dla występujących na jego obszarze dwóch gatunków zwierząt kozioroga i pachnicy. Zagrożeniem tym jest zwarty i wysoki podszyt, który zacieśniając pnie grubych dębów przyczynia się do zaniku tych gatunków. W rezerwacie nie były prowadzone działania związane z utrzymaniem stanowisk kozioroga i pachnicy. Obecność tych gatunków, pomimo nie podejmowania działań, może świadczyć o tym, że rezerwat jest obszarem dogodnym do ich bytowania. Zły stan populacji kozioroga i środowiska jego bytowania może być wynikiem nieprowadzenia w tym zakresie działań ochronnych. Zarastanie naturalnie powstających luk i związane z tym zacieśnianie pni starych dębów może przyczynić się do systematycznego zmniejszania arealu występowania tego gatunku. Głównym założeniem planu ochrony jest utrzymanie występującej w rezerwacie populacji kozioroga i pachnicy oraz doprowadzenie populacji kozioroga do właściwego stanu, poprzez utrzymanie charakterystycznych dla tych gatunków cech siedliska. W tym miejscu należy zauważyć to, że obszar działania ochronnego związanego z utrzymaniem stanowisk kozioroga dębosza i pachnicy dębowej jest mocno ograniczony. Gatunki te preferują drzewostany o luźnym zwarciu bez gęstego podrostu i podszytu. Opanowują one grube osłabione drzewa o grubej spękanej korze, na których zakładają żerowiska od strony południowej, południowo-wschodniej i południowo zachodniej. Czynna ochrona tych gatunków ma być realizowana wyłącznie w tego typu miejscach i będzie obejmowała dęby o pierśnicy mierzonej na wysokości 1,3 m większej niż 40 cm. W ramach prac mają zostać odsłonięte pnie tych drzew w promieniu do 6 m po ich południowej, południowo-wschodniej i południowo zachodniej stronie. Należy również wskazać, że na potrzeby sporządzenia projektu zarządzenia zostały zinwentaryzowane drzewa stanowiące siedlisko tych owadów i ich położenie zostało określone poprzez podanie współrzędnych geograficznych. Mając na względzie ochronę tych gatunków nie podano w projekcie planu ochrony dokładnej punktowej lokalizacji tych drzew zastępując ją formą obszarową. W tym miejscu winno się jeszcze wskazać to, że działaniem tym zostaje objęta stosunkowo niewielka powierzchnia 1,745 ha. Pozostała część rezerwatu przekraczająca 120 ha zostaje wyłączona z realizacji tego działania i będą mogły zachodzić na niej naturalne procesy odnawiania lasu z pozostawieniem rodzimych gatunków podrostów i podszytów. Mając na względzie powyższe można przyjąć, że utrzymanie występujących w rezerwacie chronionych gatunków zwierząt nie jest sprzeczna z odtwarzaniem naturalnych cech lasu i utrzymanie przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 nie stanowi zagrożenia dla

celu ochrony rezerwatu. Konieczność przeprowadzenia działań utrzymujących populację gatunków objętych ochroną wynika wprost z ustawy o ochronie przyrody i wydanych do tej ustawy aktów wykonawczych Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Prawodawca uchwalając tę normę prawną wskazał, że zakres planu ochrony winien obejmować elementy niezbędne do zaplanowania ochrony, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących w szczególności, jeżeli są one celem lub przedmiotem ochrony dla którego została utworzona dana forma ochrony przyrody. W stosunku do tych gatunków plan ochrony winien ustalać działania ochronne zapewniające ich utrzymanie lub odtworzenie właściwego ich stanu, likwidację oraz ograniczenie zidentyfikowanych zagrożeń. Pominięcie w planie ochrony działań ochronnych ukierunkowanych na utrzymanie kozioroga i pachnicy z jednej strony sprawiłoby, że plan ochrony byłby niezgodny z aktami wyższego rzędu, z drugiej strony może doprowadzić do wyginięcia tych gatunków i utraty przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000. Rezerwat położony jest w środku dużej aglomeracji miejskiej i całkowite odstępianie od wykonywania działań chroniących ten gatunek może w konsekwencji doprowadzić do jego bezpowrotnego zaniku. Należy w tym miejscu wskazać dodatkowo, że w uwadze nie zaproponowano żadnych rozwiązań, aby utrzymać te gatunki w rezerwacie. Zauważyć należy przy tym również to, że odstępując od podjęcia zaplanowanych działań ochronnych nie otrzymamy odpowiedzi, czy realizacja tych czynności poprawi stan populacji kozioroga, czy też pomimo wykonanych prac gatunek ten będzie ustępować z rezerwatu. Podkreślenia przy tym wymaga, że w rezerwacie chroniony jest cały ekosystem i jeżeli jeden z jego elementów jest zagrożony to należy tak ukierunkować działania, aby nie doprowadzić do jego utraty. Najważniejszym przy planowaniu ochrony przyrody jest to, aby ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 nie doprowadziła do utraty celu ochrony rezerwatu i na odwrót. W żadnej mierze nie można przyjąć, że wykonanie na stosunkowo niewielkiej powierzchni rezerwatu zaplanowanych w projekcie planu ochrony działań z zakresu czynnej ochrony kozioroga i pachnicy doprowadzi do utraty celu ochrony rezerwatu. Natomiast z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, że niepodjęcie tych działań może doprowadzić do utraty przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000.

- f) W odniesieniu do uwagi: *„Występowanie zwartego i wysokiego podszytu ...” nie jest zagrożeniem dla rezerwatu. Sposób eliminacji „zagrożenia” jest niewłaściwy z punktu widzenia kompleksowej ochrony lasu w rezerwacie. Sugeruję całkowite zrezygnowanie z zabiegu odsłaniania pni dębów. W lesie zbliżonym do naturalnego występują naturalne przerzedzenia, powstają luki lub nawet większe powierzchnie po destrukcji fragmentu lasu. Taki proces już obserwuje się w Lesie Bielańskim (np. destrukcja drzewostanów w miejscu dawnego noclegowiska gawronów). W następstwie tego w naturalnym sposób silniej oświetlane są pnie niektórych dębów, co zapewnia w ciągły sposób odpowiednie środowisko życia – w tym przypadku kozioroga dębosza.”*

Występowanie zwartego i wysokiego podszytu nie jest zdiagnozowanym zagrożeniem dla rezerwatu, lecz jest zagrożeniem dla części jego ekosystemu, dwóch gatunków kozioroga i pachnicy, będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000.

- g) W odniesieniu do uwagi: *„Brak naturalnego odnowienia dęba szypułkowego, mogącego w przyszłości zapewnić bazę pokarmową i miejsce rozwoju kozioroga dębosza co w efekcie może doprowadzić do spadku liczebności populacji tego gatunku” nie jest zagrożeniem dla rezerwatu, ani współczesnym czynnikiem zagrażającym populacji obu owadów. Sposób eliminacji „zagrożenia” jest niewłaściwy z punktu widzenia kompleksowej ochrony lasu w rezerwacie. Większość naszych gatunków drzew ma naturalne „fale” odnowienia. Obecnie w Europie dąb szypułkowy (i bezszypułkowy) trudno odnawia się w większości naturalnych siedlisk (ale np. dobrze pod sosną). Jednak w rezerwacie Las Bielański populacja dębów jest bardzo zróżnicowana wiekowo i wymiarowo. Najmłodsze, znacząco liczebnie grupy dębów liczą zaledwie ok. 30 lat (charakterystyki liczebności i wymiarów drzew, w tym dębów, nie podaje Dokumentacja). Tak więc na co najmniej 250 lat jest zapewniona znacząca obecność tego gatunku. Warunki do odnowienia dębu pojawią się zapewne naturalnie wraz ze zmianami struktury poszczególnych miejsc Lasu (np. w miejscu destrukcji po noclegowisku gawronów)”*.

Plan ochrony sporządza się na stosunkowo długi okres 20 lat i trudno jest przewidzieć wszystkie zmiany, jakie mogą zajść w tym czasie. Mając na względzie dynamikę

zachodzących w rezerwacie naturalnych procesów, w szczególności zamieranie drzew, brak odnowień dębowych zostało zdiagnozowane, jako jedno z zagrożeń. Z tych względów plan ochrony zakłada możliwość sztucznego wprowadzenia tego gatunku. Uwzględniając wniesioną uwagę zmieniono zdiagnozowany rodzaj zagrożenia z zagrożenia istniejącego na zagrożenie potencjalne. Taka konstrukcja prawa z jednej strony nie zakłada na chwilę obecną wykonania tego zadania, gdyż stan odnowień nie stanowi istniejącego zagrożenia dla rezerwatu, z drugiej zaś strony nie zamyka drogi do szybkiej jego realizacji, jeżeli zajdzie taka konieczność. W żadnej mierze nie można w pełni wykluczyć, że nieprzedstawiający na dzień dzisiejszy zagrożenia stan odnowień naturalnych stanie się w pewnym momencie czynnikiem zagrażającym trwałości ekosystemu rezerwatu i stanowić będzie uzasadnioną podstawę do podjęcia działań ochrony czynnej. W celu wprowadzenia naniesionej zmiany do obrotu prawnego, przeredagowano definicję działania ochronnego „podsadzenia” na brzmienie „podsadzenia – działanie ochronne, które można realizować w miejscach naturalnie przerzedzonych, w szczególności na gniazdach, których powierzchnia będzie większa niż 0,25 ha, gdzie nie występują naturalne odnowienia gatunków właściwych dla danego siedliska lub występujące odnowienia nie rokują nadziei na wejście do górnego piętra drzewostanu w ramach, którego można wprowadzać sztucznie gatunki właściwe dla danego siedliska wraz z ich pielęgnacją oraz zabezpieczeniem przed zwierzyną;”

- h) W odniesieniu do uwagi: *„Obniżenie poziomu wód gruntowych oraz zły stan jakościowy wód powierzchniowych i podziemnych doprowadzający do zamierania starych dębów co w efekcie może doprowadzić do spadku liczebności populacji kozioroga dębosza i pachnicy próchniczki” należy uznać za istotny czynnik zagrażający. Jednak jest to niekonsekwencja w stosunku do koncepcji ochronnej sztucznego wycinania podrostu i podszytu, aby osiągnąć polepszenie warunków bytowania głównie kozioroga dębosza, który chętnie zasiedla nie tylko dobrze oświetlone (ogrzane) dęby, ale i osłabione, a jego bytowanie powoduje dalsze osłabienie drzew (przez drążenie głębokich chodników przez larwy). Zatem osłabienie dębów przez obniżenie poziomu wód gruntowych spowoduje raczej zwiększenie ich atrakcyjności jako miejsca bytowania kozioroga dębosza. Oczywiście – nie oznacza to akceptacji negatywnych zmian poziomu wód gruntowych i jakości wód powierzchniowych.”*

Obniżenie poziomu oraz zanieczyszczenie wód i związane z tym zamieranie dębów jest zjawiskiem wynikającym z działalności człowieka. W żadnej mierze nie można go traktować, jako czynnika korzystnie wpływającego na kozioroga dębosza, gdyż stanowi ono poważne zagrożenie dla zachowania ważnych dla tego gatunku procesów, jakim jest naturalne obumieranie drzewostanów. Wskazać przy tym należy również to, że plan ochrony nie diagnozuje, jako zagrożenia, zamierania dębów w związku z żerowaniem kozioroga.

- i) W odniesieniu do uwagi: *„Rozprzestrzenianie się gatunków obcych ...” jest czynnikiem zagrażającym. Pominięte zostały niektóre gatunki: robinia, kasztanowiec, klon srebrzysty. Jako zagrażające należy wskazać gatunki inwazyjne (łatwo odnawiające się obecnie lub w warunkach zmian struktury drzewostanów, np. przy większym dopływie światła) w kolejności: czeremcha amerykańska, robinia, dąb czerwony (ewentualnie klon jesionolistny). Pozostałe gatunki obce, występujące w Lesie Bielański, stanowią mniejsze zagrożenie (ze względu na ich niewielką liczebność i skąpe odnawianie się). Wszystkie powinny być eliminowane – choć zabiegi muszą być bardzo ostrożne, umiejętne, dostosowane do biologii danego gatunku.”*

W projekcie planu ochrony użyto, w stosunku do działania ochronnego usuwanie gatunków obcych, sformułowania „w szczególności”. Taka konstrukcja prawna sprawia, że listę wymienionych w tym działaniu gatunków należy traktować, jako przykłady, nietworzące zamkniętego katalogu. Zgodnie, bowiem z § 153 ust 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie zasad techniki prawodawczej, jeżeli wyliczenie ma mieć charakter przykładowy, a nie zupełny, należy to jednoznacznie wyrazić za pomocą zwrotu „w szczególności”. Zastosowanie tej techniki sprawia, że działanie to można interpretować ogólnie, jako znajdujące zastosowanie do wszystkich gatunków obcych geograficznie, zarówno tych występujących w rezerwacie, jak i tych, które mogą się w nim pojawić. Wymienienie listy gatunków w formie zamkniętego katalogu może sprawić, że po pojawieniu się w rezerwacie nowego gatunku obcego, dotychczas niewystępującego w rezerwacie, działania tego nie będzie można zastosować w stosunku do tego gatunku. Przykładowe wymienienie gatunków miało również na celu wskazanie, że chodzi o gatunki obce geograficznie a nie gatunki obce ekologicznie, jaką jest np.: sosna na grądach. Tym niemniej mając na względzie wniesioną uwagę dopisano do listy wskazane w niej gatunki.

j) W odniesieniu do uwagi: „Brak odnowienia naturalnego jesionu wyniosłego i wiąza pospolitego na zbiorowisku łągu wiązowo-jesionowym co w efekcie może doprowadzić do uproszczenia struktury gatunkowej i przestrzennej oraz zniekształcenia zbiorowisk leśnych” jest błędną diagnozą, a proponowany zabieg nie przyniesie pozytywnych efektów. Jest też zabiegiem niekonsekwentnym w kontekście faktu, że siedlisko nie zostało określone jako przedmiot ochrony. Sugeruję zrezygnowanie z tego zabiegu. Błędnie podano, że chodzi o odnowienie wiąza pospolitego (inaczej polnego) *Ulmus minor* (lub *Ulmus campestris*). W Lesie Bielańskim ten gatunek jest tylko sporadycznym składnikiem łągu i z powodu naczyniowej choroby wiąza jest gatunkiem niezwykle rzadkim. W Lesie Bielańskim występuje za to wiąz szypułkowy *Ulmus laevis*. Odnawia się, tzn. występuje w postaci nalotu i podrostu zróżnicowanych wymiarów (co nie zostało odnotowane w Dokumentacji) – jest piątym, co do średniej liczebności Lasu, gatunkiem odnowienia (a biorąc pod uwagę jego ograniczenie się do siedliska łągowego, tam jednym z najliczniejszych). Obecny zagrożeniem dla odnowienia wiąza jest wyorywanie nalotów przez dziki. Jesion wyniosły został wprowadzony sztucznie do Lasu Bielańskiego po II wojnie światowej, a więc drzewa są dość młodymi osobnikami. Obecnie jesion już odnawia się (co nie zostało odnotowane w Dokumentacji) – także z nasion drzew rosnących poza rezerwatem (w mieście) – i jest szóstym, co do średniej liczebności Lasu, gatunkiem odnowienia. Obecny zagrożeniem jest wyorywanie nalotów przez dziki. Udatność podsadzeń obu gatunków zależałaby od zmian w drzewostanie osłaniającym (a więc należałoby wykonywać sztuczne przerzedzenia, – czyli eliminację niektórych dorosłych drzew). Jest to zabieg niewskazany w rezerwacie. Ponadto – odnowienie sztuczne nie jest tak skuteczne jak odnowienie naturalne. Tempo odnowienia wiąza szypułkowego i jesionu wyniosłego jest wystarczające, aby sukcesywnie zastępować stare osobniki drzew tych gatunków.”

Plan ochrony sporządza się na stosunkowo długi okres 20 lat i trudno jest przewidzieć wszystkie zmiany, jakie mogą zajść w tym czasie. Mając na względzie dynamikę zachodzących w rezerwacie naturalnych procesów, brak odnowień jesionowych i wiązowych zostało zdiagnozowane, jako jedno z zagrożeń. Z tych względów plan ochrony zakłada możliwość sztucznego wprowadzenia tych gatunków. Uwzględniając wniesioną uwagę

zmieniono zdiagnozowany rodzaj zagrożenia z zagrożenia istniejącego na zagrożenie potencjalne. Taka konstrukcja prawa z jednej strony nie zakłada na chwilę obecną wykonania tego zadania, gdyż stan odnowień nie stanowi istniejącego zagrożenia dla rezerwatu, z drugiej zaś strony nie zamyka drogi do szybkiej jego realizacji, jeżeli zajdzie taka konieczność. W żadnej mierze nie można w pełni wykluczyć, że nieprzedstawiający na dzień dzisiejszy zagrożenia stan odnowień naturalnych stanie się w pewnym momencie czynnikiem zagrażającym trwałości ekosystemu rezerwatu i stanowić będzie uzasadnioną podstawę do podjęcia działań ochrony czynnej. W celu wprowadzenia naniesionej zmiany do obrotu prawnego, przeredagowano definicję działania ochronnego „podsadzenia” na brzmienie „podsadzenia – działanie ochronne, które można realizować w miejscach naturalnie przewidzianych, w szczególności na gniazdach, których powierzchnia będzie większa niż 0,25 ha, gdzie nie występują naturalne odnowienia gatunków właściwych dla danego siedliska lub występujące odnowienia nie rokują nadziei na wejście do górnego piętra drzewostanu, w ramach, którego można wprowadzać sztucznie gatunki właściwe dla danego siedliska wraz z ich pielęgnacją oraz zabezpieczeniem przed zwierzyną;”

- k) W odniesieniu do uwagi: *„Brak odnowienia naturalnego dęba szypułkowego i lipy drobnolistnej na zbiorowisku grądowym co w efekcie może doprowadzić do uproszczenia struktury gatunkowej i przestrzennej oraz zniekształcenia zbiorowisk leśnych” jest to błędną diagnozą. Nie jest to zagrożeniem, zwłaszcza w aspekcie długookresowej ochrony. Jest też zabiegiem niekonsekwentnym w kontekście faktu, że siedlisko nie zostało określone jako przedmiot ochrony. Sugeruję zrezygnowanie z tego zabiegu. W Lesie Bielańskim dąb występuje w szerokiej gamie wiekowej i wymiarowej (brak danych w Dokumentacji) – podobne informacje są w uwadze nr 7. Nie ma potrzeby wykonywania podsadzeń. Podsadzenia tego gatunku w silnym ocienieniu nie udają się – natomiast wymagają dość dużych (0,1-0,25 ha) gniazd w postaci zrębu zupełnego. Byłoby to naruszeniem wartości krajobrazowych i przyrodniczych (i wartości historycznych) Lasu Bielańskiego. Lipa obecnie odnawia się w Lesie Bielańskim (brak danych w Dokumentacji) i średnio jest czwartym, co do liczebności, gatunkiem odnowienia.”*

Plan ochrony sporządza się na stosunkowo długi okres 20 lat i trudno jest przewidzieć wszystkie zmiany, jakie mogą zajść w tym czasie. Mając na względzie dynamikę zachodzących w rezerwacie naturalnych procesów, brak odnowień właściwych dla danego

siedliska zostało zdiagnozowane, jako jedno z zagrożeń. Z tych względów plan ochrony zakłada możliwość sztucznego wprowadzenia gatunków zgodnych z siedliskiem. Uwzględniając wniesioną uwagę zmieniono zdiagnozowany rodzaj zagrożenia z zagrożenia istniejącego na zagrożenie potencjalne. Taka konstrukcja prawa z jednej strony nie zakłada na chwilę obecną wykonania tego zadania, gdyż stan odnowień nie stanowi istniejącego zagrożenia dla rezerwatu, z drugiej zaś strony nie zamyka drogi do szybkiej jego realizacji, jeżeli zajdzie taka konieczność. W żadnej mierze nie można w pełni wykluczyć, że nieprzedstawiający na dzień dzisiejszy zagrożenia stan odnowień naturalnych stanie się w pewnym momencie czynnikiem zagrażającym trwałości ekosystemu rezerwatu i stanowić będzie uzasadnioną podstawę do podjęcia działań ochrony czynnej. W celu wprowadzenia naniesionej zmiany do obrotu prawnego, przeredagowano definicję działania ochronnego „podsadzenia” na brzmienie „podsadzenia – działanie ochronne, które można realizować w miejscach naturalnie przerzedzonych, w szczególności na gniazdach, których powierzchnia będzie większa niż 0,25 ha, gdzie nie występują naturalne odnowienia gatunków właściwych dla danego siedliska lub występujące odnowienia nie rokują nadziei na wejście do górnego piętra drzewostanu, w ramach, którego można wprowadzać sztucznie gatunki właściwe dla danego siedliska wraz z ich pielęgnacją oraz zabezpieczeniem przed zwierzyną;”

- 1) W odniesieniu do uwagi: *„Nadmierna eksploatacja powodująca negatywne oddziaływanie na rezerwat, w związku z brakiem kontroli nad ilością, sposobem realizacji i rodzajem wykonywanych badań naukowych” można uznać za czynnik zagrażający, gdy podkreślone będzie sformułowanie o badaniach wykonywanych poza kontrolą. Sugeruję jednak zrezygnowanie w wymieniach tego zagrożenia. Badania naukowe zgłoszone do właściwych organów, z zaplanowaną metodyką, mają znikomy wpływ na stan ochrony, w ogóle nieporównywalny z zagrożeniami ze strony wydeptywania, jazdy na rowerze, jazdy konnej, hałasu czy parkowania samochodów. „Badania dzikie” (bez kontroli) będą dalej odbywać się. Natomiast sterowanie zezwoleniami na badania może stać się pozornym działaniem, utrudniającym pracę ludziom rzetelnym i respektującym przepisy.”*

W zarządzeniu nie wskazano obszarów, ani miejsc udostępnianych dla badań naukowych. Mając na uwadze dbałość o zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie, udostępnianie rezerwatu przyrody w celu prowadzenia badań naukowych może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w

Warszawie na podstawie art. 15 ust. 1 pkt. 24 i ust. 5 ustawy o ochronie przyrody. Uzyskanie indywidualnej zgody na realizację tego typu czynności gwarantuje z jednej strony nadzór nad ich rodzajem i metodyką, zabezpieczając z drugiej strony rezerwat przed negatywnym oddziaływaniem realizowanych prac, czy też przed wykonywaniem prac badawczych, których tematyka nie wymaga ingerencji w ekosystem rezerwatu. Szeroki zakres i tematyka badań naukowych sprawia, że pełną kontrolę nad ich wpływem na rezerwat można zachować tylko poprzez rozpatrzenie indywidualnego wniosku. Nie występuje natomiast możliwość precyzyjnego zdefiniowania w planie ochrony dla wszystkich rodzajów badań jednego sposobu postępowania, który minimalizowałby ich negatywny wpływ na rezerwat.

m) W odniesieniu do uwagi: *„Przedmiotem ochrony na obszarze Natura 2000 (znaczna powierzchnia rezerwatu Las Bielański) powinny być także: grąd subkontynentalny Tilio-Carpinetum (9170-2) oraz łęgowy las dębowo-wiązowo-jesionowy Ficario-Ulmetum (91F0).”*

Plan ochrony rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym określającym czy też zmieniającym przedmiot, dla ochrony którego został utworzony obszar Natura 2000. Wprowadzenie planem ochrony zmiany przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny.

n) W odniesieniu do uwagi: *„(Także w wielu podobnych miejscach w tej kolumnie). W każdej działce (wydzieleniu) powinien być wymieniony gatunek (lub gatunki) przeznaczony do eliminacji.”*

Uwaga odnosi się do działania ochronnego obejmującego usuwanie gatunków obcych. W projekcie planu ochrony użyto, w stosunku do działania ochronnego usuwanie gatunków obcych, sformułowania „w szczególności”. Taka konstrukcja prawna sprawia, że listę wymienionych w tym działaniu gatunków należy traktować, jako przykłady, nietworzące zamkniętego katalogu. Zgodnie, bowiem z § 153 ust 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie zasad techniki prawodawczej, jeżeli wyliczenie ma mieć charakter przykładowy, a nie zupełny, należy to jednoznacznie wyrazić za pomocą zwrotu „w szczególności”. Zastosowanie tej techniki sprawia, że działanie to można interpretować ogólnie, jako znajdujące zastosowanie do wszystkich gatunków obcych geograficznie, zarówno tych występujących w rezerwacie, jak i tych, które mogą się w nim pojawić.

Wymienienie listy gatunków w formie zamkniętego katalogu może sprawić, że po pojawieniu się w rezerwacie nowego gatunku obcego, dotychczas niewystępującego w rezerwacie, działania tego nie będzie można zastosować w stosunku do tego gatunku. Przykładowe wymienienie gatunków miało również na celu wskazanie, że chodzi o gatunki obce geograficznie a nie gatunki obce ekologicznie, jaką jest np.: sosna na grądach. Tym niemniej mając na względzie wniesioną uwagę dopisano do listy wskazane w niej gatunki.

- o) W odniesieniu do uwagi: „*(Także w wielu podobnych miejscach w tej kolumnie). W każdej działce (wydzieleniu) powinna być podana nie powierzchnia, na której będzie wykonany zabieg, lecz liczba pni przeznaczonych do odsłonięcia. Uwaga ta jest bezprzedmiotowa w sytuacji, gdy zrezygnuje się (co zaznaczyłem w uwadze nr 6) z odsłaniania pni dębów.*”

Uwaga odnosi się do działania ochronnego obejmującego odsłanianie pni dębowych. Na potrzeby sporządzenia projektu zarządzenia zostały zinwentaryzowane drzewa stanowiące siedlisko kozioroga dębosza i pachnicy dębowej i ich położenie zostało określone poprzez podanie współrzędnych geograficznych. Mając na względzie ochronę tych gatunków nie podano w projekcie planu ochrony dokładnej punktowej lokalizacji tych drzew zastępując ją formą obszarową.

- p) W odniesieniu do uwagi: „*(Także w wielu podobnych miejscach w tej kolumnie). Sugeruję zrezygnowanie z tego zabiegu. Obecnie (i od wielu dziesięcioleci) w Lesie Bielańskim zachodzi bardzo prężny proces naturalnego odnowienia. Odnawiają się gatunki drzew właściwe dla danych siedlisk, kolejno: klon zwyczajny, grab, klon jawor, lipa, wiąz szypułkowy, jesion wyniosły i inne. W naturalny sposób tworzą strukturę drzewostanów i sukcesywnie zastępują zamierające drzewa. Trwający wiele dziesięcioleci proces odnowienia przyczynia się do unaturalnienia drzewostanów Lasu Bielańskiego, tym bardziej, że w poszczególnych okresach różne gatunki drzew dominują w odnowieniu. Podsadzenia, jako zabiegi wymagający dość silnej ingerencji w strukturę drzewostanów, należy ocenić negatywnie jako kosztowne, z niepewnym wynikiem i zmieniające naturalną postać drzewostanów.*”

Uwaga odnosi się do działania ochronnego obejmującego podsadzenia. Plan ochrony sporządza się na stosunkowo długi okres 20 lat i trudno jest przewidzieć wszystkie zmiany,

jakie mogą zająć w tym czasie. Mając na względzie dynamikę zachodzących w rezerwacie naturalnych procesów brak odnowień właściwych dla danego siedliska zostało zdiagnozowane, jako jedno z zagrożeń. Z tych względów plan ochrony zakłada możliwość sztucznego wprowadzenia tych gatunków. Uwzględniając wniesioną uwagę zmieniono zdiagnozowany rodzaj zagrożenia z zagrożenia istniejącego na zagrożenie potencjalne. Taka konstrukcja prawa z jednej strony nie zakłada na chwilę obecną wykonania tego zadania, gdyż stan odnowień nie stanowi istniejącego zagrożenia dla rezerwatu, z drugiej zaś strony nie zamyka drogi do szybkiej jego realizacji, jeżeli zajdzie taka konieczność. W żadnej mierze nie można w pełni wykluczyć, że nieprzedstawiający na dzień dzisiejszy zagrożenia stan odnowień naturalnych stanie się w pewnym momencie czynnikiem zagrażającym trwałości ekosystemu rezerwatu i stanowić będzie uzasadnioną podstawę do podjęcia działań ochrony czynnej. W celu wprowadzenia naniesionej zmiany do obrotu prawnego, przeredagowano definicję działania ochronnego „podsadzenia” na brzmienie „podsadzenia – działanie ochronne, które można realizować w miejscach naturalnie przerzedzonych, w szczególności na gniazdach, których powierzchnia będzie większa niż 0,25 ha, gdzie nie występują naturalne odnowienia gatunków właściwych dla danego siedliska lub występujące odnowienia nie rokują nadziei na wejście do górnego piętra drzewostanu, w ramach, którego można wprowadzać sztucznie gatunki właściwe dla danego siedliska wraz z ich pielęgnacją oraz zabezpieczeniem przed zwierzyną;”

2) Stowarzyszenie Ciche Niebo Nad Warszawą.

W odniesieniu do uwagi: *„Stowarzyszenie Ciche Niebo Nad Warszawą wielokrotnie sygnalizowało Waszemu Urzędowi Istotne zagrożenie dla środowiska naturalnego Lasu Bielańskiego jakim jest hałas lotniczy emitowany przez cywilne lotnictwo operujące z lotniska Warszawa Babice. Na całej długości Lasu Bielańskiego wzdłuż linii Wisły przebiega fragment kręgu lotniskowego Lotniska Babice. Krąg ten przebiega poza Bielanami nad Żoliborzem i Bemowem a hałas związany z jego funkcjonowaniem dotyka tysiące ludzi mieszkających poniżej. Krąg został wytyczony bez konsultacji społecznych i opinii środowiskowej podobnie jak nie przeprowadzono konsultacji i nie sporządzono opinii środowiskowej przed wydaniem latem 2012 przez Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego Decyzji o założeniu lotniska i Decyzji o jego wpisie na listę lotnisk cywilnych. Te wrogie środowisku i standardom panującym w Unii Europejskiej poczynania usankcjonowały lawinowy przyrost przelotów po trasie kręgu. W roku 2011 przekroczyły one 40.000. W okresie sprzyjającym lotom VFR (kwiecień –*

październik) na wysokości 350 m nad gruntem dokonuje się do 300 !! przelotów dziennie. Co kilkanaście, kilkadziesiąt sekund na powierzchnię m. in. Lasu Bielańskiego dociera hałas o sile 70-85 dB. 90% tej liczby przelotów wykonują szkolący się piloci, trenujący w 9-ciu komercyjnych, prywatnych ośrodkach powstałych na lotnisku MSW. Jeden szkolący się adept w ramach szkolenia praktycznego musi przelecieć nad Warszawą min. 350 razy! Nasze Stowarzyszenie nie żąda likwidacji lotniska Babice. Rozumiemy potrzebę funkcjonowania tam lotnictwa służb porządku publicznego i korzystania z niego przez hangarujących tam swoje maszyny indywidualnych właścicieli. Stanowczo sprzeciwiamy się wykorzystywaniu kręgu nadlotniskowego do wielokrotnych, ciągłych, powtarzalnych przelotów przez tą samą maszynę. Degraduje to w sposób zasadniczy środowisko naturalne w obszarze kręgu lotniskowego w tym obszar Lasu Bielańskiego i jest naruszeniem zakazu lotów nad Warszawą. Wnioskujemy zatem o umieszczenie w treści Zarządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu las Bielański zapisu o negatywnym oddziaływaniu hałasu lotniczego spod kręgu nadlotniskowego lotniska Warszawa Babice na środowisko naturalne Lasu Bielańskiego. Degraduje on głównie system nerwowy przebywających tam ludzi, uczącej się w Uniwersytecie im. S. Wyszyńskiego młodzieży, wpływa negatywnie na łęgi ptaactwa i jego rozwój. Wnioskujemy o zamieszczenie zapisu o konieczności bądź przesunięcia trasy kręgu bądź istotnego ograniczenia liczby przelotów po trasie kręgu lotnictwa cywilnego poprzez zakaz wielokrotnych, ciągłych lotów tej samej maszyny. Krąg winien spełniać pierwotną funkcję dla jednokrotnych startów i lądowań. Brak jest uzasadnienia społecznego dla dręczenia tysięcy ludzi li tylko w celu komercyjnego wykorzystywania kręgu. Lotnictwo szkoleniowe winno operować na lotniskach i lądowiskach poza Warszawą.”

Regionalny dyrektor ochrony środowiska nie posiada kompetencji do określania czy też zmiany podziału przestrzeni powietrznej na drogi lotnicze, a plan ochrony rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym określającym czy też zmieniającym ten podział oraz mogącym ograniczać działalność lotnisk. Zagadnienia związane z wykonywaniem lotów regulowane są przez ustawę Prawo lotnicze i wydane do niej akty wykonawcze. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, nadzór nad ruchem lotniczym w przestrzeni powietrznej, jest realizowany przez zapewnianie odpowiednich do charakteru, natężenia i warunków ruchu lotniczego służb żeglugi powietrznej, przestrzeni powietrznej oraz zarządzanie przepływem ruchu lotniczego. Należy zatem przyjąć, że droga lotnicza jest obszarem kontrolowanego przelotu statków lotniczych a funkcją wytyczonych korytarzy powietrznych jest organizacja ruchu lotniczego

zapewniająca bezpieczny przelot samolotów. Z tych względów, wydzielanie przestrzeni przeznaczonej do lotu statków powietrznych i ich obsługa może zostać zaliczona do działań nadrzędnych zapobiegających powstaniu zagrożenia dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi i swoboda lotów statków powietrznych w przestrzeni powietrznej może być ograniczona wyłącznie przez organy upoważnione do tego przez przepisy prawa lotniczego.

3) Prof. zw. dr hab. Eugeniusz Cezary Król.

W odniesieniu do uwagi: *„W ślad za moim wystąpieniem podczas spotkania władz Dzielnicy Bielany z mieszkańcami w dniu 1 października 2015 r. uważam za konieczne wprowadzenie do planu ochrony Lasu Bielańskiego zapisu o pilnej i bezwzględnej konieczności usunięcia szkoleniowego, rekreacyjno-sportowego i biznesowego cywilnego ruchu lotniczego z obszaru rezerwatu. UZASADNIENIE Nadmierny, a okresowo wręcz nieznosny hałas lotniczy emitowany do rezerwatu przyrody Las Bielański z kręgu nadlotniskowego lotniska Babice odbiera temu obszarowi walory wypoczynkowe, a więc pozbawia go wartości społecznych. Tym samym ruch lotniczy jako źródło nadmiernego dokuczliwego hałasu stanowi naruszenie Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 23 stycznia 1973 r. w sprawie uznania Lasu Bielańskiego za rezerwaty przyrody. Zgodnie § 12. p. 3. tego aktu prawnego rezerwat utworzono w celu zachowania wartości społecznych i krajobrazowych "Lasu Bielańskiego". Intensywny i okresowo wręcz bezustanny hałas uniemożliwiający wypoczynek i rekreację pozbawia w/w obszar wartości społecznych podlegających prawnej ochronie. Ten szkodliwy czynnik powinien być bezwzględnie wyeliminowany. Omawiany hałas narusza ustawy zakazu zakłócania ciszy w rezerwatach (art. 15 ust. 1 pkt 20 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody). Wpływ w/w ruchu lotniczego nie był poddany żadnym ocenom oddziaływania na środowisko, mimo że jego skala systematycznie rośnie od wielu lat. Tym samym obecna sytuacja jest sprzeczna z zasadą przezorności zawartą w art. 6. p. 2. Ustawy Prawo ochrony środowiska („Kto podejmuje działalność, której negatywne oddziaływanie na środowisko nie jest jeszcze w pełni rozpoznane, jest obowiązany, kierując się przezornością, podjąć wszelkie możliwe środki zapobiegawcze.”). Ulubione przeze mnie spacer z Rodziną w Lesie Bielańskim stały się przykrością ze względu na wyczyny lotników z lotniska Bemowo-Babice. Loty te – ponad 200 lotów dziennie – odbywają się często w odstępach kilkunasto- i kilkudziesięciosiekundowych, w dodatku na niewielkiej wysokości (200-300 m) . Towarzyszą temu straszliwie hałasujące i latające nisko wyciągarki szybowców, a także – funkcjonujące podobnie – helikoptery. Uznając potrzebę istnienia lotniska Bemowo-Babice w celach typu*

emergency (policja, pomoc medyczna) stanowczo wypowiadam się przeciwko lotom innego typu, wyszczególnionych powyżej. Powinny one zostać wyprowadzone poza granice Warszawy, np. do Modlina lub do lotniska Aeroklubu Warszawskiego w Hrcynnem.”

Regionalny dyrektor ochrony środowiska nie posiada kompetencji do określania czy też zmiany podziału przestrzeni powietrznej na drogi lotnicze, a plan ochrony rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym określającym czy też zmieniającym ten podział oraz mogącym ograniczać działalność lotnisk. Zagadnienia związane z wykonywaniem lotów regulowane są przez ustawę Prawo lotnicze i wydane do niej akty wykonawcze. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, nadzór nad ruchem lotniczym w przestrzeni powietrznej, jest realizowany przez zapewnianie odpowiednich do charakteru, natężenia i warunków ruchu lotniczego służb żeglugi powietrznej, przestrzeni powietrznej oraz zarządzanie przepływem ruchu lotniczego. Należy zatem przyjąć, że droga lotnicza jest obszarem kontrolowanego przelotu statków lotniczych a funkcją wytyczonych korytarzy powietrznych jest organizacja ruchu lotniczego zapewniająca bezpieczny przelot samolotów. Z tych względów, wydzielanie przestrzeni przeznaczonej do lotu statków powietrznych i ich obsługa może zostać zaliczona do działań nadrzędnych zapobiegających powstaniu zagrożenia dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi i swoboda lotów statków powietrznych w przestrzeni powietrznej może być ograniczona wyłącznie przez organy upoważnione do tego przez przepisy prawa lotniczego.

4) Samorząd mieszkańców Domków rodzinnych „Stare Bielany”.

a) W odniesieniu do uwagi: *„W załączniku Nr 3 do Zarządzenia "Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych dla rezerwatu oraz ich skutków wraz z identyfikacją istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 jako przedmiot ochrony wymienione są tylko kozioróg dobosz i pachnica próchniczka. Co z resztą chronionych gatunków występujących na tym obszarze?”*

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, w treści planu ochrony rezerwatu pokrywającego się z obszarem Natura 2000, zagrożenia i działania ochronne winny zostać określone w odniesieniu do przedmiotów ochrony, dla zachowania których został utworzony obszar Natura 2000. Przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Las Bielański są Kozioróg oraz Pachnica i z tych

względów tylko te gatunki zostały wymienione w załączniku nr 3. Należy w tym miejscu wskazać, że plan ochrony rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym określającym czy też zmieniającym przedmiot, dla ochrony którego został utworzony obszar Natura 2000. Wprowadzenie planem ochrony zmiany przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny.

- b) W odniesieniu do uwagi: *„W Zarządzeniu dużą uwagę przywiązuje się do działań związanych z utrzymaniem istniejących stosunków wodnych. Nasze pytania z tym związane: a) w załączniku Nr 6 "Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej rezerwatu z podaniem rodzaju, zakresu lokalizacji tych działań wraz ze wskazaniem dla obszaru Natura 2000 podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania" wskazano na potrzebę monitoringu wód rzeki Rudawki, ale nie podano kto jest za to odpowiedzialny. Nie wskazano też jaki ma być efekt monitoringu. b) czy monitoringiem nie powinien być objęty także Potok Bielański, płynący przez Las Lindego (strefa H) i tereny Rezerwatu? c) czy przewidziane są działania zmierzające do utrzymania, poprawy stosunków wodnych?”*

Ustawa o ochronie przyrody upoważnia do wskazywania w planie ochrony podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działań ochronnych, jeżeli realizacja czynności związana jest z zachowaniem właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Prowadzenie monitoringu wód rzeki Rudawki nie jest tego rodzaju działaniem i nie ma podstaw do podawania podmiotu odpowiedzialnego za jego wykonanie. Monitoring ma na celu określenie warunków hydrogeologicznych i zachodzących w nim zmian. Potok Bielański nie został objęty monitoringiem, gdyż w przeciwieństwie do rzeki Rudawki, woda w nim występuje okresowo, w krótkotrwałym okresie czasu. Ponadto skala zmian antropogenicznych wprowadzonych na odcinku Potoku Bielańskiego położonego poza granicami rezerwatu i jego otuliny, jest na tyle duża, że uniemożliwia przywrócenie jego przepływu na odcinku znajdującym się w rezerwacie. Plan ochrony zakłada poprawę stosunków wodnych poprzez wprowadzenie wskazań do dokumentów planistycznych czy też unaturalnienie rzeki Rudawki.

- c) W odniesieniu do uwagi: *„Obszar rezerwatu ma być "wyłączony z możliwości lokalizacji wszelkiej nowej infrastruktury technicznej ... ". Czy słowa „wyłączony z*

możliwości" nie należy zastąpić słowem "zakaz" i zmienić zapis np. na „Na obszarze rezerwatu zakazuje się lokalizacji wszelkiej nowej infrastruktury technicznej ... ". Co z infrastrukturą istniejącą, a szczególnie z ulicą Dewajtis, która dla fauny nie tylko dzieli obszar rezerwatu na dwie części w sposób utrudniający przemieszczanie, ale hałas i spaliny oddziałują niekorzystnie na ekosystem rezerwatu. Powoduje to także fragmentaryzację obszaru Natura 2000. Czy nie należy zapisać w Zarządzeniu konieczności wprowadzenia: ograniczeń w ruchu samochodów, przywrócenia ścieżki dla pieszych po północnej stronie ul. Dewajtis, monitoringu oddziaływania ulicy na rezerwat i obszar Natura 2000. Za rozwiązanie docelowe znaczne ograniczenie ruchu pojazdów samochodowych ul. Dewajtis i wybudowanie, jako podstawowego, dojazdu do Wzgórza Pokamedulskiego od strony Wisłostrady.”

Planem ochrony nie można wprowadzać na obszar rezerwatu zakazów. Ustalona przez art. 20 ust. 1 pkt. 7 ustawy o ochronie przyrody delegacja, zezwala regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska na formułowanie w planie ochrony zapisów do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w formie ustaleń, a nie zakazów. Ponadto należy wskazać, że na terenie rezerwatu obowiązuje zakaz budowy obiektów budowlanych, który został wprowadzony przez art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody. Plan ochrony wprowadzając zaproponowaną w uwadze normę powieliłby regulacje ustawy o ochronie przyrody, co stanowiłoby istotne naruszenie prawa. W związku z powyższym wprowadzenie w planie ochrony zaproponowanej zmiany stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego, w ramach którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia

te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecnictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. W tym miejscu należy wskazać dodatkowo, że ulica Dewajtis pełni głównie funkcję drogi dojazdowej do kościoła i kompleksu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Brak wystarczającej ilości miejsc na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Należy przy tym zaznaczyć to, że identyfikacja oraz określenie w planie ochrony sposobu eliminacji tego zagrożenia nie stanowi w rozumieniu przepisów prawa zmiany organizacji ruchu, lecz jest wskazaniem dla organu zarządzającego tą drogą sposobu postępowania przy wprowadzaniu zmian w organizacji ruchu. W odniesieniu do ścieżki, która przebiegała po północnej stronie ulicy Dewajtis to należy zauważyć, że została ona zlikwidowana w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Decyzja ta została wydana na wniosek władz Dzielnicy Bielany i udzielała ona pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedępu. Wskazać przy tym należy to, że plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. W trakcie prowadzonego przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska postępowania w sprawie budowy chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis wykazano, że nie ma możliwości budowy wskazanego w uwadze dojazdu.

d) W odniesieniu do uwagi: „W ustaleniach dla poszczególnych stref otuliny rezerwatu wprowadzono określenia niejednoznaczne, które choć używane są potocznie, to nie znajdują potwierdzenia stosowania w Ustawie Prawo Budowlane lub Ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu 11 przestrzennym: a) "obiekt kubaturowy". Zgodnie z definicją słownikową można przyjąć, iż jest to budynek zamknięty oraz inny obiekt, któremu można przypisać parametr objętości. Zatem mogą to być wszelkiego rodzaju budynki, np. biurowe, magazynowe, garażowe, oprócz budowli i obiektów malej architektury. Prawidłowym określeniem winien być "obiekt budowlany". Zgodnie z brzmieniem art. 3 pkt 1 Ustawy Prawo Budowlane pod pojęciem obiektu budowlanego rozumieć należy trzy kategorie obiektów: budynek wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi, budowlę stanowiącą całość techniczno użytkową wraz z instalacjami i urządzeniami, a także obiekt malej architektury. Ustawa Prawo Budowlane posługuje się też pojęciem obiektu liniowego (art. 3 pkt 3a.). Obiektem liniowym w rozumieniu powyższego przepisu jest obiekt budowlany, którego charakterystycznym parametrem jest długość, jak np. droga wraz ze zjazdami, linia kolejowa, wodociąg, kanał, gazociąg, ciepłociąg, rurociąg, linia i trakcja elektroenergetyczna, linia kablowa nadziemna i umieszczona bezpośrednio w ziemi, podziemna. Uważamy za zasadne zastosowanie zamiast określenia "obiekt kubaturowy" odpowiedniego, dla danej strefy, określenia zgodnego z Ustawą Prawo Budowlane. Jednocześnie wypada zauważyć, że dla strefy H zapisano: "bez możliwości lokalizowania obiektów budowlanych". Czy zatem "obiekt kubaturowy" nie jest obiektem budowlanym? Do obiektów budowlanych, zespołów obiektów lub instalacji odnosi się, także, art. 76 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. b) "urządzenie sportowe niekubaturowe" Czy pod tym pojęciem kryją się nie będące budynkiem budowle sportowe, o których mowa w art. 3 pkt 2 Ustawy Prawo Budowlane? Tu też wskazane jest zastosowanie prawidłowego określenia. c) "działka inwestycyjna" Jakakolwiek działalność inwestycyjna związana z budową obiektu budowlanego przypisana jest do konkretnej działki, zgodnej z ewidencją gruntów. A zatem mówmy, raczej, o działce ewidencyjnej.”

Zawarta w prawie budowlanym definicja określa obiekt budowlany, jako każdy budynek, budowla bądź obiekt małej architektury, wraz z instalacjami zapewniającymi możliwość użytkowania obiektu. Zgodnie z tą regulacją prawną obiektem budowlanym będzie zarówno obiekt kubaturowy jak i obiekt nieposiadający kubatury. Zastąpienie użytego w projekcie planu ochrony pojęcia obiekt kubaturowy pojęciem obiekt budowlany doprowadziłoby do odmiennej z intencją planu ochrony interpretacji zawartej w nim normy prawnej. Założeniem projektu planu ochrony nie jest całkowite ograniczenie zabudowy, lecz wprowadzenie ustaleń wyłącznie w stosunku do obiektów, którym można przypisać parametr objętości. I tak np.: zastąpienie w planie ochrony pojęcia obiekt kubaturowy pojęciem obiekt budowlany sprawiłoby, że w zakres tego pojęcia weszłyby niekubaturowe obiekty sportowe takie jak boiska, których budowa nie stanowi zagrożenia dla rezerwatu. Należy w tym miejscu wskazać dodatkowo, że określone w planie ochrony wskazania odnoszą się do obszaru zajętego przez inwestycję, która może obejmować więcej niż jedną działkę ewidencyjną.

- e) W odniesieniu do uwagi: *„Otulinę Rezerwatu podzielono na strefy oznaczone literami od A do J. W kilku przypadkach dla różnych obszarów, często nie graniczonych ze sobą i o różnych, naszym zdaniem, istniejącym zagospodarowaniu zastosowano ten sam symbol - np. strefa C. Utrudnia to analizę zagospodarowania otuliny.”*

Podział na strefy oraz określone w stosunku do nich wskazania został zredagowany w oparciu o analizę istniejących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium. Ocena sposobu zagospodarowania przestrzennego, jaka została przeprowadzona na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony rezerwatu wykazała, że zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium nie będą naruszać aktu prawa miejscowego, jakim jest plan ochrony. Obowiązujące akty zagospodarowania przestrzennego nie zagrażają celowi ochrony rezerwatu i przedmiotom ochrony obszaru Natura 2000. Z tego tytułu nie ma potrzeby wprowadzania w nich zmian i ich ustalenia mogą zostać przeniesione do projektu planu ochrony. Przebieg wskazanych w projekcie planu ochrony granic poszczególnych stref, ma swoje odzwierciedlenie w granicach stref wyznaczonych w istniejących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i studium.

- f) W odniesieniu do uwagi: „W ustaleniach dla stref A, B, C, D, E, F, wprowadzono zapis: *"dopuszcza się lokalizację lokalnych przepompowni ścieków i stacji transformatorowych"*. Zapis ten jest niedokładny i wymaga uszczegółowienia: co z rurociągami do przepompowni? Czy dopuszcza się budowę nowych rurociągów? Którędy będą prowadzone? Można wszak założyć, że każdy wykop wpłynie niekorzystnie na stosunki wodne w okolicy. Jakie stacje transformatorowe mogą (mają) być lokalizowane w otulinie rezerwatu? Jednym z parametrów charakteryzującym stację transformatorową jest napięcie na jakim pracuje, innym moc zainstalowanych transformatorów. Parametry te wpływają na jej wielkość i oddziaływanie stacji na środowisko. Nie mniej ważne jest, czy będą to stacje wewnętrzne czy napowietrzne. Co z liniami elektroenergetycznymi niezbędnymi do funkcjonowania stacji transformatorowych? Będą budowane jako napowietrzne czy kablowe? Na jakim napięciu? Czy dopuszcza się budowę nowych linii elektroenergetycznych? Zastanawia także fakt, w jakim celu dla stref A, B, C, D, F dopuszcza się lokalizację lokalnych przepompowni ścieków i stacji transformatorowych skoro jednocześnie dla tych stref obowiązuje zapis *„bez możliwości lokalizowania obiektów kubaturowych”* (w strefie C dopuszcza się obiekty techniczne służące celom ciepłowniczym). Można zatem założyć, że w tych strefach nie pojawią się nowe źródła ścieków czy też nowi odbiorcy energii elektrycznej w takiej skali, że niezbędna okaże się budowa nowych lokalnych przepompowni czy stacji. Ponadto, naszym zdaniem, zakaz powinien dotyczyć lokalizacji nowych obiektów budowlanych (obektów kubaturowych).”

Ustawodawca uchwalając przepisy ustawy o ochronie przyrody wyczerpująco uregulował różnorodne aspekty funkcjonowania rezerwatu przyrody, w tym również jego ochronę przed niekorzystnym wpływem wynikającym z działalności człowieka. Upoważniając regionalnych dyrektorów ochrony środowiska do wprowadzenia planem ochrony ustaleń do dokumentów planistycznych dał on im narzędzie pozwalające eliminować lub ograniczać zagrożenia dla przyrody, jakie mogą powstać w wyniku zagospodarowania terenów otaczających rezerwat. W przeciwieństwie do samego rezerwatu, ustawa o ochronie przyrody nie wprowadza ani nie upoważnia do wprowadzania zakazów w zakresie wykonywania prawa własności nieruchomości położonych w sąsiedztwie rezerwatu. Nie obowiązywanie na terenach otaczających rezerwat zakazów nie oznacza, że brak jest jakichkolwiek ograniczeń na tym

obszarze. Ustawowo określony cel wprowadzenia wskazań do dokumentów planistycznych stanowi podstawę do formułowania ograniczeń w sferze wykonywania własności nieruchomości położonych w sąsiedztwie rezerwatu. Wychodząc z regulacji określonej w art. 20 ust. 3 pkt 7 ustawy o ochronie przyrody, można przyjąć, że wprowadzone planem ochrony wskazania do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium stanowią strefę ochronną graniczącą z rezerwatem, którą wyznacza się w celu zabezpieczenia rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi mającymi swoje źródło poza granicami rezerwatu i wynikającymi z działalności człowieka. Mając na uwadze cel wprowadzenia ustaleń, przyjąć należy, że na terenach graniczących z rezerwatem można wprowadzać wszelką formę zagospodarowania, jeżeli nie stwarza zagrożenia dla rezerwatu. Interpretując tą regulację prawną należy mieć zawsze na względzie to, że obszaru objętego wskazaniami do dokumentów planistycznych nie można utożsamiać z rezerwatem przyrody, będącym obszarem ochrony o rygorach prawnych określonych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Zakres zakazów ustawowo przypisanych do obszaru rezerwatu przyrody nie może być rozszerzany w drodze interpretacji na obszary nieobjęte ochroną tą formą ochrony przyrody, a ustalenia zawarte w planie ochrony są wiążące dla organu opracowującego miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Podział na strefy oraz określone w stosunku do nich wskazania został zredagowany w oparciu o analizę istniejących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium. Ocena sposobu zagospodarowania przestrzennego, jaka została przeprowadzona na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony rezerwatu wykazała, że zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium nie będą naruszać aktu prawa miejscowego, jakim jest plan ochrony. Obowiązujące akty zagospodarowania przestrzennego nie zagrażają celowi ochrony rezerwatu i przedmiotom ochrony obszaru Natura 2000. Z tego tytułu nie ma potrzeby wprowadzania w nich zmian i ich ustalenia mogą zostać przeniesione do projektu planu ochrony. Przebieg wskazanych w projekcie planu ochrony granic poszczególnych stref oraz określone dla tych stref wskazania, mają swoje odzwierciedlenie w istniejących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i studium.

- g) W odniesieniu do uwagi: *„Dla strefy A - teren ogródków działkowych dopuszcza się lokalizację "obiektów służących wypoczynkowi i rekreacji oraz niekubaturowych obiektów sportowych". Wskazane jest określenie wielkości tych*

obiektów. Czy zapis o zachowaniu co najmniej 95% powierzchni biologicznie czynnej jest wykonalny, uwzględniając wewnętrzne drogi i istniejące altanki? ”

Ustawodawca uchwalając przepisy ustawy o ochronie przyrody wyczerpująco uregulował różnorodne aspekty funkcjonowania rezerwatu przyrody, w tym również jego ochronę przed niekorzystnym wpływem wynikającym z działalności człowieka. Upoważniając regionalnych dyrektorów ochrony środowiska do wprowadzenia planem ochrony ustaleń do dokumentów planistycznych dał on im narzędzie pozwalające eliminować lub ograniczać zagrożenia dla przyrody, jakie mogą powstać w wyniku zagospodarowania terenów otaczających rezerwat. W przeciwieństwie do samego rezerwatu, ustawa o ochronie przyrody nie wprowadza ani nie upoważnia do wprowadzania zakazów w zakresie wykonywania prawa własności nieruchomości położonych w sąsiedztwie rezerwatu. Nie obowiązywanie na terenach otaczających rezerwat zakazów nie oznacza, że brak jest jakichkolwiek ograniczeń na tym obszarze. Ustawowo określony cel wprowadzenia wskazań do dokumentów planistycznych stanowi podstawę do formułowania ograniczeń w sferze wykonywania własności nieruchomości położonych w sąsiedztwie rezerwatu. Wychodząc z regulacji określonej w art. 20 ust. 3 pkt 7 ustawy o ochronie przyrody, można przyjąć, że wprowadzone planem ochrony wskazania do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium stanowią strefę ochronną graniczącą z rezerwatem, którą wyznacza się w celu zabezpieczenia rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi mającymi swoje źródło poza granicami rezerwatu i wynikającymi z działalności człowieka. Mając na uwadze cel wprowadzenia ustaleń, przyjąć należy, że na terenach graniczących z rezerwatem można wprowadzać wszelką formę zagospodarowania, jeżeli nie stwarza zagrożenia dla rezerwatu. Interpretując tą regulację prawną należy mieć zawsze na względzie to, że obszaru objętego wskazaniem do dokumentów planistycznych nie można utożsamiać z rezerwatem przyrody, będącym obszarem ochrony o rygorach prawnych określonych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Zakres zakazów ustawowo przypisanych do obszaru rezerwatu przyrody nie może być rozszerzany w drodze interpretacji na obszary nieobjęte ochroną tą formą ochrony przyrody, a ustalenia zawarte w planie ochrony są wiążące dla organu opracowującego miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Podział na strefy oraz określone w stosunku do nich wskazania został zredagowany w oparciu o analizę istniejących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium. Ocena sposobu zagospodarowania przestrzennego, jaka została przeprowadzona na potrzeby sporządzenia

projektu planu ochrony rezerwatu wykazała, że zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium nie będą naruszać aktu prawa miejscowego, jakim jest plan ochrony. Obowiązujące akty zagospodarowania przestrzennego nie zagrażają celowi ochrony rezerwatu i przedmiotom ochrony obszaru Natura 2000. Z tego tytułu nie ma potrzeby wprowadzania w nich zmian i ich ustalenia mogą zostać przeniesione do projektu planu ochrony. Przebieg wskazanych w projekcie planu ochrony granic poszczególnych stref oraz określone dla tych stref wskazania, mają swoje odzwierciedlenie w istniejących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i studium.

- h) W odniesieniu do uwagi: *„Dla strefy H - las Lindego i tereny dawnego klubu sportowego Hutnik zapisano zakaz "bez możliwości lokalizowania obiektów budowlanych", ale dopuszcza się budowę ..urządzeń i ciągów infrastruktury technicznej". Jakiego rodzaju i jakiej wielkości mogą to być urządzenia i ciągi?”*

Ustawodawca uchwalając przepisy ustawy o ochronie przyrody wyczerpująco uregulował różnorodne aspekty funkcjonowania rezerwatu przyrody, w tym również jego ochronę przed niekorzystnym wpływem wynikającym z działalności człowieka. Upoważniając regionalnych dyrektorów ochrony środowiska do wprowadzenia planem ochrony ustaleń do dokumentów planistycznych dał on im narzędzie pozwalające eliminować lub ograniczać zagrożenia dla przyrody, jakie mogą powstać w wyniku zagospodarowania terenów otaczających rezerwat. W przeciwieństwie do samego rezerwatu, ustawa o ochronie przyrody nie wprowadza ani nie upoważnia do wprowadzania zakazów w zakresie wykonywania prawa własności nieruchomości położonych w sąsiedztwie rezerwatu. Nie obowiązywanie na terenach otaczających rezerwat zakazów nie oznacza, że brak jest jakichkolwiek ograniczeń na tym obszarze. Ustawowo określony cel wprowadzenia wskazań do dokumentów planistycznych stanowi podstawę do formułowania ograniczeń w sferze wykonywania własności nieruchomości położonych w sąsiedztwie rezerwatu. Wychodząc z regulacji określonej w art. 20 ust. 3 pkt 7 ustawy o ochronie przyrody, można przyjąć, że wprowadzone planem ochrony wskazania do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium stanowią strefę ochronną graniczącą z rezerwatem, którą wyznacza się w celu zabezpieczenia rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi mającymi swoje źródło poza granicami rezerwatu i wynikającymi z działalności człowieka. Mając na uwadze cel wprowadzenia ustaleń, przyjąć należy, że na terenach graniczących z rezerwatem można wprowadzać wszelką formę zagospodarowania, jeżeli nie stwarza zagrożenia dla rezerwatu. Interpretując

tą regulację prawną należy mieć zawsze na względzie to, że obszar objęty wskazaniami do dokumentów planistycznych nie można utożsamiać z rezerwatem przyrody, będącym obszarem ochrony o rygorach prawnych określonych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Zakres zakazów ustawowo przypisanych do obszaru rezerwatu przyrody nie może być rozszerzany w drodze interpretacji na obszary nieobjęte ochroną tą formą ochrony przyrody, a ustalenia zawarte w planie ochrony są wiążące dla organu opracowującego miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Podział na strefy oraz określone w stosunku do nich wskazania został zredagowany w oparciu o analizę istniejących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium. Ocena sposobu zagospodarowania przestrzennego, jaka została przeprowadzona na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony rezerwatu wykazała, że zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium nie będą naruszać aktu prawa miejscowego, jakim jest plan ochrony. Obowiązujące akty zagospodarowania przestrzennego nie zagrażają celowi ochrony rezerwatu i przedmiotom ochrony obszaru Natura 2000. Z tego tytułu nie ma potrzeby wprowadzania w nich zmian i ich ustalenia mogą zostać przeniesione do projektu planu ochrony. Przebieg wskazanych w projekcie planu ochrony granic poszczególnych stref oraz określone dla tych stref wskazania, mają swoje odzwierciedlenie w istniejących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i studium.

- i) W odniesieniu do uwagi: *„Dla strefy I- Wzgórze Pokamedulskie i tereny AWF-u zapisano: "należy zachować sposób użytkowania w formie terenów nauki z dopuszczeniem ,realizacji funkcji towarzyszących" dla strefy I (Wzgórze Pokamedulskie i tereny AWF-u). Zapis ten jest wyjątkowo wieloznaczny i pozwala na lokalizowanie praktycznie wszystkiego. Brak nawet ograniczenia zastosowanego dla innych stref ..bez możliwości lokalizowania obiektów kubaturowych". Czy istniejące obecnie na tym terenie parkingi to realizacja funkcji towarzyszących terenom nauki? A może pełnią także funkcję rekreacyjną, jeżeli korzystają z nich odwiedzający rezerwat. Można przyjąć, że po przyjęciu tego zapisu nic nie stanie na przeszkodzie, pod względem oddziaływania na obszar chroniony, ażeby na tym obszarze zostały wzniesione nowe budynki lub budowle, także na miejscu istniejących parkingów, jeżeli tylko przyszły inwestor wskaże iż będą związane z nauką. Uważamy, że to wieloznaczne określenie należy zastąpić terminem obowiązującym w procedurach planowania przestrzennego. Uważamy,*

że dla tej strefy należy zapisać: "bez możliwości lokalizowania nowych obiektów budowlanych". Wywołuje także zastanowienie fakt nie uwzględnienia w Zarządzeniu dla tej strefy form użytkowania innych, niż tereny nauki. A formy takie istnieją obecnie."

Ustawodawca uchwalając przepisy ustawy o ochronie przyrody wyczerpująco uregulował różnorodne aspekty funkcjonowania rezerwatu przyrody, w tym również jego ochronę przed niekorzystnym wpływem wynikającym z działalności człowieka. Upoważniając regionalnych dyrektorów ochrony środowiska do wprowadzenia planem ochrony ustaleń do dokumentów planistycznych dał on im narzędzie pozwalające eliminować lub ograniczać zagrożenia dla przyrody, jakie mogą powstać w wyniku zagospodarowania terenów otaczających rezerwat. W przeciwieństwie do samego rezerwatu, ustawa o ochronie przyrody nie wprowadza ani nie upoważnia do wprowadzania zakazów w zakresie wykonywania prawa własności nieruchomości położonych w sąsiedztwie rezerwatu. Nie obowiązywanie na terenach otaczających rezerwat zakazów nie oznacza, że brak jest jakichkolwiek ograniczeń na tym obszarze. Ustawowo określony cel wprowadzenia wskazań do dokumentów planistycznych stanowi podstawę do formułowania ograniczeń w sferze wykonywania własności nieruchomości położonych w sąsiedztwie rezerwatu. Wychodząc z regulacji określonej w art. 20 ust. 3 pkt 7 ustawy o ochronie przyrody, można przyjąć, że wprowadzone planem ochrony wskazania do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium stanowią strefę ochronną graniczącą z rezerwatem, którą wyznacza się w celu zabezpieczenia rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi mającymi swoje źródło poza granicami rezerwatu i wynikającymi z działalności człowieka. Mając na uwadze cel wprowadzenia ustaleń, przyjąć należy, że na terenach graniczących z rezerwatem można wprowadzać wszelką formę zagospodarowania, jeżeli nie stwarza zagrożenia dla rezerwatu. Interpretując tą regulację prawną należy mieć zawsze na względzie to, że obszaru objętego wskazaniem do dokumentów planistycznych nie można utożsamiać z rezerwatem przyrody, będącym obszarem ochrony o rygorach prawnych określonych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Zakres zakazów ustawowo przypisanych do obszaru rezerwatu przyrody nie może być rozszerzany w drodze interpretacji na obszary nieobjęte ochroną tą formą ochrony przyrody, a ustalenia zawarte w planie ochrony są wiążące dla organu opracowującego miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Podział na strefy oraz określone w stosunku do nich wskazania został zredagowany w oparciu o analizę istniejących

miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium. Ocena sposobu zagospodarowania przestrzennego, jaka została przeprowadzona na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony rezerwatu wykazała, że zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium nie będą naruszać aktu prawa miejscowego, jakim jest plan ochrony. Obowiązujące akty zagospodarowania przestrzennego nie zagrażają celowi ochrony rezerwatu i przedmiotom ochrony obszaru Natura 2000. Z tego tytułu nie ma potrzeby wprowadzania w nich zmian i ich ustalenia mogą zostać przeniesione do projektu planu ochrony. Przebieg wskazanych w projekcie planu ochrony granic poszczególnych stref oraz określone dla tych stref wskazania, mają swoje odzwierciedlenie w istniejących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i studium.

5) Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

W odniesieniu do uwagi: *„Po zapoznaniu się z Obwieszczeniem z dnia 8 września 2015 r. dotyczącym projektu Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w sprawie planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Las Bielański", uwzględniającego zakres planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Las Bielański PLH 140041, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, posiadający swoją siedzibę w granicy obszaru Natura 2000 Las Bielańskim, wnosi o skreślenie zapisu w Załączniku nr 3 do Zarządzenia o ustawieniu wzdłuż ulic Dewajtis i Kamedulskiej blokad uniemożliwiających parkowanie oraz ograniczenie ruchu samochodowego na ulicy Dewajtis przez wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który będzie wpuszczał pojazdy tylko przypadku istnienia wolnego miejsca na parkingach. W obszarze oznakowanym jako Strefa I mają swoje posadowienie: Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz - pozostające w Zarządzie "Dobre Miejsce" Sp. z o. o. - Papieski Wydział Teologiczny, Dom Pielgrzyma, Katolickie Gimnazjum - POPIELUSZKO, Parafia 81. E. Detkensa - Kościół Pokamedulski. Należy podkreślić, że zapewnienie dogodnych warunków dojazdu jedyną drogą dojazdową do Strefy I, tj. ulicą Dewajtis, jest niezbędne do prowadzenia działalności przez położone w tej strefie instytucje. Oprócz działalności dydaktyczno-naukowej Uczelni (ok. 3 tys. studentów) we wspomnianej strefie odbywają się także międzynarodowe konferencje, kongresy oraz uroczystości okazjonalne, takie jak inauguracje roku szkolnego, akademickiego, śluby, pogrzeby itd. Osoby pracujące w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie mają zapewnione miejsca parkingowe. Pozostali zainteresowani przyjeżdżają do niniejszej strefy, jedynie na krótki czas,*

a ich przyjazdy są niezależne od liczby miejsc parkingowych. Pragnę jednocześnie poinformować o akceptacji przedstawionych w Zarządzeniu pozostałych uwarunkowań dla Strefy I terenu otuliny Rezerwatu "Las Bielański", w której to otulinie znajduje się Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego."

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody na terenie rezerwatu przyrody obowiązuje zakaz ruchu pojazdu poza drogami publicznymi. Ustawowego zwolnienia z obowiązku przestrzegania zakazu ruchu pojazdów po znajdującej się w rezerwacie drodze gminnej nie można utożsamiać z zezwoleniem na parkowanie pojazdów w rezerwacie. Wychodząc, bowiem z postanowień art. 116 ustawy o ochronie przyrody można przyjąć, że parkowanie pojazdów przy drodze publicznej przebiegającej przez rezerwat może mieć miejsce wyłącznie w miejscach wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Na terenie ulicy Dewajtis miejsc takich nie ma, zatem parkowanie pojazdów wydłuż tej ulicy jest naruszeniem obowiązującego prawa i zostało zdiagnozowane, jako zagrożenie dla rezerwatu. Wprowadzenie ograniczenia ilości wjeżdżających na ulicę Dewajtis pojazdów do ilości dostępnych miejsc znajdujących się na parkingu przy Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie ma na celu wyeliminowanie tego zjawiska.

6) Pani Ludmiła Janion.

W odniesieniu do uwagi: „Regulamin Rezerwatu jest zupełnie nieprzestrzegany. Mimo zakazu do Lasu wprowadzane są psy. Jest to sytuacja nagminna, codzienna i dla wielu właścicieli psów oczywista. Niektóre psy biegają luzem wśród drzew, inne gonią i obszczekują biegaczy. Z moich obserwacji wynika, że czasie półgodzinnej wycieczki biegowej w pogodną niedzielę, można spotkać w lesie około 20 psów, z czego średnio połowa jest nie na smyczy. Równie nieprzestrzeganym zakazem jest zakaz jazdy rowerem poza wyznaczonymi alejkami. Rowerzyści jeżdżą wszędzie, często nie ustępując pierwszeństwa pieszym. Na skarpie organizowane są treningi kolarstwa górskiego, które dewastują leśne podłoże. W Rezerwacie palone są także ogniska i urządzane spotkania przy grillu i piwie. W tej sytuacji należy zmusić odpowiednie służby do egzekwowania na użytkownikach Lasu regulaminu. Las powinien być regularnie patrolowany przez Straż Miejską, a osoby łamiące regulamin powinny być karane mandatami, najlepiej wysokimi.

Na obszarze rezerwatu obowiązuje szereg zakazów określonych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, wśród których znajduje się zakaz wprowadzania psów, jazdy rowerem czy

też palenia ognisk. Naruszenie któregoś z tych zakazów jest wykroczeniem zagrożonym karą. Wpływ narastającej antropopresji na rezerwat i nieprzestrzeganie obowiązujących w nim zakazów został zdiagnozowany w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla zachowania jego wartości przyrodniczych. Projekt planu ochrony przewiduje podjęcie szeregu działań mających na celu ograniczenie lub wyeliminowanie tego niekorzystnego zjawiska np.: ustawienie blokad uniemożliwiających parkowanie wzdłuż ulicy Dewajtis, ustawianie tablic informacyjnych czy też odstąpienie od wyznaczania miejsc dopuszczonych do wprowadzania psów. Należy w tym miejscu zauważyć również to, że regionalny dyrektor ochrony środowiska nie jest organem powołanym do wykrywania wykroczeń i ścigania ich sprawców ani też nie posiada służb zdolnych do prowadzenia tego typu postępowań, a plan ochrony nie jest aktem prawnym regulującym sposób działania służb powołanych do wykrywania wykroczeń, ścigania ich sprawców oraz kontroli przestrzegania przepisów porządkowych.

Regionalny dyrektor ochrony środowiska nie posiada kompetencji do określania czy też zmiany podziału przestrzeni powietrznej na drogi lotnicze, a plan ochrony rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym określającym czy też zmieniającym ten podział oraz mogącym ograniczać działalność lotnisk. Zagadnienia związane z wykonywaniem lotów regulowane są przez ustawę Prawo lotnicze i wydane do niej akty wykonawcze. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, nadzór nad ruchem lotniczym w przestrzeni powietrznej, jest realizowany przez zapewnianie odpowiednich do charakteru, natężenia i warunków ruchu lotniczego służb żeglugi powietrznej, przestrzeni powietrznej oraz zarządzanie przepływem ruchu lotniczego. Należy zatem przyjąć, że droga lotnicza jest obszarem kontrolowanego przelotu statków lotniczych, a funkcją wytyczonych korytarzy powietrznych jest organizacja ruchu lotniczego zapewniająca bezpieczny przelot samolotów. Z tych względów, wydzielanie przestrzeni przeznaczonej do lotu statków powietrznych i ich obsługa może zostać zaliczona do działań nadrzędnych zapobiegających powstaniu zagrożenia dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi i swoboda lotów statków powietrznych w przestrzeni powietrznej może być ograniczona wyłącznie przez organy upoważnione do tego przez przepisy prawa lotniczego.

7) Pan Grzegorz Stępniaak.

a) W odniesieniu do uwagi: *„Niedostateczna ochrona lasu przed ruchem samochodowym w ul. Dewajtis. O ile nie jest możliwe zamknięcie ruchu w ul. Dewajtis z wyłączeniem służb i pracowników UKSW. Należy ograniczyć wjazd do*

takiej liczby samochodów, która mieści się na parkingu UKSW. Obecnie, zwłaszcza podczas imprez UKSW ściółka leśna wzdłuż ulicy dewastowana jest przez parkujące nielegalnie samochody.”

Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecnictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. W tym miejscu należy wskazać dodatkowo, że ulica Dewajtis pełni głównie funkcję drogi dojazdowej do kościoła i kompleksu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Brak wystarczającej ilości miejsc na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Należy przy tym zaznaczyć to, że identyfikacja oraz określenie w planie ochrony sposobu eliminacji tego zagrożenia nie stanowi w rozumieniu przepisów prawa zmiany organizacji ruchu, lecz

jest wskazaniem dla organu zarządzającego tą drogą sposobu postępowania przy wprowadzaniu zmian w organizacji ruchu. W projekcie planu ochrony przewidziano również ustawienie blokad uniemożliwiających parkowanie wzdłuż ulicy Dewajtis.

- b) W odniesieniu do uwagi: *„Niedostateczna ochrona lasu przed hałasem lotniczym. Las Bielański to nie tylko rezerwat cennych gatunków przyrodniczych, ale także miejsce wypoczynku mieszkańców Bielan i Żoliborza. W chwili obecnej taki wypoczynek nie jest możliwy ze względu na ryk silników samolotów z lotniska Babice, które w godzinach 6-22 nieustannie krążą nad lasem, znajduje się on bowiem przy trasie tzw. kręgu lotniskowego. Często naraz lecą 4 samoloty, właściwie w okresie wiosna/lato/jesień w Lesie Bielańskim nie sposób zaznać chwili ciszy. Należy ograniczyć działalność Lotniska Babice - np. przez ustalenie limitu opernej i godzinowych i dziennych.”*

Regionalny dyrektor ochrony środowiska nie posiada kompetencji do określania czy też zmiany podziału przestrzeni powietrznej na drogi lotnicze, a plan ochrony rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym określającym czy też zmieniającym ten podział oraz mogącym ograniczać działalność lotnisk. Zagadnienia związane z wykonywaniem lotów regulowane są przez ustawę Prawo lotnicze i wydane do niej akty wykonawcze. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, nadzór nad ruchem lotniczym w przestrzeni powietrznej, jest realizowany przez zapewnianie odpowiednich do charakteru, natężenia i warunków ruchu lotniczego służb żeglugi powietrznej, przestrzeni powietrznej oraz zarządzanie przepływem ruchu lotniczego. Należy zatem przyjąć, że droga lotnicza jest obszarem kontrolowanego przelotu statków lotniczych a funkcją wytyczonych korytarzy powietrznych jest organizacja ruchu lotniczego zapewniająca bezpieczny przelot samolotów. Z tych względów, wydzielanie przestrzeni przeznaczonej do lotu statków powietrznych i ich obsługa może zostać zaliczona do działań nadrzędnych zapobiegających powstaniu zagrożenia dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi i swoboda lotów statków powietrznych w przestrzeni powietrznej może być ograniczona wyłącznie przez organy upoważnione do tego przez przepisy prawa lotniczego.

- c) W odniesieniu do uwagi: *„Niedostateczna ochrona przed dewastacją skarp i tarasów. Należy zabezpieczyć tarasy i skarpy Lasu Bielańskiego przed dewastacją, zwłaszcza ze strony rowerzystów, którzy urządzają tu sobie treningi kolarstwa górskiego i zjeżdżają ze skarp z dużą prędkością. W tej chwili zejścia ze skarpy na*

ścieżkę wzdłuż płotu UKSW wygląda jak rynnny do motocrossu. Od kilku lat obserwuję systematyczne rozlatywanie się wygradzeń wokół szlaków pieszych. Odtworzenie tych wygradzeń w znacznym stopniu uniemożliwiłoby niszczenie rezerwatu przez ludzi i w dużym stopniu rozwiązałoby problem rowerzystów, którzy nawet jeśli nielegalnie, jeździliby po istniejących szlakach.”

Na obszarze rezerwatu obowiązują szereg zakazów określonych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, wśród których znajduje się zakaz jazdy rowerem. Naruszenie któregoś z tych zakazów jest wykroczeniem zagrożonym karą. Wpływ narastającej antropopresji na rezerwat i nieprzestrzeganie obowiązujących w nim zakazów został zdiagnozowany w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla zachowania jego wartości przyrodniczych. Projekt planu ochrony przewiduje podjęcie szeregu działań mających na celu ograniczenie lub wyeliminowanie tego niekorzystnego zjawiska np.: układanie przeszkód oraz budowa infrastruktury uniemożliwiającej poruszanie się rowerów po skarpach, ustawianie tablic informacyjnych o obowiązujących zakazach.

- d) W odniesieniu do uwagi: *„Brak nadzoru ze strony służb miejskich. Służby miejskie, w szczególności Straż Miejska, w ogóle nie pojawiają się w rezerwacie. W rezultacie regulamin rezerwatu jest fikcją. Osoby nagminnie łamiące regulamin rezerwatu, czyli rowerzyści i właściciele psów czują się zupełnie bezkarne. Regularne patrole Straży (np. raz w tygodniu) w zupełności wystarczyłyby aby przypomnieć o zakazach jazdy rowerem i wprowadzania zwierząt na teren rezerwatu.”*

Norma regulująca sposób postępowania na obszarze rezerwatu nie posiada przymiotu regulaminu lecz jest powszechnie obowiązującym aktem prawnym, zredagowanym w formie katalogu zakazów określonych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody i naruszenie któregoś z tych zakazów jest wykroczeniem zagrożonym karą. Wpływ narastającej antropopresji na rezerwat i nieprzestrzeganie obowiązujących w nim zakazów został zdiagnozowany w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla zachowania jego wartości przyrodniczych. Projekt planu ochrony przewiduje podjęcie szeregu działań mających na celu ograniczenie lub wyeliminowanie tego niekorzystnego zjawiska np.: ustawienie blokad uniemożliwiających parkowanie wzdłuż ulicy Dewajtis, układanie przeszkód oraz budowa infrastruktury uniemożliwiającej poruszanie się rowerów po skarpach, ustawianie tablic

informacyjnych czy też odstąpienie od wyznaczania miejsc dopuszczonych do wprowadzania psów. Należy w tym miejscu zauważyć również to, że regionalny dyrektor ochrony środowiska nie jest organem powołanym do wykrywania wykroczeń i ścigania ich sprawców ani też nie posiada służb zdolnych do prowadzenia tego typu postępowań, a plan ochrony nie jest aktem prawnym regulującym sposób działania służb powołanych do wykrywania wykroczeń, ścigania ich sprawców oraz kontroli przestrzegania przepisów porządkowych.

8) Pan Michał Kubik.

W odniesieniu do uwagi: „Chciałbym złożyć swoje uwagi w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Las Bielański”. Otóż uważam, że na ulicy Dewajtis powinien zostać skutecznie ograniczony ruch pojazdów silnikowych, a także należy przeciwdziałać nielegalnemu parkowaniu. Wnoszę o wprowadzenie środków kontroli wjazdu, dzięki którym w ul. Dewajtis nie będzie mogło wjechać więcej samochodów niż są w stanie pomieścić legalne parkingi przy UKSW i WMSD. Ponadto wnoszę o wprowadzenie zakazu ruchu (oprócz rowerów) na ul. Dewajtis poniżej skarpy oraz na całej ulicy zakazu ruchu pojazdów ciężarowych z wyjątkiem służb komunalnych. Sprzeciwiam się wszelkim planom wpuszczenia na ulicę Dewajtis ruchu autobusów miejskich. Dodatkowo bardzo proszę o zaostrzenie przepisów i wpłynięcie na poprawę ich egzekwowania jeśli chodzi o wyprowadzanie psów, jezdę na rowarach po alejkach wyłączonych z ruchu, spożywanie alkoholu i rozpalanie ognisk.”

Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecnictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-

techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. W tym miejscu należy wskazać dodatkowo, że ulica Dewajtis pełni głównie funkcję drogi dojazdowej do kościoła i kompleksu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Brak wystarczającej ilości miejsc na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Należy przy tym zaznaczyć to, że identyfikacja oraz określenie w planie ochrony sposobu eliminacji tego zagrożenia nie stanowi w rozumieniu przepisów prawa zmiany organizacji ruchu, lecz jest wskazaniem dla organu zarządzającego tą drogą sposobu postępowania przy wprowadzaniu zmian w organizacji ruchu. W projekcie planu ochrony przewidziano również ustawienie blokad uniemożliwiających parkowanie wzdłuż ulicy Dewajtis. Projekt planu ochrony nie zakłada wprowadzenia autobusów na ulicę Dewajtis. Na obszarze rezerwatu obowiązują szereg zakazów określonych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, wśród których znajduje się zakaz wprowadzania psów, jazdy rowerem czy też palenia ognisk. Naruszenie któregoś z tych zakazów jest wykroczeniem zagrożonym karą. Wpływ narastającej antropopresji na rezerwat i nieprzestrzeganie obowiązujących w nim zakazów został zdiagnozowany w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla zachowania jego wartości przyrodniczych. Projekt planu ochrony przewiduje podjęcie szeregu działań mających na celu ograniczenie lub wyeliminowanie tego niekorzystnego zjawiska np.: układanie przeszkód oraz budowa infrastruktury uniemożliwiającej poruszanie się rowerów po skarpach, ustawianie tablic informacyjnych czy też odstępianie od wyznaczania miejsc dopuszczonych do wprowadzania psów. W tym miejscu winno się wskazać to, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie są organem ustawodawczym i nie mają uprawnień do zmiany ustawowo określonych przepisów. Należy w tym miejscu zauważyć również to, że

regionalny dyrektor ochrony środowiska nie jest organem powołanym do wykrywania wykroczeń i ścigania ich sprawców ani też nie posiada służb zdolnych do prowadzenia tego typu postępowań, a plan ochrony nie jest aktem prawnym regulującym sposób działania służb powołanych do wykrywania wykroczeń, ścigania ich sprawców oraz kontroli przestrzegania przepisów porządkowych.

9) Pani Marianna Sasim reprezentująca Mieszkańców Bielan.

a) W odniesieniu do uwagi: *„Postępująca degradacja drzewostanu rezerwatu przyrody „Las Bielański” jest między innymi spowodowana zmianą stosunków wodnych tego obszaru. Obniżenie się poziomu wód powierzchniowych potoku Rudawka oraz potoku Bielańskiego daje się zauważyć „gołym okiem”. Intensywna zabudowa, zarówno w otoczeniu Lasu Bielańskiego jak i Lasku Lindego, a zwłaszcza głębokie wykopy w celu budowy podziemnych garaży, w ciągu ostatnich lat doprowadziła do całkowitej zmiany stosunków wodnych tych rejonów. Należy zaznaczyć, że degradacja czyli obniżenie lustra wód pierwszego horyzontu (czyli tzw. wód podskórnych) dotyczy obydwu cieków zasilających Las Bielański, przy czym w przypadku Potoku Bielańskiego sytuacja jest o tyle korzystniejsza, że stan wody w nim kontrolują w pewien sposób Stawy Brustmana częściowo zasilane w wodę z ujęć podziemnych WSM Wawrzyszew. Tym niemniej coraz częściej Potok Bielański zanika już na terenie Lasku Lindego, czyli nie wprowadza wody na teren Lasu Bielańskiego, a więc stał się ciekim okresowym ze wszystkimi konsekwencjami tego faktu. Spowodowane to jest również brakiem wykształconego koryta w niektórych rejonach potoku na odcinku wzdłuż ul. Lindego, co powoduje powstawanie okresowych rozlewisk i tym samym zanik przepływu na terenie Lasu Bielańskiego. Niewątpliwie na stan wody w Potoku Bielańskim ma wpływ jego skanalizowanie (prowadzenie wód w rurociągu zamkniętym) wzdłuż ulicy Wolumen. (Ogranicza się liczbę ścieżek dla spacerowiczów a w samym centrum „Lasu” wybudowano „betonowe molochoy”, parkingi, hotele itp. wszystko to powoduje degradację naturalnego środowiska).”*

W celu zabezpieczenia rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi projekt planu ochrony zakłada wprowadzenie ustaleń do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i

studium, które mają zabezpieczyć rezerwat przed zagrożeniami wynikającymi z działalności człowieka.

- b) W odniesieniu do uwagi: *„Należy włączyć się w naprawę stosunków wodnych na terenie Lasu Bielańskiego poprzez udrożnienie przepływu wody w tych potokach na całej długości Potoku Rudawka i Potoku Bielańskiego, a także uzupełnienie ich stanu wody poprzez włączenie do nich wód z kanalizacji deszczowej (po uprzednim oczyszczeniu), zwłaszcza z powierzchni nieprzepuszczalnych. (parkingi);”*

Ustawa o ochronie przyrody nie przewiduje możliwości planowania działań ochronnych poza granicami rezerwatu przyrody i z tych względów nie można w projekcie planu ochrony zaplanować działań na całej długości Rudawki i Potoku Bielańskiego takich jak udrażnianie ich koryta czy też zasilanie ich wód wodami z kanalizacji deszczowej. Ponadto skala zmian antropogenicznych wprowadzonych na odcinku Potoku Bielańskiego położonego poza granicami rezerwatu i jego otuliny, jest na tyle duża, że uniemożliwia przywrócenie jego przepływu na odcinku znajdującym się w rezerwacie.

- c) W odniesieniu do uwagi: *„Powrót do renaturalizacji nie jest możliwy z powodu trwałych zmian, jakie nastąpiły w ich zlewniach, więc należy się zastanowić, jak zmienić/polepszyć stosunki hydrograficzne na obszarze „Lasu Bielańskiego”;”*

Projekt planu ochrony zakłada polepszenie warunków hydrologicznych w rezerwacie poprzez realizację wskazań do dokumentów planowania przestrzennego.

- d) W odniesieniu do uwagi: *„Nie można przywrócić naturalnego stanu tylko w ujściowych odcinkach potoków, gdyż będzie to powodowało powstanie problemów przytoczonych „Planie”;”*

Ustawa o ochronie przyrody przewiduje możliwości planowania działań ochronnych wyłącznie w rezerwacie przyrody i z tych względów nie można projektem planu ochrony zaplanować działań wykraczających poza jego granice. Z tych względów zakłada się unaturalnienie Rudawki w rezerwacie.

- e) W odniesieniu do uwagi: *„Należy zabronić budowy głęboko fundamentowanych budynków w rejonie obu potoków. Pomieszczenia garażowe nie powinny być budowane poniżej poziomu „ 0”, Przykładem i wzorcem mogą tu być budynki zrealizowane w wielu miejscach Ursynowa. (ochrona skarpy wiślanej);”*

Ustawodawca uchwalając przepisy ustawy o ochronie przyrody wyczerpująco uregulował różnorodne aspekty funkcjonowania rezerwatu przyrody, w tym również jego ochronę przed niekorzystnym wpływem wynikającym z działalności człowieka. Upoważniając regionalnych dyrektorów ochrony środowiska do wprowadzenia planem ochrony ustaleń do dokumentów planistycznych dał on im narzędzie pozwalające eliminować lub ograniczać zagrożenia dla przyrody, jakie mogą powstać w wyniku zagospodarowania terenów otaczających rezerwat. W przeciwieństwie do samego rezerwatu, ustawa o ochronie przyrody nie wprowadza ani nie upoważnia do wprowadzania zakazów w zakresie wykonywania prawa własności nieruchomości położonych w sąsiedztwie rezerwatu. Nie obowiązywanie na terenach otaczających rezerwat zakazów nie oznacza, że brak jest jakichkolwiek ograniczeń na tym obszarze. Ustawowo określony cel wprowadzenia wskazań do dokumentów planistycznych stanowi podstawę do formułowania ograniczeń w sferze wykonywania własności nieruchomości położonych w sąsiedztwie rezerwatu. Wychodząc z regulacji określonej w art. 20 ust. 3 pkt 7 ustawy o ochronie przyrody, można przyjąć, że wprowadzone planem ochrony wskazania do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium stanowią strefę ochronną graniczącą z rezerwatem, którą wyznacza się w celu zabezpieczenia rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi mającymi swoje źródło poza granicami rezerwatu i wynikającymi z działalności człowieka. Mając na uwadze cel wprowadzenia ustaleń, przyjąć należy, że na terenach graniczących z rezerwatem można wprowadzać wszelką formę zagospodarowania, jeżeli nie stwarza zagrożenia dla rezerwatu. Interpretując tą regulację prawną należy mieć zawsze na względzie to, że obszaru objętego wskazaniami do dokumentów planistycznych nie można utożsamiać z rezerwatem przyrody, będącym obszarem ochrony o rygorach prawnych określonych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Zakres zakazów ustawowo przypisanych do obszaru rezerwatu przyrody nie może być rozszerzany w drodze interpretacji na obszary nieobjęte ochroną tą formą ochrony przyrody, a ustalenia zawarte w planie ochrony są wiążące dla organu opracowującego miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Zastosowany w projekcie planu ochrony podział na strefy terenów przyległych do rezerwatu oraz określenie w stosunku do nich wskazań został zredagowany w oparciu o analizę istniejących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium. Ocena sposobu zagospodarowania przestrzennego, jaka została przeprowadzona na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony rezerwatu wykazała, że zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium nie będą naruszać aktu prawa miejscowego, jakim jest plan ochrony.

Obowiązujące akty zagospodarowania przestrzennego nie zagrażają celowi ochrony rezerwatu i przedmiotom ochrony obszaru Natura 2000. Z tego tytułu nie ma potrzeby wprowadzania w nich zmian i ich ustalenia mogą zostać przeniesione do projektu planu ochrony. Przebieg wskazanych w projekcie planu ochrony granic poszczególnych stref oraz określone dla tych stref wskazania, mają swoje odzwierciedlenie w istniejących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i studium.

- f) W odniesieniu do uwagi: *„Niezbędna jest stała konserwacja odkrytych fragmentów Potoku Bielańskiego i Rudawki na odcinku gdzie płyną one przez osiedla Chomiczówka, Wawrzyszew i Ruda, poprzez likwidację roślinności ograniczającej przepływ wody (obecnie w niektórych rejonach można uznać, że jest tam prowadzona intensywna hodowla barszczu Sosnowskiego). Likwidacja (koszenie i usuwanie skoszonej roślinności) odbywa się tam nie częściej niż raz, dwa razy w okresie wegetacji, a powinna minimum raz w miesiącu). Brak konserwacji powoduje obniżenie prędkości wody w korytach, a w efekcie wody tych potoków wyparowują przed dotarciem do Lasu Bielańskiego.”*

Ustawa o ochronie przyrody nie przewiduje możliwości planowania działań ochronnych poza granicami rezerwatu przyrody i z tych względów nie można w projekcie planu ochrony zaplanować działań na całej długości Rudawki i Potoku Bielańskiego. Ponadto skala zmian antropogenicznych wprowadzonych na odcinku Potoku Bielańskiego położonego poza granicami rezerwatu i jego otuliny, jest na tyle duża, że uniemożliwia przywrócenie jego przepływu na odcinku znajdującym się w rezerwacie.

10) Pan Robert Fiałek.

W odniesieniu do uwagi: *„Zgłaszam następujące wnioski i uwagi do projektu zarządzenia RDOŚ w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Las Bielański”. Aby zachować wszystkie korzyści, jakie daje Las Bielański proszę o ograniczanie ruchu samochodowego i kierowanie go przez Wisłostradę. Proszę o likwidację drewnianego płotu wzdłuż ul. Dewajtis. Dla poprawy klimatu akustycznego i ciszy niezbędnej do odpoczynku wnoszę o fizyczne ograniczenie wjazdu ruchu zmotoryzowanego w ul. Dewajtis, instalację ekranów dźwiękowych, nasadzenia roślinności tłumiącej hałas wzdłuż ulic, z których hałas drogowy przenika do rezerwatu, oraz ograniczenie na nich prędkości. Ze względu na dokuczliwy i długotrwały hałas lotniczy wnoszę też o usunięcie cywilnego ruchu lotniczego*

znad terenu rezerwatu najlepiej poprzez przeniesienie komercyjnych szkół lotniczych z lotniska Babice na inne lotnisko. Liczę na pozytywne przyjęcie moich uwag w interesie społecznym poprzez uwzględnienie w planie ochrony powyższych postulatów i uwag.”

Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecnictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. W tym miejscu należy wskazać dodatkowo, że ulica Dewajtis pełni głównie funkcję drogi dojazdowej do kościoła i kompleksu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Brak wystarczającej ilości miejsc na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Należy przy tym zaznaczyć to, że identyfikacja oraz określenie w planie ochrony sposobu eliminacji tego zagrożenia nie stanowi w rozumieniu przepisów prawa zmiany organizacji ruchu, lecz

jest wskazaniem dla organu zarządzającego tą drogą sposobu postępowania przy wprowadzaniu zmian w organizacji ruchu. Drewniane płotki zostały ustawione wzdłuż ulicy Dewajtis w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić tę decyzję. Ponadto należy wskazać to, że funkcją tych płotów jest zabezpieczenie rezerwatu przed zagrożeniem, jakim jest nielegalne parkowanie na jego obszarze i z tych względów plan ochrony przewiduje ich utrzymywanie.

Regionalny dyrektor ochrony środowiska nie posiada kompetencji do określania czy też zmiany podziału przestrzeni powietrznej na drogi lotnicze, a plan ochrony rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym określającym czy też zmieniającym ten podział oraz mogącym ograniczać działalność lotnisk. Zagadnienia związane z wykonywaniem lotów regulowane są przez ustawę Prawo lotnicze i wydane do niej akty wykonawcze. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, nadzór nad ruchem lotniczym w przestrzeni powietrznej, jest realizowany przez zapewnianie odpowiednich do charakteru, natężenia i warunków ruchu lotniczego służb żeglugi powietrznej, przestrzeni powietrznej oraz zarządzanie przepływem ruchu lotniczego. Należy zatem przyjąć, że droga lotnicza jest obszarem kontrolowanego przelotu statków lotniczych a funkcją wytyczonych korytarzy powietrznych jest organizacja ruchu lotniczego zapewniająca bezpieczny przelot samolotów. Z tych względów, wydzielanie przestrzeni przeznaczonej do lotu statków powietrznych i ich obsługa może zostać zaliczona do działań nadrzędnych zapobiegających powstaniu zagrożenia dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi i swoboda lotów statków powietrznych w przestrzeni powietrznej może być ograniczona wyłącznie przez organy upoważnione do tego przez przepisy prawa lotniczego.

11) Pani Agnieszka Liszewska.

- a) W odniesieniu do uwagi: *„Dla przeciwdziałania negatywnemu wpływowi ruchu pojazdów silnikowych i ich parkowania na środowisko, bezpieczeństwo pieszych, walory rekreacyjne i społeczne wnoszę o skuteczne ograniczenie prędkości i natężenia ruchu oraz nielegalnego parkowania samochodów na ul. Dewajtis. Wnoszę o wprowadzenie środków kontroli wjazdu, dzięki którym w ul. Dewajtis nie będzie mogło wjechać więcej samochodów niż są w stanie pomieścić legalne parkingi przy UKSW i WMSD. Ponadto wnoszę o wprowadzenie zakazu ruchu (oprócz rowerów) na ul. Dewajtis poniżej skarpy oraz na całej ulicy zakazu ruchu*

pojazdów ciężarowych z wyjątkiem służb komunalnych. Dla poprawy klimatu akustycznego i ciszy niezbędnej do odpoczynku wnoszę o fizyczne ograniczenie wjazdu ruchu zmotoryzowanego w ul. Dewajtis, instalację ekranów dźwiękowych, nasadzenia roślinności tłumiącej hałas wzdłuż ulic, z których hałas drogowy przenika do rezerwatu, oraz ograniczenie na nich prędkości.”

Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego, w ramach którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecnictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. W tym miejscu należy wskazać dodatkowo, że ulica Dewajtis pełni głównie funkcję drogi dojazdowej do kościoła i kompleksu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Brak wystarczającej ilości miejsc na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Należy

przy tym zaznaczyć to, że identyfikacja oraz określenie w planie ochrony sposobu eliminacji tego zagrożenia nie stanowi w rozumieniu przepisów prawa zmiany organizacji ruchu, lecz jest wskazaniem dla organu zarządzającego tą drogą sposobu postępowania przy wprowadzaniu zmian w organizacji ruchu.

- b) W odniesieniu do uwagi: *„Popieram stanowisko samorządów mieszkańców Bielany wyrażone w piśmie do prezydent Warszawy z 26.11.2013 r. [zobacz >>>] - sprzeciw wobec likwidacji przyjemnych i bezpiecznych alejek po obu stronach ulicy Dewajtis. Z alejek tych korzystała moja rodzina i znajomi od wielu lat. Nagła likwidacja alejek bez konsultacji z mieszkańcami, świadcząca o ich lekceważeniu, jest wielką krzywdą dla lokalnej społeczności. Obecny jeden wąski (2 metry szerokości) chodnik nie spełnia wymagań niezbędnych dla tak uczęszczanej trasy rekreacyjnej, używanej przez różne grupy (rodzice z dziećmi, z wózkami, emeryci, biegacze, dorośli i dzieci na rowerach, młodzież). Poruszanie się w tłoku na tym chodniku wymaga bezustannej uwagi i przestaje być odpoczynkiem, jak w minionych latach. Dla przywrócenia wartości społecznych i krajobrazowych, jakimi były szerokie gruntowe aleje spacerowe wzdłuż ul. Dewajtis dające możliwość rekreacji, spacerowania i przemieszczania się różnych grup użytkowników o różnych potrzebach wnoszę o likwidację betonowego chodnika po pół-wsch stronie ul. Dewajtis, przywrócenie gruntowych alej pieszych po obu stronach ul. Dewajtis, fizyczne uspokojenie ruchu i preferencje dla pieszych i rowerzystów na ul. Dewajtis.”*

W odniesieniu do ścieżki, która przebiegała po północnej stronie ulicy Dewajtis to należy zauważyć, że została ona zlikwidowana w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Decyzja ta została wydana na wniosek władz Dzielnicy Bielany i udzielała ona pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedceptu. Wskazać przy tym należy to, że plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

- c) W odniesieniu do uwagi: *„Dla poprawy dostępności tras pieszych w rejonie ul. Dewajtis wnoszę o zastąpienie pełnych wygrodzeń na inne zabezpieczenia, które nie będą tworzyć tak długiej bariery uniemożliwiającej spacerowiczom przejście na drugą stronę ul. Dewajtis.”*

Wygrodzenia zostały ustawione wzdłuż ulicy Dewajtis w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić tę decyzję. Ponadto należy wskazać to, że funkcją tych płotów jest zabezpieczenie rezerwatu przed zagrożeniem, jakim jest nielegalne parkowanie na jego obszarze i z tych względów plan ochrony przewiduje ich utrzymywanie.

- d) W odniesieniu do uwagi: *„Ze względu na dokuczliwy i długotrwały hałas lotniczy wnoszę też o usunięcie cywilnego ruchu lotniczego z nad terenu rezerwatu najlepiej poprzez przeniesienie komercyjnych szkół lotniczych z lotniska Babice na inne lotnisko.”*

Regionalny dyrektor ochrony środowiska nie posiada kompetencji do określania czy też zmiany podziału przestrzeni powietrznej na drogi lotnicze, a plan ochrony rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym określającym czy też zmieniającym ten podział oraz mogącym ograniczać działalność lotnisk. Zagadnienia związane z wykonywaniem lotów regulowane są przez ustawę Prawo lotnicze i wydane do niej akty wykonawcze. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, nadzór nad ruchem lotniczym w przestrzeni powietrznej, jest realizowany przez zapewnianie odpowiednich do charakteru, natężenia i warunków ruchu lotniczego służb żeglugi powietrznej, przestrzeni powietrznej oraz zarządzanie przepływem ruchu lotniczego. Należy zatem przyjąć, że droga lotnicza jest obszarem kontrolowanego przelotu statków lotniczych a funkcją wytyczonych korytarzy powietrznych jest organizacja ruchu lotniczego zapewniająca bezpieczny przelot samolotów. Z tych względów, wydzielanie przestrzeni przeznaczonej do lotu statków powietrznych i ich obsługa może zostać zaliczona do działań nadrzędnych zapobiegających powstaniu zagrożenia dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi i swoboda lotów statków powietrznych w przestrzeni powietrznej może być ograniczona wyłącznie przez organy upoważnione do tego przez przepisy prawa lotniczego.

12) Pan Marcin Haremski.

- a) W odniesieniu do uwagi: *„Dla przeciwdziałania negatywnemu wpływowi ruchu pojazdów silnikowych i ich parkowania na środowisko, bezpieczeństwo pieszych,*

walory rekreacyjne i społeczne wnoszę o skuteczne ograniczenie prędkości i natężenia ruchu oraz nielegalnego parkowania samochodów na ul. Dewajtis. Wnoszę o wprowadzenie środków kontroli wjazdu, dzięki którym w ul. Dewajtis nie będzie mogło wjechać więcej samochodów niż są w stanie pomieścić legalne parkingi przy UKSW i WMSD. Ponadto wnoszę o wprowadzenie zakazu ruchu (oprócz rowerów) na ul. Dewajtis poniżej skarpy oraz na całej ulicy zakazu ruchu pojazdów ciężarowych z wyjątkiem służb komunalnych.”

Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecnictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. W tym miejscu należy wskazać dodatkowo, że ulica Dewajtis pełni głównie funkcję drogi dojazdowej do kościoła i kompleksu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Brak wystarczającej ilości miejsc na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji

tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Należy przy tym zaznaczyć to, że identyfikacja oraz określenie w planie ochrony sposobu eliminacji tego zagrożenia nie stanowi w rozumieniu przepisów prawa zmiany organizacji ruchu, lecz jest wskazaniem dla organu zarządzającego tą drogą sposobu postępowania przy wprowadzaniu zmian w organizacji ruchu.

- b) W odniesieniu do uwagi: *„Popieram stanowisko samorządów mieszkańców Bielan wyrażone w piśmie do prezydent Warszawy z 26.11.2013 r. - sprzeciw wobec likwidacji przyjemnych i bezpiecznych alejek po obu stronach ulicy Dewajtis. Z alejek tych korzystała moja rodzina i znajomi od wielu lat. Nagła likwidacja alejek bez konsultacji z mieszkańcami, świadcząca o ich lekceważeniu, jest wielką krzywdą dla lokalnej społeczności. Obecny jeden wąski (2 metry szerokości) chodnik nie spełnia wymagań niezbędnych dla tak uczęszczanej trasy rekreacyjnej, używanej przez różne grupy (rodzice z dziećmi, z wózkami, emeryci, biegacze, dorośli i dzieci na rowerach, młodzież). Poruszanie się w tłoku na tym chodniku wymaga bezustannej uwagi i przestaje być odpoczynkiem, jak w minionych latach. Dla przywrócenia wartości społecznych i krajobrazowych, jakimi były szerokie gruntowe aleje spacerowe wzdłuż ul. Dewajtis dające możliwość rekreacji, spacerowania i przemieszczania się różnych grup użytkowników o różnych potrzebach wnoszę o likwidację betonowego chodnika po płd-wsch stronie ul. Dewajtis, przywrócenie gruntowych alej pieszych po obu stronach ul. Dewajtis, fizyczne uspokojenie ruchu i preferencje dla pieszych i rowerzystów na ul. Dewajtis.”*

W odniesieniu do ścieżki, która przebiegała po północnej stronie ulicy Dewajtis to należy zauważyć, że została ona zlikwidowana w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Decyzja ta została wydana na wniosek władz Dzielnicy Bielany i udzielała ona pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedępu. Wskazać przy tym należy to, że plan ochrony

nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

- c) W odniesieniu do uwagi: *„Dla poprawy dostępności tras pieszych w rejonie ul. Dewajtis wnoszę o zastąpienie pełnych wygrodzeń na inne zabezpieczenia, które nie będą tworzyć tak długiej bariery uniemożliwiającej spacerowiczom przejście na drugą stronę ul. Dewajtis.”*

Drewniane wygrodzenia zostały ustawione wzdłuż ulicy Dewajtis w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić tę decyzję. Ponadto należy wskazać to, że funkcją tych płotów jest zabezpieczenie rezerwatu przed zagrożeniem, jakim jest nielegalne parkowanie na jego obszarze i z tych względów plan ochrony przewiduje ich utrzymywanie.

- d) W odniesieniu do uwagi: *„Dla poprawy klimatu akustycznego i ciszy niezbędnej do odpoczynku wnoszę o fizyczne ograniczenie wjazdu ruchu zmotoryzowanego w ul. Dewajtis, instalację ekranów dźwiękowych, nasadzenia roślinności tłumiącej hałas wzdłuż ulic, z których hałas drogowy przenika do rezerwatu, oraz ograniczenie na nich prędkości. Ze względu na dokuczliwy i długotrwały hałas lotniczy wnoszę też o usunięcie cywilnego ruchu lotniczego z nad terenu rezerwatu najlepiej poprzez przeniesienie komercyjnych szkół lotniczych z lotniska Babice na inne lotnisko.”*

Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecznictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami

administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. W tym miejscu należy wskazać dodatkowo, że ulica Dewajtis pełni głównie funkcję drogi dojazdowej do kościoła i kompleksu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Brak wystarczającej ilości miejsc na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Należy przy tym zaznaczyć to, że identyfikacja oraz określenie w planie ochrony sposobu eliminacji tego zagrożenia nie stanowi w rozumieniu przepisów prawa zmiany organizacji ruchu, lecz jest wskazaniem dla organu zarządzającego tą drogą sposobu postępowania przy wprowadzaniu zmian w organizacji ruchu.

Regionalny dyrektor ochrony środowiska nie posiada kompetencji do określania czy też zmiany podziału przestrzeni powietrznej na drogi lotnicze, a plan ochrony rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym określającym czy też zmieniającym ten podział oraz mogącym ograniczać działalność lotnisk. Zagadnienia związane z wykonywaniem lotów regulowane są przez ustawę Prawo lotnicze i wydane do niej akty wykonawcze. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, nadzór nad ruchem lotniczym w przestrzeni powietrznej, jest realizowany przez zapewnianie odpowiednich do charakteru, natężenia i warunków ruchu lotniczego służb żeglugi powietrznej, przestrzeni powietrznej oraz zarządzanie przepływem ruchu lotniczego. Należy zatem przyjąć, że droga lotnicza jest obszarem kontrolowanego przelotu statków lotniczych a funkcją wytyczonych korytarzy powietrznych jest organizacja ruchu lotniczego zapewniająca bezpieczny przelot samolotów. Z tych względów, wydzielanie przestrzeni przeznaczonej do lotu statków powietrznych i ich obsługa może zostać zaliczona do działań nadrzędnych zapobiegających powstaniu zagrożenia dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi i swoboda

lotów statków powietrznych w przestrzeni powietrznej może być ograniczona wyłącznie przez organy upoważnione do tego przez przepisy prawa lotniczego.

13) Pan Waldemar Duranc

Treść wniesionej uwagi „*Z poważaniem Wysłane z iPada. Waldemar Duranc*” nie pozwala odnieść się do niej.

14) Pan Aleksander

W odniesieniu do uwagi: „*Uważam, zbudowanie chodnika wzdłuż ul. Dewajtis było bardzo dobrym posunięciem. Biegam ścieżkami lasu i chodnikiem. Jest bezpiecznie!*”

Chodnik znajdujący się wzdłuż ulicy Dewajtis został wybudowany na wniosek władz Dzielnicy Bielany na podstawie decyzji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedceptu.

15) Pani Marta Roszczyk.

a) W odniesieniu do uwagi: „*Wnoszę o: skuteczne ograniczenie prędkości oraz natężenia ruchu i nielegalnego parkowania samochodów na ul. Dewajtis. Parkowanie często ma miejsce pod znakiem zakazu parkowania, co niestety nie ponosi za sobą konsekwencji odholowania pojazdu, mimo powiadamiania Straży Miejskiej wprowadzenie środków kontroli wjazdu, dzięki którym w ul. Dewajtis nie będzie mogło wjechać więcej samochodów niż są w stanie pomieścić legalne parkingi przy UKSW i WMSD wprowadzenie zakazu ruchu (oprócz rowerów) na ul. Dewajtis poniżej skarpy oraz na całej ulicy zakazu ruchu pojazdów ciężarowych z wyjątkiem służb komunalnych. Ograniczenia te są niezbędne dla przeciwdziałania negatywnemu wpływowi ruchu pojazdów siłnikowych i ich parkowania na środowisko, bezpieczeństwo pieszych, walory rekreacyjne i społeczne a także bezpieczeństwo żyjących w rezerwacie dzikich zwierząt. Popieram stanowisko samorządów mieszkańców Bielan wyrażone w piśmie do prezydenta Warszawy z dnia 26.11.2013 r. - sprzeciw wobec likwidacji alejek po*

obu stronach ulicy Dewajtis. Z alejek tych korzystałam ja, moja rodzina i znajomi od wielu lat. Nagła likwidacja alejek bez konsultacji z mieszkańcami, co dobitnie świadczy o ich lekceważeniu - jest wielką krzywdą dla lokalnej społeczności. Chodnik, który powstał po naciskach ze strony studentów UKSW oraz samej uczelni zdecydowanie nie spełnia wymagań niezbędnych dla tak uczęszczanej trasy rekreacyjnej, używanej przez różne grupy ludzi (rodzice z dziećmi, z wózkami, emeryci, biegacze, dorośli i dzieci na rowerach, młodzież). Poruszanie się w tłoku na tym chodniku wymaga bezustannej uwagi i przestaje być odpoczynkiem, jak w minionych latach. Poza tym chodzenie po kostce tego typu nie jest dobre dla zdrowia stawów i kręgosłupa. Odkąd jedyną „legalną” drogą przy Dewajtis stał się chodnik, spacery tą ulicą nie należą już do przyjemnych a także bezpiecznych – ze względu na duży ruch stłoczony na wąskim kawałku chodnika o szerokości 2 metrów. Dla przywrócenia wartości społecznych i krajobrazowych, jakimi były szerokie gruntowe aleje spacerowe wzdłuż ul. Dewajtis dające możliwość rekreacji, spacerowania i przemieszczania się różnych grup użytkowników o różnych potrzebach wnoszę o likwidację betonowego chodnika na ul. Dewajtis, przywrócenie gruntowych alej po obu stronach ul. Dewajtis, fizyczne uspokojenie ruchu i preferencje dla pieszych i rowerzystów na ul. Dewajtis. Dewajtis powinno stać się ulicą bez samochodów, traktem spacerowo-rowerowym. Przy sporach o chodnik powinno się wziąć pod uwagę przede wszystkim opinie mieszkańców a nie studentów, którzy po studiach nie będą się już interesować tym miejscem ani po nim spacerować. Poza tym UKSW ma ogromny kampus na ul. Wóycickiego 1/3 na Młocinach, gdzie nie trzeba ingerencji w rezerwat przyrody, żeby wygodnie dostać się na uczelnię. Dla poprawy dostępności tras pieszych w rejonie ul. Dewajtis oraz ze względu na zwierzęta mieszkające w rezerwacie, wnoszę o zastąpienie pełnych wygrodzeń na inne zabezpieczenia, które nie będą tworzyć tak długiej bariery uniemożliwiającej spacerowiczom przejście na drugą stronę ul. Dewajtis. Zabezpieczenia powinny być jednak na tyle gęste, żeby uniemożliwić nielegalne parkowanie i rozjeżdżanie pobocza drogi jak to miało miejsce w przeszłości. Dla poprawy klimatu akustycznego i ciszy niezbędnej do odpoczynku wnoszę o fizyczne ograniczenie wjazdu oraz ruchu zmotoryzowanego w ul. Dewajtis, oraz ograniczenie na nich prędkości. Wnoszę o instalację ekranów dźwiękowych,

nasadzenia roślinności tłumiącej hałas wzdłuż ulic, z których hałas drogowy przenika do rezerwatu (Wisłostrada, Marymoncka).”

Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecznictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. W tym miejscu należy wskazać dodatkowo, że ulica Dewajtis pełni głównie funkcję drogi dojazdowej do kościoła i kompleksu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Brak wystarczającej ilości miejsc na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Należy przy tym zaznaczyć to, że identyfikacja oraz określenie w planie ochrony sposobu eliminacji tego zagrożenia nie stanowi w rozumieniu przepisów prawa zmiany organizacji ruchu, lecz jest

wskazaniem dla organu zarządzającego tą drogą sposobu postępowania przy wprowadzaniu zmian w organizacji ruchu. Plan ochrony nie jest również aktem prawnym uprawnionym do wskazywania miejsc lokalizacji ekranów dźwiękochłonnych wzdłuż Wisłostrady i ulicy Marymonckiej. Należy w tym miejscu zauważyć również to, że regionalny dyrektor ochrony środowiska nie jest organem powołanym do wykrywania wykroczeń i ścigania ich sprawców ani też nie posiada służb zdolnych do prowadzenia tego typu postępowań, a plan ochrony nie jest aktem prawnym regulującym sposób działania służb powołanych do wykrywania wykroczeń, ścigania ich sprawców oraz kontroli przestrzegania przepisów porządkowych. W odniesieniu do ścieżki, która przebiegała po północnej stronie ulicy Dewajtis to należy zauważyć, że została ona zlikwidowana w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Decyzja ta została wydana na wniosek władz Dzielnicy Bielany i udzielała ona pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedępu. Zlokalizowane wzdłuż ulicy Dewajtis wygradzenia zostały ustawione w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić tę decyzję. Ponadto należy wskazać to, że funkcją tych płotów jest zabezpieczenie rezerwatu przed zagrożeniem, jakim jest nielegalne parkowanie na jego obszarze i z tych względów plan ochrony przewiduje ich utrzymywanie.

- b) W odniesieniu do uwagi: *„Ze względu na dokuczliwy i długotrwały hałas lotniczy wnoszę też o usunięcie cywilnego ruchu lotniczego znad terenu rezerwatu najlepiej poprzez przeniesienie komercyjnych szkół lotniczych z lotniska Babice na inne lotnisko. Źródłem nieznośnego hałasu, słyszanego nawet w samym środku lasu jest strzelnica, zlokalizowana na ul. Marymonckiej 42. Na łące w rezerwacie nie da się przebywać nawet pół godziny z powodu huku ciągłych wystrzałów. Strzały słychać często od rana do wieczora, prawie bez przerwy, zwłaszcza w weekendy. Wnoszę o instalację ekranów dźwiękowych, nasadzenia roślinności lub inne środki niwelujące huk wystrzałów.”*

Regionalny dyrektor ochrony środowiska nie posiada kompetencji do określania czy też zmiany podziału przestrzeni powietrznej na drogi lotnicze, a plan ochrony rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym określającym czy też zmieniającym ten podział oraz mogącym ograniczać działalność lotnisk. Zagadnienia związane z wykonywaniem lotów regulowane są przez ustawę Prawo lotnicze i wydane do niej akty wykonawcze. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, nadzór nad ruchem lotniczym w przestrzeni powietrznej, jest realizowany przez zapewnianie odpowiednich do charakteru, natężenia i warunków ruchu lotniczego służb żeglugi powietrznej, przestrzeni powietrznej oraz zarządzanie przepływem ruchu lotniczego. Należy zatem przyjąć, że droga lotnicza jest obszarem kontrolowanego przelotu statków lotniczych a funkcją wytyczonych korytarzy powietrznych jest organizacja ruchu lotniczego zapewniająca bezpieczny przelot samolotów. Z tych względów, wydzielanie przestrzeni przeznaczonej do lotu statków powietrznych i ich obsługa może zostać zaliczona do działań nadrzędnych zapobiegających powstaniu zagrożenia dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi i swoboda lotów statków powietrznych w przestrzeni powietrznej może być ograniczona wyłącznie przez organy upoważnione do tego przez przepisy prawa lotniczego.

Rezerwat zlokalizowany jest na terenie dużej aglomeracji miejskiej, gdzie hałas jest zjawiskiem powszechnym, stanowiącym jej nieodłączny element. Rezerwaty położone w zasięgu dużych miast narażone są na ciągle oddziaływanie hałasu pochodzącego z wielu różnych źródeł transport drogowy, szynowy, lotniczy czy też wynikający z użytkowania terenu. Z tych względów nie ma możliwości wyeliminowania hałasu z terenu takich rezerwatów. Należy ponadto wskazać, że instalacja w rezerwacie ekranów akustycznych zmieni naturalny charakter jego krajobrazu.

- c) W odniesieniu do uwagi: *„Wnoszę też o ustanowienie stałych patroli Straży Miejskiej lub Policji w rezerwacie. W rejonach wejść do Rezerwatu od ul. Marymonckiej a także na ścieżkach prowadzących głębiej do lasu regularnie przebywają okoliczni „fani” alkoholu. Nie można wejść do lasu, żeby ich nie spotkać. Pozostawiają po sobie różnego rodzaju śmieci, między innymi kapsle, butelki, puszki, które zalegają na drogach oraz w krzakach. Partole takie powinny też zwracać uwagę na właścicieli psów, którzy puszczają swoich podopiecznych luzem oraz nie sprzątaj po nich. Psy są zagrożeniem dla zwierząt żyjących w lesie, a ich odchody leżące wszędzie sprawiają, że zamiast oglądać widoki, trzeba patrzeć pod nogi. Wnoszę też o zakaz organizowania treningów MTB na terenie rezerwatu. Treningi takie powodują rozjeżdżanie terenu lasu oraz*

stwarzają realne zagrożenie dla spacerowiczów. W związku z rowerzystami MTB, patrole regularnie powinny odwiedzać wąwozy zlokalizowane od strony strzelnicy i boiska sportowego a także skarpe przy Punkcie Widokowym niedaleko Kościoła.”

Na obszarze rezerwatu obowiązuje szereg zakazów określonych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, wśród których znajduje się zakaz wprowadzania psów, jazdy rowerem czy też palenia ognisk. Naruszenie któregoś z tych zakazów jest wykroczeniem zagrożonym karą. Wpływ narastającej antropopresji na rezerwat i nieprzestrzeganie obowiązujących w nim zakazów został zdiagnozowany w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla zachowania jego wartości przyrodniczych. Projekt planu ochrony przewiduje podjęcie szeregu działań mających na celu ograniczenie lub wyeliminowanie tego niekorzystnego zjawiska np.: ustawienie blokad uniemożliwiających parkowanie wzdłuż ulicy Dewajtis, układanie przeszkód oraz budowa infrastruktury uniemożliwiającej poruszanie się rowerów po skarpach, ustawianie tablic informacyjnych czy też odstąpienie od wyznaczania miejsc dopuszczonych do wprowadzania psów. Należy w tym miejscu zauważyć również to, że regionalny dyrektor ochrony środowiska nie jest organem powołanym do wykrywania wykroczeń i ścigania ich sprawców ani też nie posiada służb zdolnych do prowadzenia tego typu postępowań, a plan ochrony nie jest aktem prawnym regulującym sposób działania służb powołanych do wykrywania wykroczeń, ścigania ich sprawców oraz kontroli przestrzegania przepisów porządkowych.

16) Pan Łukasz Poławski.

- a) W odniesieniu do uwagi: *„W § 9. wprowadzić następujący zapis do każdej strefy otuliny nie dopuszcza się wprowadzania obcych gatunków inwazyjnych, w szczególności: dębu czerwonego *Quercus rubra*, robinii akacjowej *Robinia pseudoacacia* oraz róży pomarszczonej *Rosa rugosa*. Działanie takie jest niezbędne gdyż usuwanie gatunków obcych w samym rezerwacie nie przyniesie efektu jeśli będą cały czas obecne w jego otulinie.”*

Na wstępie należy wskazać, że delegacja z art. 20 ust. 1 pkt. 7 ustawy o ochronie przyrody dotyczy wyłącznie prawa do formułowania w planie ochrony zapisów do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Konsekwencją powyższego jest to, że przepis ten nie obejmuje absolutnie uprawnień do określenia zakazów w stosunku do wprowadzania gatunków obcych. Instrumentem prawnym regulującym sposób postępowania z obcymi

gatunkami roślin jest ustawa o ochronie przyrody. Ustawa ta wprowadza definicję gatunku obcego (gatunek występujący poza swoim naturalnym zasięgiem w postaci osobników lub zdolnych do przeżycia: gamet, zarodników, nasion, jaj lub części osobników, dzięki którym mogą one rozmnażać się regulacje) oraz zdefiniowaną w art. 120 normę, mającą chronić środowisko przyrodnicze przed przenikaniem do niego gatunków obcych. W tym miejscu należy wskazać, że plan ochrony, akt normatywny niższej rangi niż ustawa, nie reguluje norm ustawowych. Powtórzenie regulacji ustawowych bądź ich modyfikacja czy też uzupełnienie przez plan ochrony byłoby niezgodne z zasadami legislacji. Zarządzenie regionalnego dyrektora ochrony środowiska nie może regulować jeszcze raz tego, co jest już zawarte w obowiązującej ustawie. Zawsze, bowiem tego rodzaju powtórzenie jest normatywnie zbędne, gdyż powtarzany przepis już obowiązuje, jak też jest dezinformujące. Trzeba, bowiem liczyć się z tym, że powtórzony przepis będzie interpretowany w kontekście planu ochrony, w której go powtórzono, co może prowadzić do całkowitej lub częściowej zmiany intencji prawodawcy, a więc do naruszenia wymagania adekwatności. W związku z powyższym wprowadzenie w planie ochrony zaproponowanej zmiany stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny.

- b) W odniesieniu do uwagi: *„W Załączniku nr 8 do Zarządzenia w granice otuliny przedstawione na mapie należy włączyć następujące działki ewidencyjne: z obrębu 7-09-02: 6/3, 6/2, 6/1, 5, 4/1, 4/16, 4/15, z obrębu 7-09-05: 3, 4, 7, 8, 10, 11. Dołączenie tych działek do otuliny rezerwatu jest kluczowe gdyż nadwiślańskie łęgi stanowią najważniejszy korytarz ekologiczny łączący się bezpośrednio z rezerwatem przyrody Las Bielański. Jest on istotny np. dla roślin, grzybów, kręgowców, ale także bezkręgowców jak np. przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 Las Bielański - *Osmoderma barnabita*.”*

Przeprowadzona na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony analiza sposobu zagospodarowania terenu Wisły nie wykazała zagrożenia dla rezerwatu. Z tych względów nie przewiduje się włączenia tego obszaru w skład otuliny. Należy w tym miejscu zauważyć również to, obszar Wisły chroniony jest już w ramach dwóch form ochrony przyrody obszar Natura 2000 i obszar chronionego krajobrazu.

- c) W odniesieniu do uwagi: *„Ponadto należy zdecydowanie ograniczyć ruch rowerowy na terenie rezerwatu przyrody i wyznaczyć w tym celu szlak.”*

Na obszarze rezerwatu obowiązuje szereg zakazów określonych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, wśród których znajduje się zakaz jazdy rowerem. Naruszenie któregoś z tych zakazów jest wykroczeniem zagrożonym karą. Wpływ narastającej antropopresji na rezerwat i nieprzestrzeganie obowiązujących w nim zakazów został zdiagnozowany w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla zachowania jego wartości przyrodniczych. Projekt planu ochrony przewiduje podjęcie szeregu działań mających na celu ograniczenie lub wyeliminowanie tego niekorzystnego zjawiska w tym układanie przeszkód oraz budowa infrastruktury uniemożliwiającej poruszanie się rowerów po skarpach. Ponadto Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie wskazuje w projekcie planu ochrony, jako eliminację tego zagrożenia, skanalizowanie ruchu rowerowego, poprzez wyznaczenie szlaku dopuszczonego do poruszania się rowerami. Projekt zarządzenia obrazujący przebieg tego szlaku został wyłożony wraz z projektem planu ochrony.

- d) W odniesieniu do uwagi: *„Należy także ograniczyć maksymalnie działania z zakresu ochrony czynnej polegające na odsłanianiu pni drzew w celu ochrony siedlisk kozioroga dębosza. Działania takie mogą spowodować negatywny skutek dla stanu ochrony pachnicy próchniczki. Pachnica próchniczka jest gatunkiem preferującym zwarte i zacienione drzewostany, potwierdzają to badania prowadzone np. w Puszczy Białowieskiej i w rejonie Gór Świętokrzyskich.”*

Zaplanowane w projekcie planu ochrony działanie polegające na odsłanianiu pni drzew ma na celu ochronę zarówno kozioroga dębosza jak i pachnicy dębowej, gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 i preferujących duże stare drzewa rosnące w dobrze nasłonecznionych miejscach. Czynna ochrona tych gatunków ma dotyczyć wyłącznie tego typu drzew. Działaniem tym zostaje objęta stosunkowo niewielka powierzchnia i zakres, w jakim ma zostać ono zrealizowane, ma za zadanie polepszyć stan populacji kozioroga oraz utrzymać odpowiedni stan populacji pachnicy i nie zagraża on żadnemu z tych gatunków.

- 17) Państwo Anna Amsterdamska, Waldemar Duranc, Halina Grabowska-Cienkowska, Wojciech Kuropieska, Hanna Tomczak-Babirecka reprezentujący Zarząd Stowarzyszenia Właścicieli Lokali.

- a) W odniesieniu do uwagi: *„Ad. § 4. 1. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie wartości społecznych i krajobrazowych (...) wnosimy o dodanie słowa „przyrodniczych, po słowie „wartości”, tj. treść § 4. 1 po uzupełnieniu: „Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie wartości przyrodniczych, społecznych i krajobrazowych (...)”.*

Cel ochrony rezerwatu został wyznaczony aktem uznającym ten rezerwat. W planie ochrony można wprowadzać regulacje dotyczące jedynie kwestii w stosunku, do których ustawodawca w sposób wyraźny zaznaczył taką ewentualność. Ustalona przez ustawę o ochronie przyrody delegacja, nie upoważnia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie do wprowadzania planem ochrony zmian wyznaczonego celu ochrony. Legitymacja do wydawania w tej sprawie aktów prawa miejscowego została zawarta w art. 13 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody. Z tych względów zmiana celu ochrony poprzez zastosowanie podstawy prawnej wskazanej w art. 19 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, przepisu dającego upoważnienie do sporządzenia planu ochrony, byłoby nieuprawnionym rozszerzeniem tej regulacji prawnej i stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia, czyniąc z mocy prawa takie zarządzenie nieważnym. Również postanowienia art. 20 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, regulujące zakres, jaki może obejmować plan ochrony, nie dają upoważnienia do wprowadzania zmian celu ochrony rezerwatu. Przy takim stanie prawnym, nie można w planie ochrony umieszczać zapisów dotyczącego zmiany wyznaczonego celu ochrony rezerwatu.

- b) W odniesieniu do uwagi: *„Ad. § 4. 2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu (...) wnosimy o dodanie punktów: „ochrona bioróżnorodności”, „utrzymanie istniejących i przywracanie utraconych wartości krajobrazowych”, „eliminacja czynników negatywnie wpływających na wartości przyrodnicze, społeczne i krajobrazowe”.*

Brak merytorycznego uzasadnienia powodów, które zdaniem wnoszącego uwagę wskazują na konieczność wyodrębnienia w projekcie planu ochrony wskazanych kwestii, nie pozwala merytorycznie odnieść się do wniesionej uwagi. Tym niemniej należy zauważyć, że § 4 ust. 2 projektu planu ochrony zawiera w sobie wniesiony postulat. I tak np.: ochrona bioróżnorodności ma być realizowana poprzez utrzymanie i powiększenie stanowisk kozioroga dębosza i pachnicy dębowej czy też poprzez utrzymanie zbiorowisk grądu

subkontynentalnego i łągu wiązowo - jesionowego, będących pozostałością dawnej Puszczy Mazowieckiej, a eliminacja czynników negatywnie wpływających na wartości przyrodnicze, społeczne i krajobrazowe ma być realizowana poprzez eliminację gatunków obcych czy też poprzez określenie sposobu zagospodarowania obszaru otuliny rezerwatu.

- c) W odniesieniu do uwagi: *„Ad. § 5. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń (...) i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000, określa załącznik nr 3 do zarządzenia. Wnosimy o wykreślenie słów „lub ograniczania” po słowie „eliminacji”. Wnosimy o dodanie słów,, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk chronionych” po słowach: „przedmiotami ochrony”, tj. treść § 5 po uzupełnieniu: „Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji istniejących i potencjalnych zagrożeń (...) i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk chronionych w obszarze Natura 2000, określa załącznik nr 3 do zarządzenia.”*

Brzmienie § 5 projektu planu ochrony zostało określone przez art. 20 ust. 3 pkt 2 i art. 28 ust. 10 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody. Plan ochrony, akt normatywny niższej rangi niż ustawa, nie może zmieniać norm ustawowych. Modyfikacja regulacji ustawowej przez plan ochrony byłoby niezgodne z zasadami legislacji. Trzeba, bowiem liczyć się z tym, że zmieniony przepis będzie interpretowany w kontekście planu ochrony, w której go zmieniono, co może prowadzić do całkowitej lub częściowej zmiany intencji prawodawcy, a więc do naruszenia wymagania adekwatności. W związku z powyższym wprowadzenie w planie ochrony zaproponowanej zmiany stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny.

- d) W odniesieniu do uwagi: *„Ad. Załącznik nr 3 wnosimy o wykreślenie słów „lub jego ograniczenia” w nazwie ostatniej kolumny w załączniku nr 3, tj. nazwa tej kolumny po zmianie: „Sposób eliminacji zagrożenia”.*

Zakres, jaki winien zawierać załącznik nr 3 do projektu planu ochrony został określony przez art. 20 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody. Plan ochrony, akt normatywny niższej rangi niż ustawa, nie może zmieniać norm ustawowych. Modyfikacja regulacji ustawowej przez plan ochrony byłoby niezgodne z zasadami legislacji. Trzeba, bowiem liczyć się z tym, że

zmieniony przepis będzie interpretowany w kontekście planu ochrony, w której go zmieniono, co może prowadzić do całkowitej lub częściowej zmiany intencji prawodawcy, a więc do naruszenia wymagania adekwatności. W związku z powyższym wprowadzenie w planie ochrony zaproponowanej zmiany stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny.

- e) W odniesieniu do uwagi: *„Wnosimy o uzupełnienie zapisu pierwszego w ostatniej kolumnie: „Usuwanie od strony (...) przez kozieroga.” słowami „obcych gatunków” po słowie „Usuwanie”, tj. treść zapisu po zmianie: „Usuwanie obcych gatunków od strony (...) przez kozieroga.”*

W ramach odsłaniania pni usuwane będą w pierwszej kolejności obce gatunki. Wprowadzenie zaproponowanego w uwadze zapisu i zawężenie zakresu działań czynnej ochrony kozieroga i pachnicy, do usuwania wyłącznie gatunków obcych, zmieniłoby merytorycznie sposób jego wykonania i nie przyniosłoby założonego w projekcie planu ochrony efektu, jakim ma być zwiększenie naświetlenia pni drzew zasiedlanych przez te gatunki.

- f) W odniesieniu do uwagi: *„Wnosimy o zastąpienie zapisu trzeciego w ostatniej kolumnie: „Wprowadzanie ustaleń do dokumentów (...) jego systemu hydrograficznego.” zapisem: ”Wprowadzanie ustaleń do dokumentów planistycznych, pozwalających na przywrócenie stosunków wodnych do poziomu koniecznego dla właściwego oddziaływania na rezerwat i obszar Natura 2000, nieodprowadzanie ścieków do rezerwatu, w szczególności do jego systemu hydrograficznego.”*

Brak merytorycznego uzasadnienia powodów, które zdaniem wnoszącego uwagę wskazują na konieczność wprowadzenia w projekcie planu ochrony wskazanych kwestii, nie pozwala merytorycznie odnieść się do wniesionej uwagi. Tym niemniej należy zauważyć, że zastosowana w załączniku nr 3 do projektu planu ochrony regulacja „Wprowadzenie ustaleń do dokumentów planistycznych pozwalających zachować stosunki wodne na poziomie nie przyczyniającym się do ich zmiany w sposób mogący negatywnie wpływać na rezerwat i obszar Natura 2000, nieodprowadzanie ścieków do rezerwatu, w szczególności do jego systemu hydrograficznego” zawiera w sobie wniesiony postulat.

g) W odniesieniu do uwagi: *„Wnosimy o wykreślenie wiersza jedenastego: „Niszczenie odnowień (...) przedeptu.” „Remont istniejącej (...) uzupełnianie odnowień.” w związku z koniecznością przywrócenia na tej trasie ruchu pieszego. Jedną z najistotniejszych wartości społecznych rezerwatu była dostępność dwóch szerokich i atrakcyjnych krajobrazowo alei spacerowych wzdłuż ul. Dewajtis, a przy tym możliwość poruszania się pieszo, także po jezdni (przy oznakowaniu „uwaga piesi”, ograniczeniu prędkości i fizycznym uspokojeniu ruchu w formie progów spowalniających). W/w ciągi mogły obsłużyć znaczny i zróżnicowany ruch, zarówno rekreacyjny jak i komunikacyjny (do uczelni czy kościoła). Ich liczba i duża szerokość pozwalała współistnieć bez problemu różnym użytkownikom, od matek z wózkami i osób starszych, po biegaczy, narciarzy biegowych czy rowerzystów. Obecnie wszystkie te grupy mają do dyspozycji tylko jeden chodnik dwumetrowej szerokości, który nie jest w stanie obsłużyć szczytowych natężeń ruchu. Ponieważ w tłumie pieszych nie da się biegać, wiele osób wybiera do biegania sąsiednią alejkę albo kieruje się jeszcze głębiej w las, co wzmacnia antropopresję na rejonach, które powinny być przed nią chronione. Jedyne wąski chodnik skutkuje dyskomfortem, konfliktami i zagrożeniami.”*

W odniesieniu do ścieżki, która przebiegała po północnej stronie ulicy Dewajtis to należy zauważyć, że została ona zlikwidowana w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Decyzja ta została wydana na wniosek władz Dzielnicy Bielany i udzielała ona pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedeptu. Wskazać przy tym należy to, że plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

h) W odniesieniu do uwagi: *„Wnosimy o zastąpienie zapisu dwunastego w ostatniej kolumnie: „Nie wyznaczanie obszarów (...) psy.” zapisem: „Wyznaczenie obszarów, na których dopuszczalne jest wyprowadzanie psów na smyczy, ustawienie pojemników na śmieci i tablic informujących o nakazie prowadzenia*

psa na smyczy oraz usuwania psich odchodów do pojemników na śmieci; monitorowanie tych obszarów i karanie naruszenia nakazów/zakazów.”

Na obszarze rezerwatu obowiązuje szereg zakazów określonych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, wśród których znajduje się zakaz wprowadzania psów. Naruszenie któregoś z tych zakazów jest wykroczeniem zagrożonym karą. Wpływ narastającej antropopresji na rezerwat i nieprzestrzeganie obowiązującego w nim zakazu wprowadzania psów został zdiagnozowany w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla zachowania jego wartości przyrodniczych. Z tych względów, projekt planu ochrony przewiduje podjęcie szeregu działań mających na celu wyeliminowanie tego niekorzystnego zjawiska. W związku z tym, że wniesiona uwaga dotyczy wprowadzenia zmian normy prawnej określonej planem ochrony, rozpatrzy się ją dodatkowo pod kątem obowiązujących w tej materii przepisów prawnych. Na wstępie należy wskazać, że wprowadzenie psów do rezerwatu stanowi zagrożenie, bez względu na to, czy pies będzie biegał luzem czy też będzie prowadzony na smyczy i to jest główny powód, dla którego nie wskazuje się w nim miejsc dopuszczonych do wprowadzania psów. Równolegle należy zauważyć, że przyznana przez art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy o ochronie przyrody delegacja upoważnienia regionalnego dyrektora ochrony środowiska wyłącznie do wskazywania miejsc, na których będzie obowiązywać generalne zwolnienie z obowiązku przestrzegania zakazu wprowadzania psów do rezerwatu. Norma ta nie daje natomiast upoważnienia do zawężania tego odstępstwa poprzez określenie sposobu udostępnienia rezerwatu dla tych celów np.: wprowadzania psów na smyczy. Plan ochrony, akt normatywny niższej rangi niż ustawa, nie może zmieniać norm ustawowych. Modyfikacja regulacji ustawowej przez plan ochrony byłoby niezgodne z zasadami legislacji. Trzeba, bowiem liczyć się z tym, że zmieniony przepis będzie interpretowany w kontekście planu ochrony, w której go zmieniono, co może prowadzić do całkowitej lub częściowej zmiany intencji prawodawcy, a więc do naruszenia wymagania adekwatności. W związku z powyższym wprowadzenie w planie ochrony normy pozwalającej wprowadzać do rezerwatu psy na smyczy, stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. Ponadto należy wskazać również to, że osoby wyprowadzające psy do lasu mogą realizować tę czynność, bez konieczności wchodzenia na teren rezerwatu. Alternatywnym rozwiązaniem, są tu drzewostany położone poza granicami rezerwatu i bezpośrednio z nim sąsiadujące, na obszar których można, zgodnie z ustawą o lasach, wchodzić z psami na smyczy.

- i) W odniesieniu do uwagi: *„Wnosimy o zastąpienie zapisu czternastego w ostatniej kolumnie: „Nieorganizowanie imprez (...) do rezerwatu.” zapisem: „Zakaz organizowania imprez z nagłośnieniem na terenie rezerwatu i na terenach przylegających do rezerwatu oraz ograniczenie nagłośnienia do 60 decybeli dla wszystkich innych imprez oddziaływujących na teren rezerwatu. Zakaz detonowania fajerwerków na wszystkich wymienionych wyżej terenach.”*

Ustalona przez ustawę o ochronie przyrody delegacja nie zezwala regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska na formułowanie w planie ochrony zapisów w formie zakazów. Wprowadzenie planem ochrony zakazów stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny.

- j) W odniesieniu do uwagi: *„Wnosimy o zastąpienie zapisu osiemnastego w ostatniej kolumnie: „Należy ograniczyć (...) przepływu wody.” zapisem: „Dopuszczyć ewentualny przerzut wody wyłącznie w okresie nadmiernie wysokiego poziomu wód rzeki Rudawki i pod warunkiem zachowania normalnego stanu wód tej rzeki.”*

Brak merytorycznego uzasadnienia powodów, które zdaniem wnoszącego uwagę wskazują na konieczność wprowadzenia w projekcie planu ochrony wskazanych kwestii, nie pozwala merytorycznie odnieść się do wniesionej uwagi. Tym niemniej należy zauważyć, że zastosowana w załączniku nr 3 do projektu planu ochrony regulacja „Należy ograniczyć przerzut wody w taki sposób, aby był on wykonywany wyłącznie w okresach wysokiego poziomu przepływu wód rzeki Rudawki pozwalający na zachowanie w niej ciągłego przepływu wody” zawiera w sobie wniesiony postulat.

- k) W odniesieniu do uwagi: *„Wnosimy o uzupełnienie ostatniego zapisu w ostatniej kolumnie: „Sprzątanie rezerwatu.” Przez dopisanie słów: „, ustawienie tablic informujących o odpowiedzialności za zaśmiecanie rezerwatu, monitorowanie terenu, karanie za zaśmiecanie.”*

Ustawianie wskazanych w uwadze tablic dopuszczane jest ustawą o ochronie przyrody i nie ma potrzeby powielania tej normy w planie ochrony.

- l) W odniesieniu do uwagi: *„Wnosimy o uzupełnienie załącznika nr 3 poprzez dodanie listy możliwych do identyfikacji już występujących lub spodziewanych*

zagrożeń: Negatywny wpływ substancji chemicznych stosowanych do zimowego utrzymania jezdni, chodników i/lub ścieżek/szlaków. Zakaz stosowania chlorku sodu i innych substancji negatywnie wpływających na środowisko. Okresowe niezapowiedziane kontrole składu chemicznego błota pośniegowego na ulicy, chodnikach/ścieżkach.”

Ze względów legislacyjnych nie można wprowadzić do planu ochrony zapisu w zaproponowanej formie. Mając na względzie wniesioną uwagę do projektu planu ochrony wprowadzi się zapis o następującej treści: „Zasolenie wód i gleby w związku ze stosowaniem w okresie zimowym chlorku sodu do utrzymania ulicy Dewajtis i chodnika zlokalizowanego wzdłuż tej ulicy. Należy odstąpić od stosowania chlorku sodu.”

- m) W odniesieniu do uwagi: *„Wnosimy o uzupełnienie załącznika nr 3 poprzez dodanie listy możliwych do identyfikacji już występujących lub spodziewanych zagrożeń: Negatywny wpływ substancji chemicznych wwożonych przez samochody spoza rezerwatu (sól drogowa, substancje ropopochodne) - Ograniczenie ruchu pojazdów silnikowych na ul. Dewajtis. Negatywny wpływ ruchu pojazdów silnikowych i ich parkowania na środowisko naturalne, bezpieczeństwo ludzi i zwierząt oraz walory rekreacyjne rezerwatu (samopoczucie ludzi, hałas, skażenie powietrza) - Wprowadzenie środków technicznych i organizacyjnych ograniczających prędkość i natężenie ruchu oraz nielegalne parkowanie samochodów; Wprowadzenie progów spowalniających o odpowiednim zagęszczeniu, na całej szerokości jezdni (pełnych); Poprawa dostępności transportem rowerowym – zamontowanie bezpiecznych, monitorowanych stojaków rowerowych.”*

Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na

drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecnictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. W tym miejscu należy wskazać dodatkowo, że ulica Dewajtis pełni głównie funkcję drogi dojazdowej do kościoła i kompleksu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Brak wystarczającej ilości miejsc na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Należy przy tym zaznaczyć to, że identyfikacja oraz określenie w planie ochrony sposobu eliminacji tego zagrożenia nie stanowi w rozumieniu przepisów prawa zmiany organizacji ruchu, lecz jest wskazaniem dla organu zarządzającego tą drogą sposobu postępowania przy wprowadzaniu zmian w organizacji ruchu. W projekcie planu ochrony przewidziano również ustawienie blokad uniemożliwiających parkowanie wzdłuż ulicy Dewajtis.

- n) W odniesieniu do uwagi: *„Wnosimy o uzupełnienie załącznika nr 3 poprzez dodanie listy możliwych do identyfikacji już występujących lub spodziewanych zagrożeń: Ograniczona dostępność i niedostateczna przepustowość ciągów pieszych wzdłuż ul. Dewajtis (skutek budowy chodnika po pld-wsch stronie ulicy i nieudanej rekultywacji alei po stronie pln-zach.) - Przywrócenie gruntowych alei pieszych przy ul. Dewajtis. Zmiana organizacji ruchu na ul. Dewajtis – uspokojenie ruchu, preferencje dla pieszych i rowerzystów. Utrata wartości i walorów krajobrazowych w konsekwencji budowy betonowego chodnika po pld -*

wsch stronie ul. Dewajtis - Likwidacja betonowego chodnika; Zmiana nawierzchni na naturalną, nieszkodliwą dla środowiska, harmonizującą z otoczeniem. Ograniczona dostępność – brak przejścia przez ul. Dewajtis na b. długim odcinku od Marymonckiej do Kamedulskiej - Zmiana pełnych wygrodzeń na zabezpieczenie, które nie stanowi bariery dla pieszych.”

W odniesieniu do ścieżki, która przebiegała po północnej stronie ulicy Dewajtis to należy zauważyć, że została ona zlikwidowana w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Decyzja ta została wydana na wniosek władz Dzielnicy Bielany i udzielała ona pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedeptu. Wskazać przy tym należy to, że plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

- o) W odniesieniu do uwagi: *„Wnosimy o uzupełnienie załącznika nr 3 poprzez dodanie listy możliwych do identyfikacji już występujących lub spodziewanych zagrożeń: Ryzyko działań i stosowania rozwiązań i materiałów wpływających negatywnie na wartości przyrodnicze i krajobrazowe - Nakaz opiniowania przez architekta krajobrazu wszelkich inwestycji, remontów i zmian infrastruktury w obszarze rezerwatu oraz strefach oznaczonych symbolami: H, I; Nakaz konsultacji społecznych poprzedzających projekt i realizację w/w przedsięwzięć.”*

Ustawowo określona delegacja nie upoważnia regionalnych dyrektorów ochrony środowiska do wprowadzania planem ochrony przedstawionych w uwadze nakazów. Wprowadzenie planem ochrony nakazów czy też zakazów stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny.

- p) W odniesieniu do uwagi: *„Ad. § 8. 1. Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej i krajobrazowej (...) nr 6 do zarządzenia. Wnosimy o wprowadzenie zmian do wykazu „Określenie działań ochronnych (...)”, uwzględniających poniższe: W*

części „Użyte w załączniku określenia oznaczają: „ wnosimy o: Ad. 1) Zastąpienie słów „wraz z wywiezieniem pozyskanej biomasy poza rezerwat” słowami „wraz z ze zużyciem pozyskanej biomasy dla potrzeb rezerwatu, tj. na jego terenie”; Należy opracować zasady wykorzystania biomasy z wycinek dla potrzeb samego rezerwatu, np. do budowy przeszkód/przegrodzeń (pkt. 4 – ogrodzenie) i do innych celów.”

Mając na względzie wniesioną uwagę wprowadzono zmianę w projekcie planu ochrony i przededagowano użyte określenie na następującą treść „działanie ochronne w ramach, którego można usuwać drzewa i krzewy gatunków obcych, w szczególności klon jesionolistny, czeremcha amerykańska, dąb czerwony. Pozyskaną biomasę można wywieźć poza rezerwat lub pozostawić na jego terenie z przeznaczeniem na układanie przeszkód oraz budowę infrastruktury uniemożliwiającej poruszanie się poza wyznaczonymi szlakami”.

q) W odniesieniu do uwagi: *„Wnosimy o wprowadzenie zmian do wykazu „Określenie działań ochronnych (...) „, uwzględniających poniższe: W części „Użyte w załączniku określenia oznaczają: „ wnosimy o: Ad. 2) dopisanie słów „gatunki inwazyjne stanowiące” po słowach „można usuwać” i zastąpienie słów „Pozyskaną biomasę można wywieźć poza rezerwat” słowami „Pozyskaną biomasę należy zużyć dla potrzeb rezerwatu, tj. na jego terenie”, tj. treść punktu po zmianie: „odslanianie pni drzew (...) w ramach, którego można usuwać gatunki inwazyjne stanowiące podszyt i podrost od strony (...) niż 40 cm. Pozyskaną biomasę należy zużyć dla potrzeb rezerwatu, tj. na jego terenie.”*

W ramach odslaniania pni usuwane będą w pierwszej kolejności obce gatunki. Wprowadzenie zaproponowanego w uwadze zapisu i zawężenie zakresu działań czynnej ochrony kozioroga i pachnicy, do usuwania wyłącznie gatunków inwazyjnych, zmieniłoby merytorycznie sposób jego wykonania i nie przyniosłoby założonego w projekcie planu ochrony efektu, jakim ma być zwiększenie naświetlenia pni drzew zasiedlanych przez te gatunki. W związku z tym, że w ramach działania będzie usuwany podszyt i podrost, który w praktyce nie można wykorzystać na terenie rezerwatu np.: do budowy infrastruktury, nie przewiduje się pozostawiania pozyskanej biomasy na terenie rezerwatu.

r) W odniesieniu do uwagi: *„Wnosimy o wprowadzenie zmian do wykazu „Określenie działań ochronnych (...) „, uwzględniających poniższe: Ad. 5)*

zastąpienie słów „po północnej stronie ulicy (...) zrekułtywowanym przedepcie” słowami „w miejscach wymagających uzupełnienia roślinności, zwłaszcza w wyniku usuwania gatunków obcych”, tj. treść punktu po zmianie: „uzupełnienia – działanie ochronne w ramach, którego można przeprowadzać w miejscach wymagających uzupełnienia roślinności, zwłaszcza w wyniku usuwania gatunków obcych, wszelkie prace związane z dosadzaniem sadzonek rodzimych drzew i krzewów;”

Wskazane w uwadze działanie nie ma na celu usuwania gatunków obcych i wprowadzania w ich miejsce rodzimych gatunków drzew i krzewów. Jego założeniem jest wprowadzanie poprawek i uzupełnień w miejscach po wypadłych drzewkach, jakie zostały posadzone w ramach rekułtywacji miejsca po zlikwidowanym przedepcie.

- s) W odniesieniu do uwagi: *„Wnosimy o wprowadzenie zmian do wykazu „Określenie działań ochronnych (...)”, uwzględniających poniższe: Ad. 6-7) Wnosimy o uwzględnienie monitorowania innych składników fauny, poza pachnicą i koziorogiem, a także monitorowania flory i zbiorowisk roślinnych, gdyż jest to podstawa działań dla zachowania wartości i różnorodności przyrodniczej Lasu Bielańskiego.”*

Kozioróg dębosz i pachnica dębowa są gatunkami będącymi przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000. Wymagania siedliskowe tych gatunków sprawiają, że utrzymanie ich na terenie rezerwatu wymaga podjęcia czynnej ochrony. Względy te stanowiły podstawę do zaplanowania w stosunku do tych gatunków monitoringu, którego głównym celem jest określenie skuteczności stosowanych metod ich ochrony.

- t) W odniesieniu do uwagi: *„Wnosimy o dbałość o stan Lasu Bielańskiego, o wprowadzenie bariery dla nowych inwestycji w jego otulinie, a szczególnie na terenach wewnątrz z rezerwatu (strefa I), o nie pomniejszanie powierzchni biologicznie czynnej. Ad. § 9.3. pkt. 1) w strefie A d) wnosimy o dopisanie słowa „nie”, tj. treść po zmianie: „d) nie dopuszcza się lokalizacji lokalnych przepompowni i stacji transformatorowych”. Tereny ogródków działające od lat nie muszą korzystać z nowych inwestycji w tym zakresie. Należy korzystać z odnawialnych źródeł energii. Ad. § 9.3. pkt. 2) w strefie B b) wnosimy o zastąpienie liczby 90% liczbą 95%; e) wnosimy o dopisanie słowa „nie”, tj. treść*

po zmianie: „e) nie dopuszcza się lokalizacji lokalnych przepompowni i stacji transformatorowych”. Urządzenia niekubaturowe nie muszą korzystać z nowych inwestycji w tym zakresie. Należy korzystać z odnawialnych źródeł energii. Ad. § 9.3. pkt. 3) w strefie C a) wnosimy o zastąpienie liczby 70% liczbą 95%; b) wnosimy o dopisanie słowa „nie”, tj. treść po zmianie: „b) nie dopuszcza się lokalizowania obiektów technicznych służących celom ciepłownictwa” d) wnosimy o dopisanie słowa „nie”, tj. treść po zmianie: „d) nie dopuszcza się lokalizacji lokalnych przepompowni i stacji transformatorowych”. Nie należy dopuszczać nowych inwestycji w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu. Użytkownicy tego terenu mogą i powinni stosować odnawialne źródła energii bez dodatkowych inwestycji (budowli) w otulinie. Ad. § 9.3. pkt. 5) w strefie D b) wnosimy o zastąpienie liczby 80% liczbą 95%; e) wnosimy o dopisanie słowa „nie”, tj. treść po zmianie: „e) nie dopuszcza się lokalizacji lokalnych przepompowni i stacji transformatorowych”. Urządzenia niekubaturowe nie muszą korzystać z nowych inwestycji w tym zakresie. Należy korzystać z odnawialnych źródeł energii. Ad. § 9.3. pkt. 6) w strefie E b) wnosimy o zastąpienie liczby 30% liczbą 90%; c) wnosimy o dopisanie słowa „nie”, tj. treść po zmianie: „c) nie dopuszcza się lokalizacji lokalnych przepompowni i stacji transformatorowych”. Nie należy dopuszczać nowych inwestycji (obiekty budowlane) w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu. Użytkownicy tego terenu mogą i powinni stosować odnawialne źródła energii bez dodatkowych inwestycji (budowli) w otulinie. Ad. § 9.3. pkt. 8) w strefie F a) wnosimy o dopisanie „należy zachować co najmniej 95% powierzchni biologicznie czynnej; c) wnosimy o dopisanie słowa „nie”, tj. treść po zmianie: „c) nie dopuszcza się lokalizacji lokalnych przepompowni i stacji transformatorowych”. Nie należy dopuszczać nowych inwestycji (obiekty budowlane) w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu. Użytkownicy tego terenu mogą i powinni stosować odnawialne źródła energii bez dodatkowych inwestycji (budowli) w otulinie. Ad. § 9.3. pkt. 10) w strefie G a) wnosimy o dopisanie „nie należy dopuszczać nowych inwestycji i zmniejszenia obecnego udziału powierzchni biologicznie czynnej na terenie otuliny rezerwatu; c) wnosimy o dopisanie słowa „nie”, tj. treść po zmianie: „c) nie dopuszcza się lokalizacji lokalnych przepompowni i stacji transformatorowych”. Nie należy dopuszczać nowych inwestycji (obiekty budowlane) w otulinie rezerwatu. Użytkownicy tego terenu

mogą i powinni stosować odnawialne źródła energii bez dodatkowych inwestycji (budowli) w otulinie. Ad. § 9.3. pkt. 11) w strefie Ha) wnosimy o wykreślenie słów "bez możliwości (...) technicznej"; tj. treść po zmianie: „a) należy zachować sposób użytkowania w formie terenów zieleni leśnej”. Ad. § 9.3. pkt. 12) w strefie I a) wnosimy o wykreślenie słów „z dopuszczeniem realizacji funkcji towarzyszących” oraz o dopisanie "nie należy dopuszczać nowych inwestycji i zmniejszenia obecnego udziału powierzchni biologicznie czynnej na terenie otuliny rezerwatu; tj. treść po zmianie: „a) należy zachować sposób użytkowania w formie terenów nauki; nie należy dopuszczać nowych inwestycji i zmniejszenia obecnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu, a szczególnie na terenie wykrojonym wewnątrz rezerwatu;”. c) wnosimy o dopisanie słowa „nie”, tj. treść po zmianie: „c) nie dopuszcza się lokalizacji lokalnych przepompowni i stacji transformatorowych”. Nie należy dopuszczać nowych inwestycji (obiekty budowlane) w otulinie rezerwatu. Użytkownicy tego terenu mogą i powinni stosować odnawialne źródła energii bez dodatkowych inwestycji (budowli) w otulinie.”

Ustawodawca uchwalając przepisy ustawy o ochronie przyrody wyczerpująco uregulował różnorodne aspekty funkcjonowania rezerwatu przyrody, w tym również jego ochronę przed niekorzystnym wpływem wynikającym z działalności człowieka. Upoważniając regionalnych dyrektorów ochrony środowiska do wprowadzenia planem ochrony ustaleń do dokumentów planistycznych dał on im narzędzie pozwalające eliminować lub ograniczać zagrożenia dla przyrody, jakie mogą powstać w wyniku zagospodarowania terenów otaczających rezerwat. W przeciwieństwie do samego rezerwatu, ustawa o ochronie przyrody nie wprowadza ani nie upoważnia do wprowadzania zakazów w zakresie wykonywania prawa własności nieruchomości położonych w sąsiedztwie rezerwatu. Nie obowiązywanie na terenach otaczających rezerwat zakazów nie oznacza, że brak jest jakichkolwiek ograniczeń na tym obszarze. Ustawowo określony cel wprowadzenia wskazań do dokumentów planistycznych stanowi podstawę do formułowania ograniczeń w sferze wykonywania własności nieruchomości położonych w sąsiedztwie rezerwatu. Wychodząc z regulacji określonej w art. 20 ust. 3 pkt 7 ustawy o ochronie przyrody, można przyjąć, że wprowadzone planem ochrony wskazania do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium stanowią strefę ochronną graniczącą z rezerwatem, którą wyznacza się w celu zabezpieczenia

rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi mającymi swoje źródło poza granicami rezerwatu i wynikającymi z działalności człowieka. Mając na uwadze cel wprowadzenia ustaleń, przyjęć należy, że na terenach graniczących z rezerwatem można wprowadzać wszelką formę zagospodarowania, jeżeli nie stwarza zagrożenia dla rezerwatu. Interpretując tą regulację prawną należy mieć zawsze na względzie to, że obszar objętego wskazaniem do dokumentów planistycznych nie można utożsamiać z rezerwatem przyrody, będącym obszarem ochrony o rygorach prawnych określonych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Zakres zakazów ustawowo przypisanych do obszaru rezerwatu przyrody nie może być rozszerzany w drodze interpretacji na obszary nieobjęte ochroną tą formą ochrony przyrody, a ustalenia zawarte w planie ochrony są wiążące dla organu opracowującego miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Podział na strefy oraz określone w stosunku do nich wskazania został zredagowany w oparciu o analizę istniejących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium. Ocena sposobu zagospodarowania przestrzennego, jaka została przeprowadzona na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony rezerwatu wykazała, że zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium nie będą naruszać aktu prawa miejscowego, jakim jest plan ochrony. Obowiązujące akty zagospodarowania przestrzennego nie zagrażają celowi ochrony rezerwatu i przedmiotom ochrony obszaru Natura 2000. Z tego tytułu nie ma potrzeby wprowadzania w nich zmian i ich ustalenia mogą zostać przeniesione do projektu planu ochrony. Przebieg wskazanych w projekcie planu ochrony granic poszczególnych stref, ma swoje odzwierciedlenie w granicach stref wyznaczonych w istniejących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i studium.

18) Pan Andrzej Chmiel reprezentujący Ogród Warszawa Stowarzyszenie na rzecz Krajobrazu Kulturowego.

a) W odniesieniu do uwagi: „§ 4. 1. *Celem ochrony rezerwatu jest ...wnioskujemy o dodanie - „zachowanie wartości przyrodniczych”.*”

Cel ochrony rezerwatu został wyznaczony aktem uznającym ten rezerwat. W planie ochrony można wprowadzać regulacje dotyczące jedynie kwestii w stosunku, do których ustawodawca w sposób wyraźny zaznaczył taką ewentualność. Ustalona przez ustawę o ochronie przyrody delegacja, nie upoważnia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie do wprowadzania planem ochrony zmian wyznaczonego celu ochrony. Legitymacja do

wydawania w tej sprawie aktów prawa miejscowego została zawarta w art. 13 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody. Z tych względów zmiana celu ochrony poprzez zastosowanie podstawy prawnej wskazanej w art. 19 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, przepisu dającego upoważnienie do sporządzenia planu ochrony, byłoby nieuprawnionym rozszerzeniem tej regulacji prawnej i stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia, czyniąc z mocy prawa takie zarządzenie nieważnym. Również postanowienia art. 20 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, regulujące zakres, jaki może obejmować plan ochrony, nie dają upoważnienia do wprowadzania zmian celu ochrony rezerwatu. Przy takim stanie prawnym, nie można w planie ochrony umieszczać zapisów dotyczącego zmiany wyznaczonego celu ochrony rezerwatu.

- b) W odniesieniu do uwagi: „§ 4. 2. *Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu...wnioskujemy o dodanie pkt.: „utrzymanie bioróżnorodności”, „utrzymanie istniejących i przywracanie utraconych wartości krajobrazowych” oraz „ograniczanie czynników negatywnie wpływających na wartości przyrodnicze, społeczne i krajobrazowe”.*”

Brak merytorycznego uzasadnienia powodów, które zdaniem wnoszącego uwagę wskazują na konieczność wyodrębnienia w projekcie planu ochrony wskazanych kwestii, nie pozwala merytorycznie odnieść się do wniesionej uwagi. Tym niemniej należy zauważyć, że § 4 ust. 2 projektu planu ochrony zawiera w sobie wniesiony postulat. I tak np.: ochrona bioróżnorodności ma być realizowana poprzez utrzymanie i powiększenie stanowisk kozioroga dębosza i pachnicy dębowej czy też poprzez utrzymanie zbiorowisk grądu subkontynentalnego i łągu wiązowo - jesionowego, będących pozostałością dawnej Puszczy Mazowieckiej, a eliminacja czynników negatywnie wpływających na wartości przyrodnicze, społeczne i krajobrazowe ma być realizowana poprzez eliminację gatunków obcych czy też poprzez określenie sposobu zagospodarowania obszaru otuliny rezerwatu.

- c) W odniesieniu do uwagi: „§ 5. *Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń... - załącznik nr 3 do zarządzenia: wnioskujemy o uzupełnienie załącznika nr 3 poprzez dodanie listy możliwych do identyfikacji już występujących lub spodziewanych zagrożeń: Negatywny wpływ substancji chemicznych stosowanych do zimowego utrzymania chodnika i jezdni - Zakaz stosowania chlorku sodu i innych substancji negatywnie*

wpływających na środowisko. Okresowe niezapowiedziane kontrole składu chemicznego błota pośniegowego na ulicy.”

Ze względów legislacyjnych nie można wprowadzić do planu ochrony zapisu w zaproponowanej formie. Mając na względzie wniesioną uwagę do projektu planu ochrony wprowadzi się zapis o następującej treści: „Zasolenie wód i gleby w związku ze stosowaniem w okresie zimowym chlorku sodu do utrzymania ulicy Dewajtis i chodnika zlokalizowanego wzdłuż tej ulicy. Należy odstąpić od stosowania chlorku sodu.”

- d) W odniesieniu do uwagi: „§ 5. *Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń... - załącznik nr 3 do zarządzenia: wnioskujemy o uzupełnienie załącznika nr 3 poprzez dodanie listy możliwych do identyfikacji już występujących lub spodziewanych zagrożeń: Negatywny wpływ substancji chemicznych wwożonych przez samochody spoza rezerwatu (sól drogowa, substancje ropopochodne) - Ograniczanie ruchu pojazdów silnikowych na ul. Dewajtis. Negatywny wpływ ruchu pojazdów silnikowych i ich parkowania – na środowisko, bezpieczeństwo ludzi i zwierząt oraz walory rekreacyjne szlaku (samopoczucie ludzi, hałas, skażenie powietrza). Wprowadzenie środków technicznych i organizacyjnych ograniczających prędkość i natężenie ruchu oraz nielegalne parkowanie samochodów; Nakaz stosowania progów spowalniających o odpowiednim zagęszczeniu, na całej szerokości jezdni (pełnych); Zalecenia dotyczące poprawy dostępności transportem rowerowym oraz bezpiecznych, monitorowanych stojaków rowerowych.”*

Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a

zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecznictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. W tym miejscu należy wskazać dodatkowo, że ulica Dewajtis pełni głównie funkcję drogi dojazdowej do kościoła i kompleksu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Brak wystarczającej ilości miejsc na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Należy przy tym zaznaczyć to, że identyfikacja oraz określenie w planie ochrony sposobu eliminacji tego zagrożenia nie stanowi w rozumieniu przepisów prawa zmiany organizacji ruchu, lecz jest wskazaniem dla organu zarządzającego tą drogą sposobu postępowania przy wprowadzaniu zmian w organizacji ruchu. W projekcie planu ochrony przewidziano również ustawienie blokad uniemożliwiających parkowanie wzdłuż ulicy Dewajtis.

- e) W odniesieniu do uwagi: „§ 5. *Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń...* - załącznik nr 3 do zarządzenia: *wniosujemy o uzupełnienie załącznika nr 3 poprzez dodanie listy możliwych do identyfikacji już występujących lub spodziewanych zagrożeń: Ograniczona dostępność i niedostateczna przepustowość ciągów pieszych wzdłuż ul. Dewajtis (będące skutkiem budowy chodnika po płd-wsch stronie ul. Dewajtis i nieudanej rekultywacji alei po płn-zach Stronie ulicy) - Przywrócenie gruntowych alej pieszych po obu stronach ul. Dewajtis w postaci sprzed 2013 r. Zmiana organizacji ruchu na ul. Dewajtis obejmująca fizyczne uspokojenie ruchu i*

preferencje dla pieszych i rowerzystów. Ograniczona dostępność na skutek niemożliwości przejścia na drugą stronę ul. Dewajtis na prawie całym odcinku od Marymonckiej do Kamedulskiej. - Zmiana pełnych wygradzeń na taki typ zabezpieczenia, który nie stanowi bariery dla pieszych. Utrata wartości i walorów krajobrazowych będąca skutkiem budowy betonowego chodnika po płd-wsch stronie ul. Dewajtis - Likwidacja betonowego chodnika; Zmiana nawierzchni na naturalną, nieszkodliwą dla środowiska i harmonizującą z otoczeniem.”

W odniesieniu do ścieżki, która przebiegała po północnej stronie ulicy Dewajtis to należy zauważyć, że została ona zlikwidowana w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Decyzja ta została wydana na wniosek władz Dzielnicy Bielany i udzielała ona pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedceptu. Wskazać przy tym należy to, że plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

- f) W odniesieniu do uwagi: „§ 5. *Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń... - załącznik nr 3 do zarządzenia: wnioskujemy o uzupełnienie załącznika nr 3 poprzez dodanie listy możliwych do identyfikacji już występujących lub spodziewanych zagrożeń: Ryzyko działań i stosowania rozwiązań i materiałów wpływających negatywnie na wartości krajobrazowe. - Nakaz opiniowania przez architekta krajobrazu wszelkich inwestycji, remontów i zmian infrastruktury w obszarze rezerwatu oraz strefach oznaczonych symbolami: H, I; Nakaz konsultacji społecznych poprzedzających projekt i realizację w/w przedsięwzięć.”*

Ustawowo określona delegacja nie upoważnia regionalnych dyrektorów ochrony środowiska do wprowadzania planem ochrony przedstawionych w uwadze nakazów. Wprowadzenie planem ochrony nakazów czy też zakazów stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego

upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny.

- g) W odniesieniu do uwagi: *„Wnioskujemy o wykreślenie z załącznika nr 3. punktów: wykreślenie pkt.: „Niszczenie odnowień wprowadzonych wzdłuż ulicy Dewajtis, w miejscu zlikwidowanego przedeptu / Remont istniejącej i ustawianie nowej infrastruktury uniemożliwiającej poruszanie się po zlikwidowanym przedepcie, uzupełnianie odnowień” w związku z koniecznością przywrócenia na tej trasie ruchu pieszego. Jedną z istotnych wartości społecznych rezerwatu była dostępność dwóch szerokich i atrakcyjnych krajobrazowo alei spacerowych wzdłuż ul. Dewajtis, a przy tym możliwość poruszania się pieszo, także po jezdni (przy oznakowaniu „uwaga piesi”, ograniczeniu prędkości i fizycznym uspokojeniu ruchu w formie progów spowalniających). W/w ciągi mogły obsłużyć znaczny i zróżnicowany ruch, zarówno rekreacyjny jak i komunikacyjny (do uczelni czy kościoła). Ich liczba i duża szerokość pozwalała współistnieć bez problemu różnym użytkownikom, od matek z wózkami i osób starszych, po biegaczy, narciarzy biegowych czy rowerzystów. Obecnie wszystkie te grupy mają do dyspozycji tylko jeden chodnik dwumetrowej szerokości, który nie jest w stanie obsłużyć szczytowych natężeń ruchu. Ponieważ w tłumie pieszych nie da się biegać, wiele osób wybiera do biegania sąsiednią alejkę albo kieruje się jeszcze głębiej w las, co wzmagą antropopresję na rejonach, które powinny być przed nią chronione. Jedyny wąski chodnik skutkuje dyskomfortem, konfliktami i zagrożeniami.”*

Ścieżka, która przebiegała po północnej stronie ulicy Dewajtis została zlikwidowana w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Decyzja ta została wydana na wniosek władz Dzielnicy Bielany i udzielała ona pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedeptu. Wskazać przy tym należy to, że plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony

Środowiska. Należy w tym miejscu zauważyć to, że założeniem projektu planu ochrony jest kompleksowe przeprowadzenie rekultywacji miejsca po zlikwidowanym przedepcie, jako kompensacji przyrodniczej nałożonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

- h) W odniesieniu do uwagi: *„Wnioskujemy o wykreślenie z załącznika nr 3. punktów: wykreślenie pkt: „Wprowadzanie psów powodujący zanieczyszczenie rezerwatu psimi odchodami oraz płoszenie zwierzyny i jej chwytanie przez psy. / Nie wyznaczanie obszarów, na które można wprowadzać psy” gdyż zakaz dyskryminuje opiekunów psów, jest społecznie nieakceptowalny i nieegzekwowalny. Zamiast zakazu - wnioskuję o wprowadzenie nakazu prowadzenia psów na smyczy, co jest wystarczające ze względu na ochronę przyrody.”*

Na obszarze rezerwatu obowiązuje szereg zakazów określonych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, wśród których znajduje się zakaz wprowadzania psów. Naruszenie któregoś z tych zakazów jest wykroczeniem zagrożonym karą. Wpływ narastającej antropopresji na rezerwat i nieprzestrzeganie obowiązującego w nim zakazu wprowadzania psów został zdiagnozowany w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla zachowania jego wartości przyrodniczych. Z tych względów, projekt planu ochrony przewiduje podjęcie szeregu działań mających na celu wyeliminowanie tego niekorzystnego zjawiska. W związku z tym, że wniesiona uwaga dotyczy wprowadzenia zmian normy prawnej określonej planem ochrony, rozpatrzy się ją dodatkowo pod kątem obowiązujących w tej materii przepisów prawnych. Na wstępie należy wskazać, że wprowadzenie psów do rezerwatu stanowi zagrożenie, bez względu na to, czy pies będzie biegał luzem czy też będzie prowadzony na smyczy i to jest główny powód, dla którego nie wskazuje się w nim miejsc dopuszczonych do wprowadzania psów. Równolegle należy zauważyć, że przyznana przez art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy o ochronie przyrody delegacja upoważnia regionalnego dyrektora ochrony środowiska wyłącznie do wskazywania miejsc, na których będzie obowiązywać generalne zwolnienie z obowiązku przestrzegania zakazu wprowadzania psów do rezerwatu. Norma ta nie daje natomiast upoważnienia do zawężania tego odstępstwa poprzez określanie sposobu udostępnienia rezerwatu dla tych celów np.: wprowadzania psów na smyczy. Plan ochrony, akt normatywny niższej rangi niż ustawa, nie może zmieniać norm ustawowych. Modyfikacja regulacji ustawowej przez plan ochrony byłoby niezgodne z zasadami legislacji. Trzeba,

bowiem liczyć się z tym, że zmieniony przepis będzie interpretowany w kontekście planu ochrony, w której go zmieniono, co może prowadzić do całkowitej lub częściowej zmiany intencji prawodawcy, a więc do naruszenia wymagania adekwatności. W związku z powyższym wprowadzenie w planie ochrony normy pozwalającej wprowadzać do rezerwatu psy na smyczy, stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. Ponadto należy wskazać również to, że osoby wyprowadzające psy do lasu mogą realizować tę czynności, bez konieczności wchodzenia na teren rezerwatu. Alternatywnym rozwiązaniem, są tu drzewostany położone poza granicami rezerwatu i bezpośrednio z nim sąsiadujące, na obszar których można, zgodnie z ustawą o lasach, wchodzić z psami na smyczy.

- i) W odniesieniu do uwagi: *„Wnioskujemy o wykreślenie z załącznika nr 3. punktów: § 8. 1. Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej i krajobrazowej..załącznik nr 6 do Zarządzenia wnioskujemy o uwzględnienie monitoringu innych składników fauny, poza pachnicą i koziorogiem, jak również monitoringu flory i zbiorowisk roślinnych, gdyż stanowi to podstawę działań dla zachowania wartości i różnorodności przyrodniczej Lasu Bielańskiego”*

Kozioróg dębosz i pachnica dębowa są gatunkami będącymi przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000. Wymagania siedliskowe tych gatunków sprawiają, że utrzymanie ich na terenie rezerwatu wymaga podjęcia czynnej ochrony. Względy te stanowiły podstawę do zaplanowania w stosunku do tych gatunków monitoringu, którego głównym celem jest określenie skuteczności stosowanych metod ich ochrony.

19) Pan Krzysztof Rytel.

W odniesieniu do uwagi: *„Uważam, że jednym z istotnych zagrożeń dla rezerwatu jest hałas, w szczególności komunikacyjny. Dlatego wnioskuję o przewidzenie w planie budowy ekranów dźwiękochłonnych wzdłuż Wisłostardy - jako kontynuacja ekranów na odcinku wiaduktu - przedłużenie do węzła z ul. Gwiaździsta i dalej do wys. ul. Podleśnej.”*

Rezerwat zlokalizowany jest na terenie dużej aglomeracji miejskiej, gdzie hałas jest zjawiskiem powszechnym, stanowiącym jej nieodłączny element. Rezerwaty położone w zasięgu dużych miast narażone są na ciągłe oddziaływanie hałasu pochodzącego z wielu różnych źródeł transport drogowy, szynowy, lotniczy czy też wynikający z użytkowania terenu. Z tych względów nie ma możliwości wyeliminowania hałasu z terenu takich

rezerwatów. Ponadto należy wskazać to, że ustawowo przyznana delegacja pozwala planem ochrony wprowadzać ustalenia do dokumentów z zakresu planowania przestrzennego (studium i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego). Plan ochrony nie jest natomiast aktem uprawnionym do wprowadzania zmian technicznych w obiektach budowlanych, jakimi są drogi publiczne.

20) Pan Eugeniusz F. Bernadzki.

W odniesieniu do uwagi: *”Korzystając z zaproszenia burmistrza dzielnicy Bielany uczestniczyłem w dniu 1.10.2015 w spotkaniu poświęconym projektowi planu ochrony rezerwatu Las Bielański. Wystąpienia ekspertów oraz dyskusja wskazywały na pewne mankamenty projektu. Zgodnie z moimi kompetencjami (jestem emerytowanym profesorem zwyczajnym nauk leśnych, a dominująca część mojego dorobku naukowego dotyczy kształtowania drzewostanów o składzie i budowie zgodnej z prawami rządzącymi ekosystemem leśnym) przedstawiam uwagi dotyczące drzewostanów. Na terenie Lasu Bielańskiego prowadziłem przez wiele lat zajęcia ze studentami wydziału Leśnego SGGW z zakresu ekologii lasu, hodowli lasu, siedliskoznawstwa leśnego. Wieloletnie starania wielu wybitnych osobistości, nie tylko ze świata nauki, zostały w 1973 r. uwięzione ochroną rezerwatową Lasu Bielańskiego, będącego pozostałością dawnej Puszczy Mazowieckiej, w obrębie miasta stołecznego(!) Głównym celem rezerwatu było zachowanie... „wartości społecznych i krajobrazowych” tego obiektu. Celem podejmowanych działań (ochrona czynna) ma być ... "ochrona lasu i doprowadzenie drzewostanów do postaci naturalnej". W przedstawionym projekcie ujawnił się nowy, a może nawet główny cel: ochrona i kształtowanie warunków sprzyjających rozwojowi dwóch chronionych owadów - koziorożca dębosza i pachnicy próchniczki. Osoby dysponujące podstawową wiedzą o lesie znają wielkość chodników larwalnych koziorożca w pniach starych dębów i zdają sobie chyba sprawę, że działalność tego owada nie sprzyja długowieczności dębów. Proponowany zabieg, który ma sprzyjać rozwojowi populacji koziorożca dębosza, polegający na odsłanianiu pni dębów, a więc usuwaniu również podrostów tego gatunku, który jako ciężkonasienny odnawia się najlepiej w zasięgu korony drzewa, jest sprzeczny z celem rezerwatu (przywrócenie stanu naturalnego) i wzbudzać będzie protesty ludzi zainteresowanych ochroną przyrody. Z jednej strony dla uzupełnienia udziału dębu proponuje się sztuczne odnowienia, z drugiej zaś eliminuje się odnowienia naturalne tego samego gatunku! Skala proponowanego zabiegu wcale nie jest mała w załączniku do planu ochrony wymienia się ponad 20 pozycji (o*

powierzchni kilku do kilkunastu arów), gdzie te zabiegi będą prowadzone. Oczywiście należy sprzyjać utrzymaniu populacji obu chronionych owadów, ale ważne jest zawsze zachowanie równowagi w działaniach prowadzonych w tak skomplikowanym ekosystemie jakim jest las, pamiętając, że priorytetem w Lesie Bielańskim jest drzewostan, a w nim dęby. Warto w tym miejscu podkreślić, że obecnie w literaturze naukowej z zakresu leśnictwa często podnoszona jest sprawa zagrożenia dębów, nie tylko w Polsce. Przedstawiając te uwagi pragnę podkreślić, że nadmierne forsowanie ochrony jednego gatunku w rezerwatach przyrody i parkach narodowych z reguły prowadzi do zaburzenia równowagi ekosystemów, czego przykładem mogą być poważne zniszczenia w młodym pokoleniu drzewostanów Kampinoskiego Parku Narodowego dokonywane przez łosie, Szwajcarskiego Parku Narodowego - przez jelenie, czy też niszczenie wałów ochronnych niektórych rzek w Europie spowodowane przez bobry.”

Projekt planu ochrony obejmuje dwie formy ochrony - rezerwat przyrody i obszar Natura 2000. Będzie on efektywny tylko wówczas, jeżeli jego postanowienia będą realizowane w sposób kompleksowy, uwzględniający współistnienie tych dwóch form ochrony przyrody, wzajemnie uzupełniających się celem i przedmiotami ochrony. Z tych względów, ustawa o ochronie przyrody wprowadza rozwiązanie, obligujące organy opracowujące plany ochrony dla rezerwatów przyrody pokrywających się powierzchniowo z obszarem Natura 2000, do uwzględnienia w nich wymagań stawianych obu formą ochrony. Taki plan ochrony posiada przymiot dwóch powszechnie obowiązujących aktów prawa miejscowego tj. planu ochrony rezerwatu przyrody i planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000. Praktyczne znaczenie takiego rozwiązania jest trudne do przecenienia, gdyż to właśnie dzięki niemu w praktyce realizowana jest zasada kompleksowości działań w zakresie ochrony środowiska obligująca do tego, aby ochrona jednego lub kilku elementów przyrodniczych była realizowana z uwzględnieniem ochrony pozostałych elementów. Również zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa, ustawodawca wymaga, aby plany ochrony zawierały sposoby eliminacji wszelkich zagrożeń dla szeroko rozumianej ochrony przyrody. Na terenie rezerwatu zostało zdiagnozowane zagrożenie dla występujących na jego obszarze dwóch gatunków zwierząt kozioroga i pachnicy. Zagrożeniem tym jest zwarty i wysoki podszyt, który zacieniając pnie grubych dębów przyczynia się do zaniku tych gatunków. W rezerwacie nie były prowadzone działania związane z utrzymaniem stanowisk kozioroga i pachnicy. Obecność tych gatunków, pomimo nie podejmowania działań, może świadczyć o tym, że rezerwat jest obszarem

dogodnym do ich bytowania. Zły stan populacji kozioroga i środowiska jego bytowania może być wynikiem nieprowadzenia w tym zakresie działań ochronnych. Zarastanie naturalnie powstających luk i związane z tym zacielenie pni starych dębów może przyczynić się do systematycznego zmniejszania arealu występowania tego gatunku. Głównym założeniem planu ochrony jest utrzymanie występującej w rezerwacie populacji kozioroga i pachnicy oraz doprowadzenie populacji kozioroga do właściwego stanu, poprzez utrzymanie charakterystycznych dla tych gatunków cech siedliska. W tym miejscu należy zauważyć to, że obszar działania ochronnego związanego z utrzymaniem stanowisk kozioroga dębosza i pachnicy dębowej jest mocno ograniczony. Gatunki te preferują drzewostany o luźnym zwarciu bez gęstego podrostu i podszytu. Opanowują one grube osłabione drzewa o grubej spękanej korze, na których zakładają żerowiska od strony południowej, południowo-wschodniej i południowo zachodniej. Czynna ochrona tych gatunków ma być realizowana wyłącznie w tego typu miejscach i będzie obejmowała dęby o pierśnicy mierzonej na wysokości 1,3 m większej niż 40 cm. W ramach prac mają zostać odsłonięte pnie tych drzew w promieniu do 6 m po ich południowej, południowo-wschodniej i południowo zachodniej stronie. Należy również wskazać, że na potrzeby sporządzenia projektu zarządzenia zostały zinwentaryzowane drzewa stanowiące siedlisko tych owadów i ich położenie zostało określone poprzez podanie współrzędnych geograficznych. Mając na względzie ochronę tych gatunków nie podano w projekcie planu ochrony dokładnej punktowej lokalizacji tych drzew zastępując ją formą obszarową. W tym miejscu winno się jeszcze wskazać to, że działaniem tym zostaje objęta stosunkowo niewielka powierzchnia 1,745 ha. Pozostała część rezerwatu przekraczająca 120 ha zostaje wyłączona z realizacji tego działania i będą mogły zachodzić na niej naturalne procesy odnawiania lasu z pozostawieniem rodzimych gatunków podrostów i podszytów. Mając na względzie powyższe można przyjąć, że utrzymanie występujących w rezerwacie chronionych gatunków zwierząt nie jest sprzeczna z odtwarzaniem naturalnych cech lasu i utrzymanie przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 nie stanowi zagrożenia dla celu ochrony rezerwatu. Konieczność przeprowadzenia działań utrzymujących populację gatunków objętych ochroną wynika wprost z ustawy o ochronie przyrody i wydanych do tej ustawy aktów wykonawczych Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Prawodawca uchwalając tę normę prawną wskazał, że zakres planu ochrony winien obejmować elementy niezbędne do zaplanowania ochrony, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących w szczególności, jeżeli są one celem lub przedmiotem ochrony dla którego została utworzona dana forma ochrony przyrody. W stosunku do tych gatunków plan ochrony winien ustalać działania ochronne zapewniające ich utrzymanie lub odtworzenie właściwego ich stanu, likwidację oraz ograniczenie zidentyfikowanych zagrożeń. Pominięcie w planie ochrony działań ochronnych ukierunkowanych na utrzymanie kozioroga i pachnicy z jednej strony sprawiłoby, że plan ochrony byłby niezgodny z aktami wyższego rzędu, z drugiej strony może doprowadzić do wyginięcia tych gatunków i utraty przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000. Rezerwat położony jest w środku dużej aglomeracji miejskiej i całkowite odstępianie od wykonywania działań chroniących ten gatunek może w konsekwencji doprowadzić do jego bezpowrotnego zaniku. Należy w tym miejscu wskazać dodatkowo, że w uwadze nie zaproponowano żadnych rozwiązań, aby utrzymać te gatunki w rezerwacie. Zauważyć należy przy tym również to, że odstępując od podjęcia zaplanowanych działań ochronnych nie otrzymamy odpowiedzi, czy realizacja tych czynności poprawi stan populacji kozioroga, czy też pomimo wykonanych prac gatunek ten będzie ustępować z rezerwatu. Podkreślenia przy tym wymaga, że w rezerwacie chroniony jest cały ekosystem i jeżeli jeden z jego elementów jest zagrożony to należy tak ukierunkować działania, aby nie doprowadzić do jego utraty. Najważniejszym przy planowaniu ochrony przyrody jest to, aby ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 nie doprowadziła do utraty celu ochrony rezerwatu i na odwrót. W żadnej mierze nie można przyjąć, że wykonanie na stosunkowo niewielkiej powierzchni rezerwatu zaplanowanych w projekcie planu ochrony działań z zakresu czynnej ochrony kozioroga i pachnicy doprowadzi do utraty celu ochrony rezerwatu. Natomiast z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, że niepodjęcie tych działań może doprowadzić do utraty przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000.

21) Pan Marcin Jackowski.

- a) W odniesieniu do uwagi: *”Dla przeciwdziałania negatywnemu wpływowi ruchu pojazdów silnikowych i ich parkowania na środowisko, bezpieczeństwo, walory rekreacyjne i społeczne wnoszę o skuteczne ograniczenie prędkości i natężenia ruchu oraz nielegalnego parkowania samochodów na ul. Dewajtis. Wnoszę o wprowadzenie środków kontroli wjazdu, dzięki którym na ul. Dewajtis nie będzie*

mogło wjechać więcej samochodów niż są w stanie pomieścić legalne parkingi przy UKSW i WMSD. Ponadto wnoszę o wprowadzenie zakazu ruchu (oprócz rowerów) na ul. Dewajtis poniżej skarpy oraz na całej ulicy zakazu ruchu pojazdów ciężarowych z wyjątkiem służb komunalnych.”

Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecznictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. W tym miejscu należy wskazać dodatkowo, że ulica Dewajtis pełni głównie funkcję drogi dojazdowej do kościoła i kompleksu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Brak wystarczającej ilości miejsc na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Należy przy tym zaznaczyć to, że identyfikacja oraz określenie w planie ochrony sposobu eliminacji

tego zagrożenia nie stanowi w rozumieniu przepisów prawa zmiany organizacji ruchu, lecz jest wskazaniem dla organu zarządzającego tą drogą sposobu postępowania przy wprowadzaniu zmian w organizacji ruchu. W projekcie planu ochrony przewidziano również ustawienie blokad uniemożliwiających parkowanie wzdłuż ulicy Dewajtis.

- b) W odniesieniu do uwagi: *”Popieram stanowisko samorządów mieszkańców Bielany wyrażone w piśmie do prezydent Warszawy z 26.11.2013 r. - sprzeciw wobec likwidacji przyjemnych i bezpiecznych alejek po obu stronach ulicy Dewajtis. Z alejek tych korzystałem od wielu lat pieszo, na rowerze, na nartach, chodząc i biegając. Nagła likwidacja alejek bez konsultacji z mieszkańcami świadcząca o ich lekceważeniu, jest wielką krzywdą dla lokalnej społeczności. Obecny wąski chodnik nie spełnia wymagań niezbędnych dla tak uczęszczanej trasy rekreacyjnej, używanej przez różne grupy (rodzice z dziećmi, z wózkami, emeryci, biegacze, dorośli i dzieci na rowerach, młodzież). Poruszanie się w tłoku na tym chodniku wymaga bezustannej uwagi i przestaje być odpoczynkiem, jak w minionych latach. Dla przywrócenia wartości społecznych i krajobrazowych, jakimi były szerokie gruntowe aleje spacerowe wzdłuż ul. Dewajtis dające możliwość rekreacji, spacerowania i przemieszczania się różnych grup użytkowników o różnych potrzebach wnoszę o likwidację betonowego chodnika po płd-wsch stronie ul. Dewajtis, przywrócenie gruntowych alej pieszych po obu stronach ul. Dewajtis, fizyczne uspokojenie ruchu i preferencje dla pieszych i rowerzystów na ul. Dewajtis.”*

Ścieżka, która przebiegała po północnej stronie ulicy Dewajtis została zlikwidowana w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Decyzja ta została wydana na wniosek władz Dzielnicy Bielany i udzielała ona pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedceptu. Wskazać przy tym należy to, że plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

- c) W odniesieniu do uwagi: *”Dla poprawy dostępności tras pieszych w rejonie ul. Dewajtis wnoszę o zastąpienie pełnych wygrodzeń na inne zabezpieczenia, które nie będą tak długą barierą uniemożliwiającą przejście na drugą stronę ul. Dewajtis.”*

Drewniane płotki zostały ustawione wzdłuż ulicy Dewajtis w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić tę decyzję. Ponadto należy wskazać to, że funkcją tych płotów jest zabezpieczenie rezerwatu przed zagrożeniem, jakim jest nielegalne parkowanie na jego obszarze i z tych względów plan ochrony przewiduje ich utrzymywanie.

- d) W odniesieniu do uwagi: *”Wnoszę o otwarcie legalnych przejść między Lasem i AWF. Wieloletnie doświadczenie pokazuje, że szczelności tego ogrodzenia nie da się utrzymać.”*

Plan ochrony rezerwatu nie jest aktem prawnym, którym można nakazać rozebranie ogrodzenia Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Należy w tym miejscu również wskazać to, że nie ma możliwości budowy w tym ogrodzeniu wejść do rezerwatu, jeżeli miałyby one znajdować się poza wyznaczonymi szlakami.

- e) W odniesieniu do uwagi: *”W celu poprawy klimatu akustycznego i ciszy niezbędnej do odpoczynku wnoszę o fizyczne ograniczenie wjazdu ruchu zmotoryzowanego na ul. Dewajtis, instalację ekranów dźwiękochłonnych, nasadzenia roślinności tłumiącej hałas wzdłuż ulic, z których hałas drogowy przenika do rezerwatu, oraz ograniczenie na nich prędkości.”*

Rezerwat zlokalizowany jest na terenie dużej aglomeracji miejskiej, gdzie hałas jest zjawiskiem powszechnym, stanowiącym jej nieodłączny element. Rezerwaty położone w zasięgu dużych miast narażone są na ciągłe oddziaływanie hałasu pochodzącego z wielu różnych źródeł transport drogowy, szynowy, lotniczy czy też wynikający z użytkowania terenu. Z tych względów nie ma możliwości wyeliminowania hałasu z terenu takich rezerwatów. Ponadto należy wskazać to, że ustawowo przyznana delegacja pozwala planem ochrony wprowadzać ustalenia do dokumentów z zakresu planowania przestrzennego (studium i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego). Plan ochrony nie jest natomiast aktem uprawnionym do wprowadzania zmian technicznych w obiektach budowlanych, jakimi są drogi publiczne.

- f) W odniesieniu do uwagi: *”Ze względu na dokuczliwy i długotrwały hałas lotniczy wnoszę też o usunięcie cywilnego ruchu lotniczego znad terenu rezerwatu najlepiej poprzez przeniesienie aeroklubu i komercyjnych szkół lotniczych z lotniska Babice na inne lotnisko. Wieloletnie doświadczenie pokazuje, że piloci nie stosują się do obowiązujących procedur, więc najskuteczniejszym przeciwdziałaniem hałasowi będzie pozostawienie lotniska Babice tylko dla służb państwowych i lotów rejsowych.”*

Regionalny dyrektor ochrony środowiska nie posiada kompetencji do określania czy też zmiany podziału przestrzeni powietrznej na drogi lotnicze, a plan ochrony rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym określającym czy też zmieniającym ten podział oraz mogącym ograniczać działalność lotnisk. Zagadnienia związane z wykonywaniem lotów regulowane są przez ustawę Prawo lotnicze i wydane do niej akty wykonawcze. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, nadzór nad ruchem lotniczym w przestrzeni powietrznej, jest realizowany przez zapewnianie odpowiednich do charakteru, natężenia i warunków ruchu lotniczego służb żeglugi powietrznej, przestrzeni powietrznej oraz zarządzanie przepływem ruchu lotniczego. Należy zatem przyjąć, że droga lotnicza jest obszarem kontrolowanego przelotu statków lotniczych, a funkcją wytyczonych korytarzy powietrznych jest organizacja ruchu lotniczego zapewniająca bezpieczny przelot samolotów. Z tych względów, wydzielanie przestrzeni przeznaczonej do lotu statków powietrznych i ich obsługa może zostać zaliczona do działań nadrzędnych zapobiegających powstaniu zagrożenia dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi i swoboda lotów statków powietrznych w przestrzeni powietrznej może być ograniczona wyłącznie przez organy upoważnione do tego przez przepisy prawa lotniczego. Należy w tym miejscu zauważyć również to, że regionalny dyrektor ochrony środowiska nie jest organem powołanym do prowadzenia postępowań w sprawie nieprzestrzegania przepisów ruchu lotniczego, a plan ochrony nie jest aktem prawnym kontrolującym przestrzeganie tych przepisów.

22) Rzymskokatolicka Parafia p.w. Bł. E. Detkensa.

W odniesieniu do uwagi: *„W imieniu parafii bł. Edwarda Detkensa, znajdującej się przy ul. Dewajtis 3/5 w Warszawie wnioskuję o rozszerzenie sposobu użytkowania w strefie I o działalność religijną oraz kulturalną. Nie jest możliwe by goście ślubów, pogrzebów,*

niedzielnych mszy, a także osoby niepełnosprawne miały ograniczony dostęp do kościoła oraz koncertów, które odbywają się w Podziemiu Kamedulskim.”

Podział na strefy oraz określone w stosunku do nich wskazania został zredagowany w oparciu o analizę sposobu zagospodarowania terenów przyległych do rezerwatu, istniejących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium. Ocena sposobu zagospodarowania przestrzennego, jaka została przeprowadzona na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony rezerwatu wykazała, że dotychczasowe zagospodarowanie terenu, zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium nie będą naruszać aktu prawa miejscowego, jakim jest plan ochrony i nie zagrażają celowi ochrony rezerwatu i przedmiotom ochrony obszaru Natura 2000. Z tego tytułu nie ma potrzeby wprowadzania w nich zmian i ich ustalenia mogą zostać przeniesione do projektu planu ochrony. Przebieg wskazanych w projekcie planu ochrony granic poszczególnych stref, ma swoje odzwierciedlenie w granicach stref wyznaczonych w istniejących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i studium. Uwzględniając powyższe i wniesioną uwagę przeredagowano treść wskazań strefy I do brzmienia „należy zachować dotychczasowy sposób użytkowania terenu w formie terenów nauki oraz jako miejsce kultu religijnego, z dopuszczeniem realizacji funkcji towarzyszących.”

23) Wyższe Metropolitalne Seminarium Duchowne św. Jana Chrzciciela w Warszawie.

a) W odniesieniu do uwagi: *„Dom Seminarium warszawskiego zlokalizowany przy ul. Dewajtis 3 i 5 jest wg Zarządzenia w strefie I. Stwierdzenie "należy zachować sposób użytkowania w formie terenów nauki z dopuszczeniem funkcji towarzyszących" jest zdecydowanie niewystarczające. Na terenie tym znajduje się parafia pokamedulska, prowadzone jest centrum kultury "Podziemie Kamedulskie" i Katolickie Centrum Kultury "Dobre Miejsce", zlokalizowana jest Poradnia Dewajtis świadcząca bezpłatne usługi dla potrzebujących, jest dom rekolekcyjny z zapleczem gastronomicznym i firmami wynajmującymi pomieszczenia, które utrzymują ten dom, są mieszkańcy z nakazu kwaterunkowego. Zakres działań jest więc szeroko rozleglejszy.”*

Podział na strefy oraz określone w stosunku do nich wskazania został zredagowany w oparciu o analizę sposobu zagospodarowania terenów przyległych do rezerwatu, istniejących

miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium. Ocena sposobu zagospodarowania przestrzennego, jaka została przeprowadzona na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony rezerwatu wykazała, że dotychczasowe zagospodarowanie terenu, zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium nie będą naruszać aktu prawa miejscowego, jakim jest plan ochrony i nie zagrażają celowi ochrony rezerwatu i przedmiotom ochrony obszaru Natura 2000. Z tego tytułu nie ma potrzeby wprowadzania w nich zmian i ich ustalenia mogą zostać przeniesione do projektu planu ochrony. Przebieg wskazanych w projekcie planu ochrony granic poszczególnych stref, ma swoje odzwierciedlenie w granicach stref wyznaczonych w istniejących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i studium. Uwzględniając powyższe i wniesioną uwagę przereklamowano treść wskazań strefy I do brzmienia „należy zachować dotychczasowy sposób użytkowania terenu w formie terenów nauki oraz jako miejsce kultu religijnego, z dopuszczeniem realizacji funkcji towarzyszących.”

- b) W odniesieniu do uwagi: *„Ponadto popieramy zalecenia prof. Macieja Luniaka sformułowane podczas spotkania w dniu 1 października nie likwidowania ścieżki od północnej strony ul. Dewajtis.”*

Ścieżka, która przebiegała po północnej stronie ulicy Dewajtis została zlikwidowana w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Decyzja ta została wydana na wniosek władz Dzielnicy Bielany i udzielała ona pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedceptu. Wskazać przy tym należy to, że plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

- c) W odniesieniu do uwagi: *„Ponadto popieramy zalecenia prof. Macieja Luniaka sformułowane podczas spotkania w dniu 1 października umożliwienie wprowadzania psów na smyczy na teren rezerwatu.”*

Na obszarze rezerwatu obowiązuje szereg zakazów określonych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, wśród których znajduje się zakaz wprowadzania psów. Naruszenie

któregoś z tych zakazów jest wykroczeniem zagrożonym karą. Wpływ narastającej antropopresji na rezerwat i nieprzestrzeganie obowiązującego w nim zakazu wprowadzania psów został zdiagnozowany w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla zachowania jego wartości przyrodniczych. Z tych względów, projekt planu ochrony przewiduje podjęcie szeregu działań mających na celu wyeliminowanie tego niekorzystnego zjawiska. W związku z tym, że wniesiona uwaga dotyczy zmiany normy prawnej, rozpatrzy się ją dodatkowo pod kątem obowiązujących w tej materii przepisów prawnych. Na wstępie należy wskazać, że wprowadzenie psów do rezerwatu stanowi zagrożenie, bez względu na to, czy pies będzie biegał luzem czy też będzie prowadzony na smyczy i to jest główny powód, dla którego nie wskazuje się w nim miejsc dopuszczonych do wprowadzania psów. Równolegle należy zauważyć, że przyznana przez art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy o ochronie przyrody delegacja upoważnia regionalnego dyrektora ochrony środowiska wyłącznie do wskazywania miejsc, na których będzie obowiązywać generalne zwolnienie z obowiązku przestrzegania zakazu wprowadzania psów do rezerwatu. Norma ta nie daje natomiast upoważnienia do zawężania tego odstępstwa poprzez określanie sposobu udostępnienia rezerwatu dla tych celów np.: wprowadzania psów na smyczy. Plan ochrony, akt normatywny niższej rangi niż ustawa, nie może zmieniać norm ustawowych. Modyfikacja regulacji ustawowej przez plan ochrony byłoby niezgodne z zasadami legislacji. Trzeba, bowiem liczyć się z tym, że zmieniony przepis będzie interpretowany w kontekście planu ochrony, w której go zmieniono, co może prowadzić do całkowitej lub częściowej zmiany intencji prawodawcy, a więc do naruszenia wymagania adekwatności. W związku z powyższym wprowadzenie w planie ochrony normy pozwalającej wprowadzać do rezerwatu psy na smyczy, stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. Ponadto należy wskazać również to, że osoby wyprowadzające psy do lasu mogą realizować tę czynności, bez konieczności wchodzenia na teren rezerwatu. Alternatywnym rozwiązaniem, są tu drzewostany położone poza granicami rezerwatu i bezpośrednio z nim sąsiadujące, na obszar których można, zgodnie z ustawą o lasach, wchodzić z psami na smyczy.

- d) W odniesieniu do uwagi: *„Ponadto popieramy zalecenia prof. Macieja Luniaka sformułowane podczas spotkania w dniu 1 października przeprowadzenie dojazdu do kompleksu przy ul. Dewajtis 3 i 5 z Wisłostrady.”*

Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na drogach publicznych. Kwestia organizacji ruchu na tego typu drogach regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecznictwem, zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. Należy w tym miejscu wskazać dodatkowo to, że w trakcie prowadzonego przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska postępowania w sprawie budowy chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis wykazano, że nie ma możliwości budowy wskazanego w uwadze dojazdu.

- e) W odniesieniu do uwagi: *„Zupełnie nietrafiona naszym zdaniem jest propozycja Stowarzyszenia "Zielone Mazowsze" aby wjazd na ul. Dewajtis zrobić płatny. Ze względów prawnych, gdyż jest to ulica dzielnicowa oraz praktycznych osoby przyjeżdżające na msze, pogrzeby, śluby, do domu rekolekcyjnego nie powinny płacić za dojazd.”*

Plan ochrony nie jest aktem prawnym uprawnionym do rozpatrywania postulatów niekierowanych do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie.

- f) W odniesieniu do uwagi: *„Popieramy też wnioski mieszkańców by Ograniczyć ilość lotów samolotami nad rezerwatem.”*

Regionalny dyrektor ochrony środowiska nie posiada kompetencji do określania czy też zmiany podziału przestrzeni powietrznej na drogi lotnicze, a plan ochrony rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym określającym czy też zmieniającym ten podział oraz mogącym ograniczać działalność lotnisk. Zagadnienia związane z wykonywaniem lotów regulowane są przez ustawę Prawo lotnicze i wydane do niej akty wykonawcze. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, nadzór nad ruchem lotniczym w przestrzeni powietrznej, jest realizowany przez zapewnianie odpowiednich do charakteru, natężenia i warunków ruchu lotniczego służb żeglugi powietrznej, przestrzeni powietrznej oraz zarządzanie przepływem ruchu lotniczego. Należy zatem przyjąć, że droga lotnicza jest obszarem kontrolowanego przelotu statków lotniczych a funkcją wytyczonych korytarzy powietrznych jest organizacja ruchu lotniczego zapewniająca bezpieczny przelot samolotów. Z tych względów, wydzielanie przestrzeni przeznaczonej do lotu statków powietrznych i ich obsługa może zostać zaliczona do działań nadrzędnych zapobiegających powstaniu zagrożenia dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi i swoboda lotów statków powietrznych w przestrzeni powietrznej może być ograniczona wyłącznie przez organy upoważnione do tego przez przepisy prawa lotniczego.

g) W odniesieniu do uwagi: *„Popieramy też wnioski mieszkańców by Wytyczyć dodatkowe ścieżki dla spacerowiczów i uczynić las bardziej przyjaznym dla ludzi.”*

Brak przedstawionej propozycji przebiegu ścieżek nie pozwala merytorycznie odnieść się do wniesionej uwagi. Tym niemniej wskazuje się, co następuje. W celu maksymalnej ochrony rezerwatów ustawodawca wprowadził poprzez art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o ochronie przyrody zakaz poruszania się po ich terenie. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie w celu przedstawienia walorów rezerwatu podjął decyzję o wyznaczeniu na jego terenie szlaków dopuszczonych do poruszania się. Przewidziana sieć szlaków została tak zaprojektowana, aby pokazać rezerwat bez zagrożenia dla jego ochrony. Należy w tym miejscu zauważyć to, że zbyt duża ilość szlaków jest zagrożeniem dla rezerwatu. Zbytnie ich zagęszczenie powoduje jego fragmentację, a zwiększenie jego dostępności może przyczynić się do degradacji środowiska. Fragmentacja lasu związana z udostępnieniem rezerwatu w szerokim zakresie, będzie powodować jego przekształcenie, objawiające się zaburzeniem swobodnego przebiegu naturalnych procesów. Turystyczne czy też rekreacyjne użytkowanie rezerwatu, jest ściśle uzależnione od jego środowiska przyrodniczego. Zagospodarowanie to w istotny sposób wpływa na obszar chroniony i z tych względów powinno uwzględniać potrzebę jego ochrony, tak by presja ze strony ruchu turystycznego nie prowadziła do jego

degradacji. Łagodne współistnienie turystyki i terenów chronionych jest niezbędne dla ich istnienia. Jeżeli obszary chronione będą traciły swoje walory, to będzie ubywało miejsc turystycznie atrakcyjnych. Skala ruchu nie może więc przekroczyć bezpiecznego poziomu i musi być dostosowana do wrażliwości siedlisk rezerwatu i gatunków w nim występujących. Zawsze należy mieć na względzie to, że wytyczenie w rezerwacie miejsc udostępnionych wiąże się z koniecznością prowadzenia na nich prac utrzymaniowych, co pociąga za sobą w następstwie np.: wycinanie drzew zagrażających użytkownikom szlaków czy też odnowień naturalnych uniemożliwiających korzystanie z tych szlaków. Środowisko rezerwatu charakteryzują cenne starodrzewia z udziałem grubych i starych dębów i w jego drzewostanach można obserwować zachodzące naturalne procesy regeneracyjne, których skutkiem jest stopniowe rozluźnianie górnych warstw drzewostanu, w tym wydzielanie się najstarszych drzew. Obumierające i obumarłe drzewa lub ich gałęzie mogą stanowić zagrożenie dla użytkowników szlaków np.: ryzyko wywrócenia się drzewa na szlak i z tych względów może zachodzić konieczność ich systematycznego usuwania. Wycinanie wzdłuż szlaków obumierających i obumarłych starych drzew, ze względów bezpiecznego ich użytkowania, jest ingerencją w ekosystem leśny niepozostającą bez znaczenia dla zachodzących w nim zmian. Może ona niekorzystnie wpłynąć na roślinność czy też zwierzęta doprowadzając do zanikania pewnych gatunków, których obecność pierwotnie przyczyniała do dużej różnorodności biologicznej. Ponadto fragmentacja lasu i systematyczne usuwanie z niego starych drzew będzie również niekorzystnie oddziaływać na walory krajobrazowe rezerwatu. Wzmożony ruch turystyczny jest również ważną przyczyną degradacji gleb. Powoduje zwiększenie ich zwięzłości, czego konsekwencją jest zmiana tempa infiltracji i przemieszczania substancji w glebie. Proces degradacji gleb może doprowadzać do przesuszenia ich wierzchnich warstw, zmiany temperatury czy też wypłukania soli mineralnych. Skutkiem tych procesów może być powstanie charakterystycznej mikrorzeźby powstałej wskutek wydeptywania. Zmiany właściwości gleby mają ogromny wpływ na szatę roślinną, ograniczają możliwości rozwoju warstwy korzeniowej roślin, a następnie powodują stopniowe niszczenie drzewostanu i przekształcenie całego ekosystemu.

24) Pani Dorota Berezowska.

- a) W odniesieniu do uwagi: *„Wjazd samochodami do UKSW powinien być dostępny tylko od strony Wisłostrady. I tylko z wjazdem na teren uczelni. Zakaz parkowania poza terenem uczelni (uczelnia powinna zastanowić się nad zniesieniem*

wygórowanych opłat za parkowanie. Od strony ul. Marymonckiej do uczelni powinien być wprowadzony zakaz wjazdu (za wyjątkiem karet, służb porządkowych itp.) Asfaltowa droga Dewajtis powinna zostać przywrócona dla ruchu pieszego i rowerowego - to powinna być aleja rekreacyjna tak, jak dawniej. Uczniom szkoły można zamontować dwie stacje rowerów pod Marymoncką i pod Uczelnią. Można też dopuścić np. ryksze rowerowe - niech sobie studenci w wolnych chwilach dorabiają. Na całej długości Dewajtis powinny zostać zamontowane spowalniacze ruchu, utrudniające rozpędzanie się, a w wielu miejscach powinno się ustawić tablice informujące, że jest to strefa rezerwatu (strefa ciszy).”

Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecnictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. W tym miejscu należy wskazać dodatkowo, że ulica Dewajtis pełni głównie funkcję drogi dojazdowej do kościoła i kompleksu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Brak wystarczającej ilości miejsc

na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Należy przy tym zaznaczyć to, że identyfikacja oraz określenie w planie ochrony sposobu eliminacji tego zagrożenia nie stanowi w rozumieniu przepisów prawa zmiany organizacji ruchu, lecz jest wskazaniem dla organu zarządzającego tą drogą sposobu postępowania przy wprowadzaniu zmian w organizacji ruchu. W projekcie planu ochrony przewidziano również ustawienie blokad uniemożliwiających parkowanie wzdłuż ulicy Dewajtis. Należy w tym miejscu wskazać dodatkowo to, że w trakcie prowadzonego przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska postępowania w sprawie budowy chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis wykazano, że nie ma możliwości budowy wskazanego w uwadze dojazdu. W odniesieniu do opłat pobieranych za parkowanie na parkingu UKSW stwierdza się, że plan ochrony nie jest aktem mogącym regulować tę kwestię.

- b) W odniesieniu do uwagi: *„Płot oddzielający las od spacerowiczów powinien być zdemontowany i przywrócone aleje spacerowe po obu stronach Dewajtis, oraz przywrócone alejki piesze w poprzek lasu przecinające w kilku miejscach Dewajtis.”*

Ścieżka, która przebiegała po północnej stronie ulicy Dewajtis została zlikwidowana w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Decyzja ta została wydana na wniosek władz Dzielnicy Bielany i udzielała ona pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedceptu. Wskazać przy tym należy to, że plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Drewniane płotki zostały ustawione wzdłuż ulicy Dewajtis w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej wyżej wskazaną decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Funkcją tych płotów jest

zabezpieczenie rezerwatu przed zagrożeniem, jakim jest nielegalne parkowanie na jego obszarze i z tych względów plan ochrony przewiduje ich utrzymywanie.

- c) W odniesieniu do uwagi: *„Kosze na śmieci powinny być ustawione znacznie gęściej, większe oraz większe pojemniki zbiorcze (kosze szybko się przepelniają)”*

Projekt planu ochrony dopuszcza utrzymanie infrastruktury związane z udostępnieniem rezerwatu, do której można zaliczyć kosze na śmieci.

- d) W odniesieniu do uwagi: *„Sprzątanie terenu lasu powinno się odbywać ciągle i polegać nie tylko na opróżnianiu koszy ale i usuwaniu śmieci, kapsli, butelek z alejek i polan.”*

Projekt planu ochrony dopuszcza sprzątanie rezerwatu, jako eliminacja zdiagnozowanego zagrożenie dla jego walorów.

- e) W odniesieniu do uwagi: *„Powinno się dosadzić drzew w celu zredukowania hałasu od strony nowego mostu i wokół strzelnicy oraz wzdłuż Wisłostrady - hałas znacznie się zwiększył po wycince drzew w związku z budową mostu. Gdzie trzeba ekrany dźwiękoszczelne. Las jest teraz zdecydowanie za głośnym miejscem dla zwierząt.”*

Rezerwat zlokalizowany jest na terenie dużej aglomeracji miejskiej, gdzie hałas jest zjawiskiem powszechnym, stanowiącym jej nieodłączny element. Rezerwaty położone w zasięgu dużych miast narażone są na ciągłe oddziaływanie hałasu pochodzącego z wielu różnych źródeł transport drogowy, szynowy, lotniczy czy też wynikający z użytkowania terenu. Z tych względów nie ma możliwości wyeliminowania hałasu z terenu takich rezerwatów. Ponadto należy wskazać to, że ustawowo przyznana delegacja pozwala planem ochrony wprowadzać ustalenia do dokumentów z zakresu planowania przestrzennego (studium i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego). Plan ochrony nie jest natomiast aktem uprawnionym do wprowadzania zmian technicznych w obiektach budowlanych, jakimi są drogi publiczne.

- f) W odniesieniu do uwagi: *„Psy mogą chodzić w lesie na smyczy. Pies w niewielkim stopniu zagraża zwierzętom, samochody bardziej.”*

Na obszarze rezerwatu obowiązuje szereg zakazów określonych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, wśród których znajduje się zakaz wprowadzania psów. Naruszenie któregoś z tych zakazów jest wykroczeniem zagrożonym karą. Wpływ narastającej antropopresji na rezerwat i nieprzestrzeganie obowiązującego w nim zakazu wprowadzania psów został zdiagnozowany w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla zachowania jego wartości przyrodniczych. Z tych względów, projekt planu ochrony przewiduje podjęcie szeregu działań mających na celu wyeliminowanie tego niekorzystnego zjawiska. W związku z tym, że wniesiona uwaga dotyczy wprowadzenia zmian normy prawnej określonej planem ochrony, rozpatrzy się ją dodatkowo pod kątem obowiązujących w tej materii przepisów prawnych. Na wstępie należy wskazać, że wprowadzenie psów do rezerwatu stanowi zagrożenie, bez względu na to, czy pies będzie biegał luzem czy też będzie prowadzony na smyczy i to jest główny powód, dla którego nie wskazuje się w nim miejsc dopuszczonych do wprowadzania psów. Równolegle należy zauważyć, że przyznana przez art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy o ochronie przyrody delegacja upoważnia regionalnego dyrektora ochrony środowiska wyłącznie do wskazywania miejsc, na których będzie obowiązywać generalne zwolnienie z obowiązku przestrzegania zakazu wprowadzania psów do rezerwatu. Norma ta nie daje natomiast upoważnienia do zawężania tego odstępstwa poprzez określanie sposobu udostępnienia rezerwatu dla tych celów np.: wprowadzania psów na smyczy. Plan ochrony, akt normatywny niższej rangi niż ustawa, nie może zmieniać norm ustawowych. Modyfikacja regulacji ustawowej przez plan ochrony byłoby niezgodne z zasadami legislacji. Trzeba, bowiem liczyć się z tym, że zmieniony przepis będzie interpretowany w kontekście planu ochrony, w której go zmieniono, co może prowadzić do całkowitej lub częściowej zmiany intencji prawodawcy, a więc do naruszenia wymagania adekwatności. W związku z powyższym wprowadzenie w planie ochrony normy pozwalającej wprowadzać do rezerwatu psy na smyczy, stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny.

- g) W odniesieniu do uwagi: *„Powinno się zadbać o atrakcyjne ścieżki przyrodnicze i organizować w lesie Bielańskim lekcje przyrody - we wszystkich bielańskich i żoliborskich szkołach - gdzie dzieci uczyłyby się o znaczeniu i bogactwie przyrodniczym lasu, szacunku dla lasu, właściwego zachowania, ochrony przyrody. Przy odrobinie cierpliwości można w lesie spotkać jelenie, dziki, lisy, ciekawe gatunki ptaków. Jak na razie las niszczeje, tonie w śmieciach i jest*

atakowany ze wszystkich stron hałasem, ruchem samochodowym, spalinami, śmieciami. Las sam się nie obroni.”

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie w celu przedstawienia walorów rezerwatu podjął decyzję o wyznaczeniu na jego terenie szlaków dopuszczonych do poruszania się. Przewidziana sieć szlaków została tak zaprojektowana, aby zaprezentować walory rezerwatu bez zagrożenia dla jego ochrony. Sposób udostępnienia rezerwatu sprawia, że mogą być organizowane w nim zajęcia edukacyjne.

25) Pani Anita Wesołowska.

a) W odniesieniu do uwagi: *„Dla przeciwdziałania negatywnemu wpływowi ruchu pojazdów silnikowych i ich parkowania na środowisko, bezpieczeństwo pieszych, walory rekreacyjne i społeczne wnoszę o skuteczne ograniczenie prędkości i natężenia ruchu oraz nielegalnego parkowania samochodów na ul. Dewajtis. Według mnie skandalicznym jest milczące przyzwolenie na parkowanie samochodów na terenach zielonych rezerwatu przyrody. Wnoszę o wprowadzenie środków kontroli wjazdu, dzięki którym w ul. Dewajtis nie będzie mogło wjechać więcej samochodów niż są w stanie pomieścić legalne parkingi przy UKSW i WMSD oraz o bezwzględne karanie kierowców parkujących poza wyznaczonymi do tego miejscami z odholowaniem pojazdu włącznie. Ponadto wnoszę o wprowadzenie zakazu ruchu (oprócz rowerów) na ul. Dewajtis poniżej skarpy oraz na całej ulicy zakazu ruchu pojazdów ciężarowych z wyjątkiem służb komunalnych. Dla poprawy klimatu akustycznego i ciszy niezbędnej do odpoczynku wnoszę o fizyczne ograniczenie wjazdu ruchu zmotoryzowanego w ul. Dewajtis i nasadzenia roślinności tłumiącej hałas wzdłuż ulic, z których hałas drogowy przenika do rezerwatu, oraz ograniczenie na nich prędkości.”*

Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do

opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecnictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. W tym miejscu należy wskazać dodatkowo, że ulica Dewajtis pełni głównie funkcję drogi dojazdowej do kościoła i kompleksu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Brak wystarczającej ilości miejsc na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Należy przy tym zaznaczyć to, że identyfikacja oraz określenie w planie ochrony sposobu eliminacji tego zagrożenia nie stanowi w rozumieniu przepisów prawa zmiany organizacji ruchu, lecz jest wskazaniem dla organu zarządzającego tą drogą sposobu postępowania przy wprowadzaniu zmian w organizacji ruchu. W projekcie planu ochrony przewidziano również ustawienie blokad uniemożliwiających parkowanie wzdłuż ulicy Dewajtis. Należy w tym miejscu zauważyć również to, że parkowanie wzdłuż ulicy Dewajtis jest naruszeniem prawa zagrożonym stosowną karą. Regionalny dyrektor ochrony środowiska nie jest organem powołanym do wykrywania wykroczeń i ścigania ich sprawców ani też nie posiada służb zdolnych do prowadzenia tego typu postępowań, a plan ochrony nie jest aktem prawnym regulującym sposób działania służb powołanych do wykrywania wykroczeń, ścigania ich sprawców oraz kontroli przestrzegania przepisów porządkowych.

- b) W odniesieniu do uwagi: *„Popieram stanowisko samorządów mieszkańców Bielany wyrażone w piśmie do prezydent Warszawy z 26.11.2013 r. - sprzeciw wobec likwidacji przyjemnych i bezpiecznych alejek po obu stronach ulicy Dewajtis. Z alejek tych korzystałam od wielu lat, będąc jeszcze dzieckiem i uważam, że były wprost one idealne do spacerów. Nagła likwidacja alejek bez konsultacji z mieszkańcami, świadcząca o ich lekceważeniu, jest wielką krzywdą dla lokalnej społeczności. Obecny jeden wąski (2 metry szerokości) chodnik nie spełnia wymagań niezbędnych dla tak uczęszczanej trasy rekreacyjnej, używanej przez różne grupy (rodzice z dziećmi, z wózkami, emeryci, biegacze, dorośli i dzieci na rowerach, młodzież). Poruszanie się w tłoku po tym chodniku wymaga bezustannej uwagi i przestaje być odpoczynkiem, jak w minionych latach. Bieganie po nim jest bardzo nieprzyjemne dla stawów nóg, a likwidacja ścieżki gruntowej po drugiej stronie ulicy niestety nie pozostawia alternatywy dla biegaczy. Dla przywrócenia wartości społecznych i krajobrazowych, jakimi były szerokie gruntowe aleje spacerowe wzdłuż ul. Dewajtis dające możliwość rekreacji, spacerowania i przemieszczania się różnych grup użytkowników o różnych potrzebach wnoszę o likwidację betonowego chodnika po płd-wsch stronie ul. Dewajtis, przywrócenie gruntowych alej pieszych po obu stronach ul. Dewajtis, fizyczne uspokojenie ruchu i preferencje dla pieszych i rowerzystów na ul. Dewajtis. Dla poprawy dostępności tras pieszych w rejonie ul. Dewajtis wnoszę o zastąpienie pełnych wygrodzeń na inne zabezpieczenia, które nie będą tworzyć tak długiej bariery uniemożliwiającej spacerowiczom przejście na drugą stronę ul. Dewajtis.”*

Ścieżka, która przebiegała po północnej stronie ulicy Dewajtis została zlikwidowana w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Decyzja ta została wydana na wniosek władz Dzielnicy Bielany i udzielała ona pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedceptu. Wskazać przy tym należy to, że plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Drewniane płotki zostały

ustawione wzdłuż ulicy Dewajtis w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej wyżej wskazaną decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Funkcją tych płotów jest zabezpieczenie rezerwatu przed zagrożeniem, jakim jest nielegalne parkowanie na jego obszarze i z tych względów plan ochrony przewiduje ich utrzymywanie.

- c) W odniesieniu do uwagi: *„Ze względu na dokuczliwy i długotrwały hałas lotniczy wnoszę też o usunięcie cywilnego ruchu lotniczego z nad terenu rezerwatu najlepiej poprzez przeniesienie komercyjnych szkół lotniczych z lotniska Babice na inne lotnisko.”*

Regionalny dyrektor ochrony środowiska nie posiada kompetencji do określania czy też zmiany podziału przestrzeni powietrznej na drogi lotnicze, a plan ochrony rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym określającym czy też zmieniającym ten podział oraz mogącym ograniczać działalność lotnisk. Zagadnienia związane z wykonywaniem lotów regulowane są przez ustawę Prawo lotnicze i wydane do niej akty wykonawcze. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, nadzór nad ruchem lotniczym w przestrzeni powietrznej, jest realizowany przez zapewnianie odpowiednich do charakteru, natężenia i warunków ruchu lotniczego służb żeglugi powietrznej, przestrzeni powietrznej oraz zarządzanie przepływem ruchu lotniczego. Należy zatem przyjąć, że droga lotnicza jest obszarem kontrolowanego przelotu statków lotniczych a funkcją wytyczonych korytarzy powietrznych jest organizacja ruchu lotniczego zapewniająca bezpieczny przelot samolotów. Z tych względów, wydzielanie przestrzeni przeznaczonej do lotu statków powietrznych i ich obsługa może zostać zaliczona do działań nadrzędnych zapobiegających powstaniu zagrożenia dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi i swoboda lotów statków powietrznych w przestrzeni powietrznej może być ograniczona wyłącznie przez organy upoważnione do tego przez przepisy prawa lotniczego.

26) Pani Anna Namura-Ochalska.

- a) W odniesieniu do uwagi: *„Chciałam przede wszystkim podziękować za opracowanie projektu planu ochrony tak cennego obiektu przyrodniczego, jakim jest rezerwat Las Bielański, będący wyspą naturalnej roślinności leśnej w obrębie stolicy, stanowiącą pozostałość Puszczy Mazowieckiej z XIV w. Niestety, niezmiernie przykro, że aż tak bardzo została pomniejszona wartość przyrodnicza Lasu Bielańskiego a plan jego ochrony dotyczy jedynie dwóch gatunków chrząszczy: przede wszystkim kozioroga dębosza i pachnicy dębowej objętych*

Dyrektywa Siedliskową. Ale Dyrektywa Siedliskowa chroni również siedliska przyrodnicze m.in. pięknie zachowane w lesie bielańskim, zróżnicowane pod względem żyzności i wilgotności grądy subkontynentalne Tilio-Carpinetum typicum oraz łęgi wiązowo - jesionowo Ficario-Ulmetum o znaczeniu priorytetowym dla Wspólnoty. Naturalnie zachowane leśne zbiorowiska z 200-300-400 letnim starodrzewem, dla których rezerwat objęto ochroną Natura 2000 zostały w planach ochrony pominięte, co więcej czynna ochrona kozioroga dębosza prowadząca się do zwiększenia intensywności procesów próchnicznych spowoduje osłabienie i wcześniejsze obumieranie starych dębów, w drewnie których żerują larwy tego chrząszcza, powodując tym samym degradację bielańskich grądów i łęgów. Cykl rozwojowy kozioroga trwa 3-4 lata a żerujące w drewnie larwy uszkadzają korę i miążgę, tym bardziej iż długość żerowisk osiąga do 1 metra. Owad ten zasiedlając drzewa przez kilka lat powoduje całkowite odpadnięcie kory, zniszczenia drewna oraz narażenie na różne infekcje i drzewa całkowicie obumierają. Dlatego dla ochrony kozioroga dębosza preferowane są drzewa samotnie rosnące, w starych parkach lub na skraju leśnych fitocenzoz. Pozostaje zadać pytanie, czy w rezerwacie Las Bielański zidentyfikowano obecność tych dwóch gatunków chrząszczy, bo z dostępnych mi źródeł takiego potwierdzenia nie otrzymałam.”

Projekt planu ochrony obejmuje dwie formy ochrony - rezerwat przyrody i obszar Natura 2000. Będzie on efektywny tylko wówczas, jeżeli jego postanowienia będą realizowane w sposób kompleksowy, uwzględniający współlistnienie tych dwóch form ochrony przyrody, wzajemnie uzupełniających się celem i przedmiotami ochrony. Z tych względów, ustawa o ochronie przyrody wprowadza rozwiązanie, obligujące organy opracowujące plany ochrony dla rezerwatów przyrody pokrywających się powierzchniowo z obszarem Natura 2000, do uwzględnienia w nich wymagań stawianych obu formą ochrony. Taki plan ochrony posiada przymiot dwóch powszechnie obowiązujących aktów prawa miejscowego tj. planu ochrony rezerwatu przyrody i planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000. Praktyczne znaczenie takiego rozwiązania jest trudne do przecenienia, gdyż to właśnie dzięki niemu w praktyce realizowana jest zasada kompleksowości działań w zakresie ochrony środowiska obligująca do tego, aby ochrona jednego lub kilku elementów przyrodniczych była realizowana z uwzględnieniem ochrony pozostałych elementów. Również zgodnie z utrwaloną linią

orzecznictwa, ustawodawca wymaga, aby plany ochrony zawierały sposoby eliminacji wszelkich zagrożeń dla szeroko rozumianej ochrony przyrody. Na terenie rezerwatu zostało zdiagnozowane zagrożenie dla występujących na jego obszarze dwóch gatunków zwierząt kozioroga dębosza i pachnicy dębowej. Gatunki te są jedynymi przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Las Bielański i wskazane w uwadze siedliska nie stanowią przedmiotu ochrony tego obszaru Natura 2000. Zagrożeniem tym jest zwarty i wysoki podszyt, który zacieniając pnie grubych dębów przyczynia się do zaniku tych gatunków. W rezerwacie nie były prowadzone działania związane z utrzymaniem stanowisk kozioroga i pachnicy. Obecność tych gatunków, pomimo nie podejmowania działań, może świadczyć o tym, że rezerwat jest obszarem dogodnym do ich bytowania. Zły stan populacji kozioroga i środowiska jego bytowania może być wynikiem nieprowadzenia w tym zakresie działań ochronnych. Zarastanie naturalnie powstających luk i związane z tym zacienianie pni starych dębów może przyczynić się do systematycznego zmniejszania areалу występowania tego gatunku. Głównym założeniem planu ochrony jest utrzymanie występującej w rezerwacie populacji kozioroga i pachnicy oraz doprowadzenie populacji kozioroga do właściwego stanu, poprzez utrzymanie charakterystycznych dla tych gatunków cech siedliska. W tym miejscu należy zauważyć to, że obszar działania ochronnego związanego z utrzymaniem stanowisk kozioroga dębosza i pachnicy dębowej jest mocno ograniczony. Gatunki te preferują drzewostany o luźnym zwarcie bez gęstego podrostu i podszytu. Opanowują one grube osłabione drzewa o grubej spękanej korze, na których zakładają żerowiska od strony południowej, południowo-wschodniej i południowo zachodniej. Czynna ochrona tych gatunków ma być realizowana wyłącznie w tego typu miejscach i będzie obejmowała dęby o pierśnicy mierzonej na wysokości 1,3 m większej niż 40 cm. W ramach prac mają zostać odsłonięte pnie tych drzew w promieniu do 6 m po ich południowej, południowo-wschodniej i południowo zachodniej stronie. Należy również wskazać, że na potrzeby sporządzenia projektu zarządzenia zostały zinwentaryzowane drzewa stanowiące siedlisko tych owadów i ich położenie zostało określone poprzez podanie współrzędnych geograficznych. Mając na względzie ochronę tych gatunków nie podano w projekcie planu ochrony dokładnej punktowej lokalizacji tych drzew zastępując ją formą obszarową. W tym miejscu winno się jeszcze wskazać to, że działaniem tym zostaje objęta stosunkowo niewielka powierzchnia 1,745 ha. Pozostała część rezerwatu przekraczająca 120 ha zostaje wyłączona z realizacji tego działania i będą mogły zachodzić na niej naturalne procesy odnawiania lasu z pozostawieniem rodzimych gatunków podrostów i podszytów. Mając na względzie powyższe można przyjąć,

że utrzymanie występujących w rezerwacie chronionych gatunków zwierząt nie jest sprzeczna z odtwarzaniem naturalnych cech lasu i utrzymanie przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 nie stanowi zagrożenia dla celu ochrony rezerwatu. Konieczność przeprowadzenia działań utrzymujących populację gatunków objętych ochroną wynika wprost z ustawy o ochronie przyrody i wydanych do tej ustawy aktów wykonawczych Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Prawodawca uchwalając tę normę prawną wskazał, że zakres planu ochrony winien obejmować elementy niezbędne do zaplanowania ochrony, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących w szczególności, jeżeli są one celem lub przedmiotem ochrony dla którego została utworzona dana forma ochrony przyrody. W stosunku do tych gatunków plan ochrony winien ustalać działania ochronne zapewniające ich utrzymanie lub odtworzenie właściwego ich stanu, likwidację oraz ograniczenie zidentyfikowanych zagrożeń. Pominięcie w planie ochrony działań ochronnych ukierunkowanych na utrzymanie kozioroga i pachnicy z jednej strony sprawiłoby, że plan ochrony byłby niezgodny z aktami wyższego rzędu, z drugiej strony może doprowadzić do wyginięcia tych gatunków i utraty przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000. Rezerwat położony jest w środku dużej aglomeracji miejskiej i całkowite odstępianie od wykonywania działań chroniących ten gatunek może w konsekwencji doprowadzić do jego bezpowrotnego zaniku. Należy w tym miejscu wskazać dodatkowo, że w uwadze nie zaproponowano żadnych rozwiązań, aby utrzymać te gatunki w rezerwacie. Zauważyć należy przy tym również to, że odstępując od podjęcia zaplanowanych działań ochronnych nie otrzymamy odpowiedzi, czy realizacja tych czynności poprawi stan populacji kozioroga, czy też pomimo wykonanych prac gatunek ten będzie ustępować z rezerwatu. Podkreślenia przy tym wymaga, że w rezerwacie chroniony jest cały ekosystem i jeżeli jeden z jego elementów jest zagrożony to należy tak ukierunkować działania, aby nie doprowadzić do jego utraty. Najważniejszym przy planowaniu ochrony przyrody jest to, aby ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 nie doprowadziła do utraty celu ochrony rezerwatu i na odwrót. W żadnej mierze nie można przyjąć, że wykonanie na stosunkowo niewielkiej powierzchni rezerwatu zaplanowanych w projekcie planu ochrony działań z zakresu czynnej ochrony kozioroga i pachnicy doprowadzi do utraty celu ochrony rezerwatu. Natomiast z dużym

prawdopodobieństwem można przyjąć, że niepodjęcie tych działań może doprowadzić do utraty przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000. Wskazać należy również to, że wymienione w uwadze siedliska grądowe i łąkowe nie są przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Las Bielański i z tych względów nie ma podstawy do wykazywania ich w projekcie zarządzenia, jako siedlisk chronionych w ramach obszaru Natura 2000. Projekt planu ochrony zakłada pozostawienie większej części tych siedlisk naturalnym procesom.

- b) W odniesieniu do uwagi: *„Jak wspomniałam na wstępie projekt planu ochrony rezerwatu Las Bielański obniża wartość przyrodniczą tego cennego, unikatowego obiektu, dlatego wnoszę o: uzupełnienie gatunków roślin, czyli opracowanie flory Lasu Bielańskiego (pominięto dużą liczbę gatunków w tym pospolicie występujących, ważnych diagnostycznie, np. wczesnowiosennych geofitów, uzupełnienie zdjęć fitosocjologicznych dla tego zróżnicowanego pod względem roślinności obiektu, poprawić, jakość wykonanych zdjęć oraz identyfikację – typologię fitosocjologiczną, wykonać zgodnie z obowiązującymi zasadami opracowanymi przez GIOŚ monitoring siedlisk, wypełnić prawidłowo karty obserwacji siedlisk przyrodniczych na stanowisku, zwracając szczególną uwagę na ocenę parametrów stanu siedlisk oraz wskaźniki specyficznej struktury i funkcji.”*

Zakres, jaki winien zawierać plan ochrony, który ustanawiany jest w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, został określony przez art. 20 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody. Plan ochrony, akt normatywny niższej rangi niż ustawa, nie może zmieniać norm ustawowych. Modyfikacja regulacji ustawowej przez plan ochrony byłoby niezgodne z zasadami legislacji. Należy również zauważyć to, że zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody, zakres inwentaryzacji zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych w rezerwacie przyrody obejmuje elementy niezbędne do zaplanowania jego ochrony. Z tych względów nie ma możliwości umieszczenia w planie ochrony opracowania przedstawiającego listę występujących w rezerwacie gatunków roślin czy też zwierząt oraz zdjęć fitosocjologicznych. Względem monitoringu należy zauważyć, że projekt planu ochrony przewiduje wykonanie monitoringu przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 i zakłada się, że będzie on realizowany zgodnie z wytycznymi GIOŚ.

- c) W odniesieniu do uwagi: *„Proponowałabym również usunięcie z projektu planu ochrony Lasu Bielańskiego licznych fragmentów tekstów żywcem przepisanych z innych publikacji a zastosować ich cytowanie z uwzględnieniem spisu publikacji.”*

Projekt planu ochrony tj. projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie nie zawiera fragmentów cytowania przepisanych z innych publikacji.

27) Pani Stefania Egierszdorf.

- a) W odniesieniu do uwagi: *„Ze względu na usytuowanie w obrębie miasta oddziaływania antropogeniczne stanowią dla rezerwatu największe zagrożenie. Należy do nich zaliczyć m.in. skutki oddziaływania komunikacji miejskiej. W przypadku Lasu Bielańskiego największe zagrożenie stanowi wciąż zwiększający się ruch kołowy na przecinającej rezerwat ul. Dewajtis. Poza tym, że jest źródłem spalin, hałasu i zasolenia, skutecznie izoluje ona dwie części lasu ograniczając areal pokarmowy i rozrodczy. Dlatego w planie ochrony powinny się znaleźć zalecenia wytyczające kierunek działań zmierzających do ograniczenia, a w przyszłości ewentualnej likwidacji ruchu kołowego na terenie rezerwatu. W celu ograniczenia ruchu samochodowego na ul. Dewajtis należy przede wszystkim stworzyć możliwość dojazdu autobusowego do kampusu uniwersyteckiego i innych instytucji zlokalizowanych na terenie dawnej pustelni kamedulskiej. Autobus powinien dojeżdżać trasą Wisłostrady, poza terenem rezerwatu. Jediną przeszkodą w realizacji linii autobusowej na Wisłostradzie jest brak zorganizowanego od tej strony dojścia dla pieszych, z udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych. W dalszej perspektywie należy wrócić do zarzuconego z niewiadomych względów projektu dojazdu na teren pokamedulski bezpośrednio z Wisłostrady.”*

Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do

opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecnictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. W tym miejscu należy wskazać dodatkowo, że ulica Dewajtis pełni głównie funkcję drogi dojazdowej do kościoła i kompleksu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Brak wystarczającej ilości miejsc na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Należy przy tym zaznaczyć to, że identyfikacja oraz określenie w planie ochrony sposobu eliminacji tego zagrożenia nie stanowi w rozumieniu przepisów prawa zmiany organizacji ruchu, lecz jest wskazaniem dla organu zarządzającego tą drogą sposobu postępowania przy wprowadzaniu zmian w organizacji ruchu. Należy w tym miejscu wskazać dodatkowo to, że w trakcie prowadzonego przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska postępowania w sprawie budowy chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis wykazano, że nie ma możliwości budowy wskazanego w uwadze dojazdu.

- b) W odniesieniu do uwagi: *„Bardzo niefortunna i szkodliwa dla przyrody lasu inwestycją jest zbudowana w 2013 roku za zgodą GDOŚ droga dla pieszych po południowej stronie ul. Dewajtis z nieprzepuszczalną dla wody betonową nawierzchnią. Wszystko wskazuje na to, że wbrew zapewnieniom urzędników Dzielnicy Bielany była ona, podobnie jak jezdnia na Dewajtis, solona w okresie*

śnieżnej zimy, w 2013 roku (po odparowaniu wody pozostawały m.in. kryształki wytrąconego osadu soli). W ten sposób powierzchnię zasolenia poszerzono o kilka metrów, w bezpośrednie sąsiedztwo starych dębów i żerujących na nich chronionych gatunków owadów. W lesie Bielańskim betonuje się ścieżki w czasie kiedy w Parku Łazienkowskim wszystkie betonowe i asfaltowe ścieżki zastąpiono przyjaznymi dla przyrody ścieżkami z nawierzchniami żwirowymi. Postuluję rewitalizację drogi dla pieszych poprzez wymianę nawierzchni na żwirową, jak również przywrócenie dla ruchu pieszego drugiej ścieżki po północnej stronie ulicy .. która została zlikwidowana jako kompensacja przyrodnicza za wybetonowanie ścieżki po stronie południowej. Wsadzenie grabów na zaoranej ścieżce nie zrekompensuje straty w obrębie starych dębów, które mogą nastąpić w wyniku zasolenia. Badania poprzedzające opracowanie planu ochrony lasu wykazały ponadto, że grab, w przeciwieństwie do dębu, odnawia się wystarczająco dobrze.”

Ścieżka, która przebiegała po północnej stronie ulicy Dewajtis została zlikwidowana w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Decyzja ta została wydana na wniosek władz Dzielnicy Bielany i udzielała ona pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedceptu. Wskazać przy tym należy to, że plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Należy w tym miejscu zauważyć to, że założeniem projektu planu ochrony jest kompleksowe przeprowadzenie rekultywacji miejsca po zlikwidowanym przedceptie, jako kompensacji przyrodniczej nałożonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Mając na względzie wniesioną uwagę w części dotyczącej używania do odśnieżania soli, w załączniku nr 3 do projektu planu ochrony wprowadzi się zapis o następującej treści: „Zagrożenie - zasolenie wód i gleby w związku ze stosowaniem w okresie zimowym chlorku sodu do utrzymania ulicy Dewajtis i chodnika zlokalizowanego wzdłuż tej ulicy. Eliminacja zagrożenia - należy odstąpić od stosowania chlorku sodu.”

- c) W odniesieniu do uwagi: *„W okresie od likwidacji leśniczówki do chwili obecnej Las Bielański, mimo ustawowo zatwierdzonej ochrony, pozbawiony jest bezpośredniego dozoru. W związku z tym osoby odwiedzające rezerwat (piesi, rowerzyści, właściciele psów) korzystają z lasu bez ograniczeń, według własnych potrzeb. Efektem tego jest nadmierne płoszenie zwierząt i przedeptywanie dzikich ścieżek przez pieszych i rozjeżdżanie runa przez rowerzystów, zwłaszcza w obrębie stromego jaru potoku bielańskiego i malowniczej skarpy. Dlatego sugeruję podanie do informacji publicznej, najlepiej na tablicy informacyjnej, instytucji odpowiedzialnej za egzekwowanie obowiązujących przepisów i utrzymanie porządku w lesie.”*

Na obszarze rezerwatu obowiązuje szereg zakazów określonych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, wśród których znajduje się zakaz wprowadzania psów, jazdy rowerem, zaśmiecania czy też poruszania się poza wyznaczonymi szlakami. Naruszenie któregoś z tych zakazów jest wykroczeniem zagrożonym karą. Wpływ narastającej antropopresji na rezerwat i nieprzestrzeganie obowiązujących w nim zakazów został zdiagnozowany w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla zachowania jego wartości przyrodniczych. Projekt planu ochrony przewiduje podjęcie szeregu działań mających na celu ograniczenie lub wyeliminowanie tego niekorzystnego zjawiska np.: ustawienie blokad uniemożliwiających parkowanie wzdłuż ulicy Dewajtis, układanie przeszkód oraz budowa infrastruktury uniemożliwiającej poruszanie się rowerów po skarpach, ustawianie tablic informacyjnych. Należy w tym miejscu zauważyć również to, że regionalny dyrektor ochrony środowiska nie jest organem powołanym do wykrywania wykroczeń i ścigania ich sprawców ani też nie posiada służb zdolnych do prowadzenia tego typu postępowań, a plan ochrony nie jest aktem prawnym regulującym sposób działania służb powołanych do wykrywania wykroczeń, ścigania ich sprawców oraz kontroli przestrzegania przepisów porządkowych.

28) Pani Alina Dobrowolska – Segit.

- a) W odniesieniu do uwagi: *„Wnoszę o skuteczne ograniczenie prędkości i natężenia ruchu oraz nielegalnego parkowania samochodów na ul. Dewajtis. Wnoszę o wprowadzenie środków kontroli wjazdu, dzięki którym w ul. Dewajtis nie będzie mogło wjechać więcej samochodów niż są w stanie pomieścić legalne parkingi przy UKSW i WMSD. Ponadto wnoszę o wprowadzenie zakazu ruchu (oprócz*

rowerów) na ul. Dewajtis poniżej skarpy oraz na całej ulicy zakazu ruchu pojazdów ciężarowych z wyjątkiem służb komunalnych.”

Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecnictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. W tym miejscu należy wskazać dodatkowo, że ulica Dewajtis pełni głównie funkcję drogi dojazdowej do kościoła i kompleksu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Brak wystarczającej ilości miejsc na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Należy przy tym zaznaczyć to, że identyfikacja oraz określenie w planie ochrony sposobu eliminacji tego zagrożenia nie stanowi w rozumieniu przepisów prawa zmiany organizacji ruchu, lecz jest wskazaniem dla organu zarządzającego tą drogą sposobu postępowania przy

wprowadzaniu zmian w organizacji ruchu. W projekcie planu ochrony przewidziano również ustawienie blokad uniemożliwiających parkowanie wzdłuż ulicy Dewajtis.

- b) W odniesieniu do uwagi: *„Gorąco popieram stanowisko samorządów mieszkańców Bielan wyrażone w piśmie do prezydent Warszawy z 26.11.2013 r., które jest sprzeciwem wobec likwidacji przyjemnych i bezpiecznych alejek po obu stronach ulicy. Wnoszę o likwidację betonowego chodnika po płd-wsch stronie ul. Dewajtis, przywrócenie gruntowych alej pieszych po obu stronach ul. Dewajtis, fizyczne uspokojenie ruchu i preferencje dla pieszych i rowerzystów na ul. Dewajtis.”*

Ścieżki, która przebiegała po północnej stronie ulicy Dewajtis została zlikwidowana w ramach kompensacji przyrodniczej ustaloną decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Decyzja ta została wydana na wniosek władz Dzielnicy Bielany i udzielała ona pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedępu. Wskazać przy tym należy to, że plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

- c) W odniesieniu do uwagi: *„Wnoszę o zastąpienie pełnych wygrodzeń na inne zabezpieczenia, które nie będą tworzyć tak długiej bariery uniemożliwiającej spacerowiczom przejście na drugą stronę ul. Dewajtis.”*

Wygrodzenia zostały ustawione wzdłuż ulicy Dewajtis w ramach kompensacji przyrodniczej ustaloną decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić tę decyzję. Ponadto należy wskazać to, że funkcją tych płotów jest zabezpieczenie rezerwatu przed zagrożeniem, jakim jest nielegalne parkowanie na jego obszarze i z tych względów plan ochrony przewiduje ich utrzymywanie.

- d) W odniesieniu do uwagi: *„Ze względu na dokuczliwy hałas lotniczy wnoszę też o usunięcie cywilnego ruchu lotniczego nad terenu rezerwatu najlepiej poprzez przeniesienie komercyjnych szkół lotniczych z lotniska Babice na inne lotnisko.”*

Regionalny dyrektor ochrony środowiska nie posiada kompetencji do określania czy też zmiany podziału przestrzeni powietrznej na drogi lotnicze, a plan ochrony rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym określającym czy też zmieniającym ten podział oraz mogącym ograniczać działalność lotnisk. Zagadnienia związane z wykonywaniem lotów regulowane są przez ustawę Prawo lotnicze i wydane do niej akty wykonawcze. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, nadzór nad ruchem lotniczym w przestrzeni powietrznej, jest realizowany przez zapewnianie odpowiednich do charakteru, natężenia i warunków ruchu lotniczego służb żeglugi powietrznej, przestrzeni powietrznej oraz zarządzanie przepływem ruchu lotniczego. Należy zatem przyjąć, że droga lotnicza jest obszarem kontrolowanego przelotu statków lotniczych a funkcją wytyczonych korytarzy powietrznych jest organizacja ruchu lotniczego zapewniająca bezpieczny przelot samolotów. Z tych względów, wydzielanie przestrzeni przeznaczonej do lotu statków powietrznych i ich obsługa może zostać zaliczona do działań nadrzędnych zapobiegających powstaniu zagrożenia dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi i swoboda lotów statków powietrznych w przestrzeni powietrznej może być ograniczona wyłącznie przez organy upoważnione do tego przez przepisy prawa lotniczego.

- e) W odniesieniu do uwagi: *„Ponadto wnoszę aby, po uzgodnieniu z Akademią Wychowania Fizycznego, utworzyć co najmniej trzy furtki oraz zalegalizować ścieżki do nich prowadzące, które w sposób optymalny skanalizowały-by przejścia pomiędzy Lasem Bielańskim a terenem AWF. Obecnie przejście możliwe jest przez liczne dziury w płocie. Po planowanym remoncie płotu furtki przeciwdziałałyby nowej dewastacji płotu i również przechodzeniu dzikich zwierząt na teren AWF.”*

Plan ochrony rezerwatu nie jest aktem prawnym, którym można nakazać przebudowę ogrodzenia Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Należy w tym miejscu również wskazać to, że nie ma możliwości budowy w tym ogrodzeniu wejść do rezerwatu, jeżeli miałyby one znajdować się poza wyznaczonymi szlakami. Brak przedstawionej propozycji przebiegu ścieżek nie pozwala merytorycznie odnieść się do wniesionej uwagi. Tym niemniej wskazuje się, co następuje. W celu maksymalnej ochrony rezerwatów ustawodawca wprowadził poprzez art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o ochronie przyrody zakaz poruszania się po ich terenie. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie w celu przedstawienia walorów rezerwatu podjął decyzję o wyznaczeniu na jego terenie szlaków dopuszczonych do poruszania się. Przewidziana sieć szlaków została tak zaprojektowana, aby pokazać rezerwat bez zagrożenia dla jego ochrony. Należy w tym

miejscu zauważyć to, że zbyt duża ilość szlaków jest zagrożeniem dla rezerwatu. Zbytne ich zagęszczenie powoduje jego fragmentację, a zwiększenie jego dostępności może przyczynić się do degradacji środowiska. Fragmentacja lasu związana z udostępnieniem rezerwatu w szerokim zakresie, będzie powodować jego przekształcenie, objawiające się zaburzeniem swobodnego przebiegu naturalnych procesów. Turystyczne czy też rekreacyjne użytkowanie rezerwatu, jest ściśle uzależnione od jego środowiska przyrodniczego. Zagospodarowanie to w istotny sposób wpływa na obszar chroniony i z tych względów powinno uwzględniać potrzebę jego ochrony, tak by presja ze strony ruchu turystycznego nie prowadziła do jego degradacji. Łagodne współistnienie turystyki i terenów chronionych jest niezbędne dla ich istnienia. Jeżeli obszary chronione będą traciły swoje walory, to będzie ubywało miejsc turystycznie atrakcyjnych. Skala ruchu nie może więc przekroczyć bezpiecznego poziomu i musi być dostosowana do wrażliwości siedlisk rezerwatu i gatunków w nim występujących. Zawsze należy mieć na względzie to, że wytyczenie w rezerwacie miejsc udostępnionych wiąże się z koniecznością prowadzenia na nich prac utrzymaniowych, co pociąga za sobą w następstwie np.: wycinanie drzew zagrażających użytkownikom szlaków czy też odnowień naturalnych uniemożliwiających korzystanie z tych szlaków. Środowisko rezerwatu charakteryzują cenne starodrzewia z udziałem grubych i starych dębów i w jego drzewostanach można obserwować zachodzące naturalne procesy regeneracyjne, których skutkiem jest stopniowe rozluźnianie górnych warstw drzewostanu, w tym wydzielanie się najstarszych drzew. Obumierające i obumarłe drzewa lub ich gałęzie mogą stanowić zagrożenie dla użytkowników szlaków np.: ryzyko wywrócenia się drzewa na szlak i z tych względów może zachodzić konieczność ich systematycznego usuwania. Wycinanie wzdłuż szlaków obumierających i obumarłych starych drzew, ze względów bezpiecznego ich użytkowania, jest ingerencją w ekosystem leśny niepozostającą bez znaczenia dla zachodzących w nim zmian. Może ona niekorzystnie wpłynąć na roślinność czy też zwierzęta doprowadzając do zanikania pewnych gatunków, których obecność pierwotnie przyczyniała do dużej różnorodności biologicznej. Ponadto fragmentacja lasu i systematyczne usuwanie z niego starych drzew będzie również niekorzystnie oddziaływać na walory krajobrazowe rezerwatu. Wzmożony ruch turystyczny jest również ważną przyczyną degradacji gleb. Powoduje zwiększenie ich zwięzłości, czego konsekwencją jest zmiana tempa infiltracji i przemieszczania substancji w glebie. Proces degradacji gleb może doprowadzać do przesuszenia ich wierzchnich warstw, zmiany temperatury czy też wypłukania soli mineralnych. Skutkiem tych procesów może być powstanie charakterystycznej mikrorzeźby

powstałej wskutek wydeptywania. Zmiany właściwości gleby mają ogromny wpływ na szatę roślinną, ograniczają możliwości rozwoju warstwy korzeniowej roślin, a następnie powodują stopniowe niszczenie drzewostanu i przekształcenie całego ekosystemu.

29) Klub Radnych Prawo i Sprawiedliwość w Radzie Dzielnicy Bielany m.st. Warszawy Wydział Obsługi Rady Dzielnicy.

a) W odniesieniu do uwagi: *„Klub Radnych Prawo i Sprawiedliwość w Radzie Dzielnicy Bielany m. st. Warszawy, po zapoznaniu się ze stanowiskiem ekspertów, stwierdza, że wyłożony do konsultacji społecznych w dniu 8 września 2015 roku, przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, projekt planu ochrony rezerwatu Las Bielański uwzględniający zakres planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Las Bielański PLH 140041, zawiera liczne, niedopuszczalne błędy o charakterze merytorycznym, w szczególności dotyczące m. in. zaniżenia ilości oraz liczebności zinwentaryzowanych gatunków.”*

Udziałowi społeczeństwa został poddany projekt planu ochrony, który zgodnie z ustawą o ochronie przyrody sporządza się w formie projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie. Wyłożony projekt zarządzenia został przygotowany z wykorzystaniem dokumentacji nabytej przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie. Podstawą do nabycia tego opracowania było to, że jego zakres spełniał ustawowe wymagania i na jego podstawie można było sporządzić projekt planu ochrony. Przy określaniu zakresu, jaki winien zawierać plan ochrony, zawsze trzeba mieć na względzie, że jest to akt prawa miejscowego, regulowany normami prawnymi określonymi w ustawie o ochronie przyrody. Instrumentem prawnym definiującym w sposób ogólny założenia, jakie powinien uwzględniać plan ochrony oraz jego elementy składowe, jest regulacja zawarta w art. 20 ustawy o ochronie przyrody. Szczegółowe rozwiązania z tym związane zostały zawarte natomiast w akcie wykonawczym do ustawy o ochronie przyrody, jakim jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody. Analiza art. 20 ustawy o ochronie przyrody pozwala stwierdzić, że plan ochrony składa się z elementów, których zakres został sztywnie określony w ust. 3 tego artykułu. Zastosowana przez prawodawcę forma tej regulacji sprawia, że plan ochrony nie może wykraczać poza jej ramy. Wskazać

przy tym należy również to, że plan ochrony wykraczający poza ustawowo określony zakres, byłby ustanowiony bez podstawy prawnej. Zakładając racjonalność ustawodawcy można przyjąć, że uchwalając przepisy o ochronie przyrody wziął pod uwagę to, że specyfika ochrony przyrody sprawia, że nie ma dwóch identycznych obiektów podlegających tej samej ochronie. Przejawia się to w sposobie zredagowania art. 20 ust. 1 i 2 tej ustawy, określających problemy jakie winny zostać uwzględnione w planie ochrony oraz sposób prowadzenia prac przy jego sporządzaniu. W treści tej regulacji określono, że przy opracowywaniu planu ochrony winno skupić się na identyfikacji zagrożeń, ocenie stanu przyrody i opracowaniu koncepcji ochrony ukierunkowanej na eliminacji lub ograniczeniu zagrożeń. Plan ochrony musi spełniać ustawowo wymagane funkcje i zgodnie z orzeczeniem z dnia 14 grudnia 2010 r. (IV SA/Wa 1957/10) Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie winien on skupiać się na sposobach eliminacji lub minimalizacji zagrożeń dla przyrody. Projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie zawiera ustawowo określony zakres i głównym celem, dla którego został sporządzony, jest zdefiniowanie zagrożeń oraz sposobów ich eliminacji. Zaplanowanych w nim działań ochronnych w stosunku do dwóch gatunków zwierząt nie można w żadnej mierze odczytywać, jako zaniżanie liczebności gatunków występujących w rezerwacie. Należy w tym miejscu raz jeszcze podkreślić to, że planu ochrony nie tworzy się w celu wykazania występujących w rezerwacie wszystkich gatunków roślin czy też zwierząt, lecz głównym jego zadaniem jest zaplanowanie czynnej ochrony w zakresie niezbędnym do wyeliminowania zagrożeń.

- b) W odniesieniu do uwagi: *„Klub Radnych Prawo i Sprawiedliwość w Radzie Dzielnicy Bielany m. st. Warszawy wyraża stanowczy sprzeciw wobec planowanej zmiany dotychczasowego, krajobrazowego charakteru rezerwatu na ochronę nakierowaną wyłącznie na aspekt leśny, z pominięciem istotnych walorów kształtowania krajobrazu przestrzennego.”*

Projekt planu ochrony nie zakłada zmiany formy w jakiej chroniony jest rezerwat, który nigdy nie był objęty ochroną krajobrazową. Istota prowadzenia ochrony rezerwatowej została określona ustawą o ochronie przyrody. Rozgranicza ona w sposób wyraźny prowadzenie ochrony w formie krajobrazowej od ochrony krajobrazu. Zgodnie z postanowieniami zawartymi w art. 20 ust. 3 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody, obszary ochrony krajobrazowej na terenie rezerwatu wyznaczane są planem ochrony i w myśl art. 117 ust. 2 tej ustawy, ochronę tę wprowadza się na grunty użytkowane gospodarczo. Rezerwat, poza jedną działką

ewidencyjną nr 16, nie jest użytkowany gospodarczo. Z tych względów, projekt planu ochrony przewiduje wprowadzenie ochrony krajobrazowej wyłącznie na obszarze tej działki. Odmienne natomiast należy rozumieć pojęcie krajobrazu, do definicji którego ustawa o ochronie przyrody odsyła do ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Krajobrazem będzie postrzegana przez ludzi przestrzeń, zawierająca elementy przyrodnicze lub wytwory cywilizacji, ukształtowana w wyniku działania czynników naturalnych lub działalności człowieka. Przy takiej konstrukcji prawa, z ochroną krajobrazu będziemy mieli zatem do czynienia wówczas, jeżeli będzie dążyć się do zachowania cech charakterystycznych danego krajobrazu. Powiązanie tej definicji z celem, dla którego został ustanowiony rezerwat (zachowanie wartości społecznych i krajobrazowych "Lasu Bielańskiego", będącego cennym składnikiem środowiska naturalnego, zachowanym na obszarze aglomeracji miejskiej Warszawy), pozwala stwierdzić, że krajobrazem rezerwatu będzie obszar leśny położony w granicach dużej aglomeracji miejskiej, który został ukształtowany przez rozwijające się miasto. Ukierunkowanie planu ochrony na ochronę kompleksu leśnego, istotnego waloru krajobrazu miejskiego, można uznać za utrzymanie obecnego kształtu krajobrazu.

- c) W odniesieniu do uwagi: *„Klub Radnych Prawo i Sprawiedliwość w Radzie Dzielnicy Bielany m. st. Warszawy stwierdza, że ograniczenie zagrożenia związanego z ruchem samochodów po ulicy Dewajtis wyłącznie do parkowania wzdłuż ulicy Dewajtis i Kamedulskiej jest bezzasadne. Według Radnych Dzielnicy Bielany, będących członkami Klubu Radnych Prawo i Sprawiedliwość, najistotniejsze zagrożenia związane są z samym ruchem pojazdów po tej ulicy, którego zakazania lub znaczącego ograniczenia plan ochrony nie przewiduje. Należy to zaliczyć do istotnych uchybień kwalifikujących przedmiotowy plan do ponownego przygotowania.”*

Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do

opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecnictwem, zatwierdzenie organizacji ruchu, jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu, jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. W tym miejscu należy wskazać dodatkowo, że ulica Dewajtis pełni głównie funkcję drogi dojazdowej do kościoła i kompleksu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Brak wystarczającej ilości miejsc na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Należy przy tym zaznaczyć to, że identyfikacja oraz określenie w planie ochrony sposobu eliminacji tego zagrożenia nie stanowi w rozumieniu przepisów prawa zmiany organizacji ruchu, lecz jest wskazaniem dla organu zarządzającego tą drogą sposobu postępowania przy wprowadzaniu zmian w organizacji ruchu. W projekcie planu ochrony przewidziano również ustawienie blokad uniemożliwiających parkowanie wzdłuż ulicy Dewajtis. Wskazać również należy to, że całkowite wyeliminowanie ruchu pojazdów z ulicy Dewajtis mogłoby mieć miejsce, z chwilą zniesienia z niej statutu drogi gminnej, co zgodnie z ustawą o drogach publicznych uzależnione jest od woli Rady Miasta, organu kompetentnego do wydania w tej kwestii stosownego aktu prawnego.

- d) W odniesieniu do uwagi: *„Klub Radnych Prawo i Sprawiedliwość w Radzie Dzielnicy Bielany m. st. Warszawy, po zapoznaniu się z opiniami ekspertów, wyraża stanowczy sprzeciw wobec planowanej wycinki, w promieniu 6 metrów od*

każdego dębu mierzącego powyżej 40 cm obwodu, młodego drzewostanu oraz wszelkich krzewów. W ocenie Radnych Dzielnicy Bielany, będących członkami Klubu Radnych Prawo i Sprawiedliwość, takie działania doprowadzą do nieodwracalnego przetrzebienia Lasu Bielańskiego, co w konsekwencji spowoduje jego trwałą degradację. Rada Dzielnicy Bielany nie wyraża zgody na zmianę dotychczasowej polityki, nakierowanej na zachowanie naturalnego charakteru Lasu Bielańskiego, unikalnego w skali całej Europy, poprzez wprowadzenie na obszar rezerwatu gospodarki o cechach wyłącznie hodowlanych. Wnosimy o zmniejszenie ww. promienia, zgodnie z sugestiami ekspertów.”

Projekt planu ochrony obejmuje dwie formy ochrony - rezerwat przyrody i obszar Natura 2000. Będzie on efektywny tylko wówczas, jeżeli jego postanowienia będą realizowane w sposób kompleksowy, uwzględniający współistnienie tych dwóch form ochrony przyrody, wzajemnie uzupełniających się celem i przedmiotami ochrony. Z tych względów, ustawa o ochronie przyrody wprowadza rozwiązanie, obligujące organy opracowujące plany ochrony dla rezerwatów przyrody pokrywających się powierzchniowo z obszarem Natura 2000, do uwzględnienia w nich wymagań stawianych obu formą ochrony. Taki plan ochrony posiada przymiot dwóch powszechnie obowiązujących aktów prawa miejscowego tj. planu ochrony rezerwatu przyrody i planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000. Praktyczne znaczenie takiego rozwiązania jest trudne do przecenienia, gdyż to właśnie dzięki niemu w praktyce realizowana jest zasada kompleksowości działań w zakresie ochrony środowiska obligująca do tego, aby ochrona jednego lub kilku elementów przyrodniczych była realizowana z uwzględnieniem ochrony pozostałych elementów. Również zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa, ustawodawca wymaga, aby plany ochrony zawierały sposoby eliminacji wszelkich zagrożeń dla szeroko rozumianej ochrony przyrody. Na terenie rezerwatu zostało zdiagnozowane zagrożenie dla występujących na jego obszarze dwóch gatunków zwierząt kozioroga i pachnicy. Zagrożeniem tym jest zwarty i wysoki podszyt, który zacieniając pnie grubych dębów przyczynia się do zaniku tych gatunków. W tym miejscu należy zauważyć to, że obszar działania ochronnego związanego z utrzymaniem stanowisk kozioroga dębosza i pachnicy dębowej jest mocno ograniczony. Gatunki te preferują drzewostany o luźnym zwarciu bez gęstego podrostu i podszytu. Opanowują one grube osłabione drzewa o grubej spękanej korze, na których zakładają żerowiska od strony południowej, południowo-wschodniej i południowo zachodniej. Czynna ochrona tych gatunków ma być realizowana

wyłącznie w tego typu miejscach i będzie obejmowała dęby o pierśnicy mierzonej na wysokości 1,3 m większej niż 40 cm. W ramach prac mają zostać odsłonięte pnie tych drzew w promieniu do 6 m po ich południowej, południowo-wschodniej i południowo zachodniej stronie. Należy również wskazać, że na potrzeby sporządzenia projektu zarządzenia zostały zinwentaryzowane drzewa stanowiące siedlisko tych owadów i ich położenie zostało określone poprzez podanie współrzędnych geograficznych. Mając na względzie ochronę tych gatunków nie podano w projekcie planu ochrony dokładnej punktowej lokalizacji tych drzew zastępując ją formą obszarową. W tym miejscu winno się jeszcze wskazać to, że działaniem tym zostaje objęta stosunkowo niewielka powierzchnia 1,745 ha. Pozostała część rezerwatu przekraczająca 120 ha zostaje wyłączona z realizacji tego działania i będą mogły zachodzić na niej naturalne procesy odnawiania lasu z pozostawieniem rodzimych gatunków podrostów i podszytów. Mając na względzie powyższe można przyjąć, że utrzymanie występujących w rezerwacie chronionych gatunków zwierząt nie jest sprzeczna z odtwarzaniem naturalnych cech lasu. Konieczność przeprowadzenia działań utrzymujących populację gatunków objętych ochroną wynika wprost z ustawy o ochronie przyrody i wydanych do tej ustawy aktów wykonawczych Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Prawodawca uchwalając tę normę prawną wskazał, że zakres planu ochrony winien obejmować elementy niezbędne do zaplanowania ochrony, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących w szczególności, jeżeli są one celem lub przedmiotem ochrony dla którego została utworzona dana forma ochrony przyrody. W stosunku do tych gatunków plan ochrony winien ustalać działania ochronne zapewniające ich utrzymanie lub odtworzenie właściwego ich stanu, likwidację oraz ograniczenie zidentyfikowanych zagrożeń. Pominięcie w planie ochrony działań ochronnych ukierunkowanych na utrzymanie kozioroga i pachnicy z jednej strony sprawiłoby, że plan ochrony byłby niezgodny z aktami wyższego rzędu, z drugiej strony może doprowadzić do wyginięcia tych gatunków i utraty przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000. Najważniejszym przy planowaniu ochrony przyrody jest to, aby ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 nie doprowadziła do utraty celu ochrony rezerwatu i na odwrót. W żadnej mierze nie można przyjąć, że wykonanie na stosunkowo niewielkiej powierzchni rezerwatu

zaplanowanych w projekcie planu ochrony działań z zakresu czynnej ochrony kozioroga i pachnicy doprowadzi do utraty celu ochrony rezerwatu. Natomiast z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, że niepodjęcie tych działań może doprowadzić do utraty przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000.

- e) W odniesieniu do uwagi: *„Klub Radnych Prawo i Sprawiedliwość W Radzie Dzielnicy Bielany m. st. Warszawy, na podstawie otrzymanych informacji dotyczących występujących nieprawidłowości w przygotowanej dokumentacji, służącej jako materiał zasadniczy do opracowania planu ochrony rezerwatu Las Bielański, wyraża głęboki niepokój oraz wnosi o pilne wyjaśnienie przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska zaistniałej sytuacji, a w szczególności podnoszonego braku nadzoru naukowego ze strony osoby wymienionej w takim charakterze w ww. dokumentacji.”*

Wyłożony do udziału społeczeństwa projekt zarządzenia został przygotowany z wykorzystaniem dokumentacji, którą Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie nabył od firmy TAXUS SI. W kwestii osób uczestniczących w przygotowanej przez TAXUS SI dokumentacji, to należy zauważyć, że w przekazanym opracowaniu, TAXUS SI wymienił osoby będące zespołem autorskim prowadzącym prace. Wskazanie przez TAXUS SI z imienia i nazwiska osób uczestniczących przy sporządzaniu dokumentacji przekazanej Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie, należy traktować na równi z oświadczeniem złożonym przez TAXUS SI, że osoby te uczestniczyły w pracach. Zakres opracowania sporządzonego przez TAXUS SI spełnia ustawowe wymagania i na jego podstawie można było sporządzić projekt planu ochrony, co stanowiło podstawę do nabycia tego opracowania przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie. Przy określaniu zakresu, jaki winien zawierać plan ochrony, zawsze trzeba mieć na względzie, że jest to akt prawa miejscowego, regulowany normami prawnymi określonymi w ustawie o ochronie przyrody. Instrumentem prawnym definiującym w sposób ogólny założenia, jakie powinien uwzględniać plan ochrony oraz jego elementy składowe, jest regulacja zawarta w art. 20 ustawy o ochronie przyrody. Szczegółowe rozwiązania z tym związane zostały zawarte natomiast w akcie wykonawczym do ustawy o ochronie przyrody, jakimi jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i

składników przyrody. Analiza art. 20 ustawy o ochronie przyrody pozwala stwierdzić, że plan ochrony składa się z elementów, których zakres został sztywnie określony w ust. 3 tego artykułu. Zastosowana przez prawodawcę forma tej regulacji sprawia, że plan ochrony nie może wykraczać poza jej ramy. Wskazać przy tym należy również to, że plan ochrony wykraczający poza ustawowo określony zakres, byłby ustanowiony bez podstawy prawnej. Zakładając racjonalność ustawodawcy można przyjąć, że uchwalając przepisy o ochronie przyrody wziął pod uwagę to, że specyfika ochrony przyrody sprawia, że nie ma dwóch identycznych obiektów podlegających tej samej ochronie. Przejawia się to w sposobie zredagowania art. 20 ust. 1 i 2 tej ustawy, określających problemy jakie winny zostać uwzględnione w planie ochrony oraz sposób prowadzenia prac przy jego sporządzaniu. W treści tej regulacji określono, że przy opracowywaniu planu ochrony winno skupić się na identyfikacji zagrożeń, ocenie stanu przyrody i opracowaniu koncepcji ochrony ukierunkowanej na eliminacji lub ograniczeniu zagrożeń. Plan ochrony musi spełniać ustawowo wymagane funkcje i zgodnie z orzeczeniem z dnia 14 grudnia 2010 r. (IV SA/Wa 1957/10) Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie winien on skupiać się na sposobach eliminacji lub minimalizacji zagrożeń dla przyrody. W wydanym przez Ministra Środowiska akcie wykonawczym do ustawy o ochronie przyrody, szczegółowo określono zakres prac, jakie należy wykonać na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony. Prawodawca, wypełniając postanowienia ustawy o ochronie przyrody, mając na względzie potrzebę ochrony przyrody możliwości techniczne, organizacyjne i finansowe zawęził poprzez ten akt prawny zakres koniecznych do przeprowadzenia prac, do elementów niezbędnych do zaplanowania w rezerwacie ochrony. Sposób zredagowania rozporządzenia pozwala na rozszerzanie lub zawężanie ilości zagadnień branych pod uwagę przy sporządzaniu planu ochrony rezerwatu w zależności od potrzeb związanych z eliminacją zagrożeń, możliwości organizacyjnych czy też finansowych. Interpretując te przepisy zawsze trzeba zdawać sobie sprawę z tego, że rolą rozporządzenia jest określenie trybu sporządzania planu ochrony, nie jest zaś jego rolą ustalanie sztywnego zakresu, jaki winna zawierać przygotowana w trakcie jego ustanawiania dokumentacja. Taka konstrukcja prawa sprawia, że skoro na podstawie przeprowadzonych prac i analiz, możliwe jest sporządzenie dla rezerwatu planu ochrony w zakresie zdefiniowanym w art. 20 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, zostały spełnione uwarunkowania prawne przy jego opracowywaniu. Projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie zawiera ustawowo określony zakres i głównym celem, dla którego został sporządzony, jest zdefiniowanie zagrożeń dla

rezerwatu oraz sposobów ich eliminacji. Należy w tym miejscu raz jeszcze podkreślić to, że plan ochrony nie jest opracowaniem naukowym tworzonym w celu wykazania występujących w rezerwacie wszystkich gatunków roślin czy też zwierząt, lecz głównym jego zadaniem jest zaplanowanie czynnej ochrony w zakresie niezbędnym do wyeliminowania zagrożeń.

- f) W odniesieniu do uwagi: *„Klub Radnych Prawo i Sprawiedliwość W Radzie Dzielnicy Bielany m. st. Warszawy z powodu braku złożenia niezbędnych wyjaśnień ze strony przedstawicieli Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, koniecznych do wyjaśnienia powstałych wątpliwości i zastrzeżeń, oraz biorąc pod uwagę możliwość wystąpienia istotnych, nieodwracalnych zagrożeń dla obszaru rezerwatu, wynikających z przyjęcia błędnie przygotowanego planu ochrony, wnosi o niezwłoczne dostarczenie do Radnych Dzielnicy Bielany, będących członkami Klubu Radnych Prawo i Sprawiedliwość, dokumentacji źródłowej służącej do opracowania przedmiotowego planu ochrony oraz o wydłużenie terminu zakończenia konsultacji społecznych do dnia 31 października 2015 roku.”*

Plan ochrony sporządza się w etapach i merytoryczne opracowanie jego projektu, jest tylko pierwszym etapem prac nad jego ustanowieniem. Jednym z elementów prac, jaki został przewidziany przez art. 19 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, jest zaopiniowanie projektu planu ochrony przez właściwe miejscowo rady gminy. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie przekaze projekt planu ochrony do zaopiniowania Radzie Miasta. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społeczeństwa wyznaczył stosunkowo długi, bo 30 dniowy termin na zapoznanie się z projektem planu ochrony i składanie do niego uwag. Należy wskazać przy tym to, że ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zakłada co najmniej 21 dniowy termin.

30) Pan Ryszard Mazurkiewicz.

W odniesieniu do uwagi: *„W związku z trwającymi pracami nad projektem zarządzenia w sprawie ustanowienia ochrony dla Rezerwatu Przyrody Las Bielański, pragniemy zwrócić uwagę na bardzo znaczący wpływ na degradację środowiska naturalnego tego Rezerwatu przez hałas lotniczy, generowany szkoleniowo-komercyjnymi przelotami samolotów z lotniska Babice, po okręgu przebiegającym również i nad Lasem Bielańskim. W dni pogodne tych*

przelotów, na stosunkowo niewielkiej wysokości, odbywa się ponad 300 w ciągu dnia. Wytwarzany przy tym hałas osiąga często poziom ponad 80dB. Nasz Zespół ds. Niebezpiecznych i Hałaśliwych Lotów z lotniska Babice, działający przy Radzie Dzielnicy Żoliborz od wielu lat zabiega, w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców dręczonych hałasem, o przeniesienie tych szkoleniowo-komercyjnych lotów po okręgu poza Warszawę. Uważamy, że uwzględnienie naszego postulatu w przygotowywanym Dokumencie może doprowadzić do radykalnego przeciwdziałania dalszej degradacji Rezerwatu Las Bielański.”

Regionalny dyrektor ochrony środowiska nie posiada kompetencji do określania czy też zmiany podziału przestrzeni powietrznej na drogi lotnicze, a plan ochrony rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym określającym czy też zmieniającym ten podział oraz mogącym ograniczać działalność lotnisk. Zagadnienia związane z wykonywaniem lotów regulowane są przez ustawę Prawo lotnicze i wydane do niej akty wykonawcze. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, nadzór nad ruchem lotniczym w przestrzeni powietrznej, jest realizowany przez zapewnianie odpowiednich do charakteru, natężenia i warunków ruchu lotniczego służb żeglugi powietrznej, przestrzeni powietrznej oraz zarządzanie przepływem ruchu lotniczego. Należy zatem przyjąć, że droga lotnicza jest obszarem kontrolowanego przelotu statków lotniczych, a funkcją wytyczonych korytarzy powietrznych jest organizacja ruchu lotniczego zapewniająca bezpieczny przelot samolotów. Z tych względów, wydzielanie przestrzeni przeznaczonej do lotu statków powietrznych i ich obsługa może zostać zaliczona do działań nadrzędnych zapobiegających powstaniu zagrożenia dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi i swoboda lotów statków powietrznych w przestrzeni powietrznej może być ograniczona wyłącznie przez organy upoważnione do tego przez przepisy prawa lotniczego.

31) Zielone Mazowsze.

a) W odniesieniu do uwagi: *„W § 4. P 2. brakuje odniesienia do wartości społecznych i krajobrazowych, które z punktu widzenia celów utworzenia rezerwatu mają kluczowe znaczenie. Postulujemy dopisanie w p. 2 trzech podpunktów*

7. utrzymanie istniejących i przywracanie utraconych wartości społecznych

8. utrzymanie istniejących i przywracanie utraconych wartości krajobrazowych

9. ograniczanie czynników negatywnie wpływających na wartości przyrodnicze, społeczne i krajobrazowe. Plan ochrony powinien uwzględniać nie tylko

zapobieganie zmianom na gorsze, ale też naprawianie strat i przywracanie utraconych walorów, tym bardziej, że niektóre straty Las Bielański poniósł na skutek działań nie całkiem legalnych lub wręcz bezprawnych, czego w praworządnym państwie nie można akceptować.”

Projekt planu ochrony zakłada utrzymanie wartości społecznych i krajobrazowych rezerwatu. Na wstępie należy wskazać, że z ochroną wartości społecznych i krajobrazowych będziemy mieli do czynienia wówczas, gdy podejmowane działania zmierzać będą do zachowania cech charakterystycznych danego miejsca. Wartościami społecznymi i krajobrazowymi rezerwatu, jest postrzegana przez ludzi przestrzeń, zawierająca dwa wzajemnie uzupełniające się elementy. Element przyrodniczy w formie kompleksu leśnego oraz antropogeniczny w formie dużej aglomeracji miejskiej. Należy również zauważyć to, że walory rezerwatu zostały ukształtowane w wyniku oddziaływania dwóch czynników, naturalnego i antropogenicznego. Przy takim stanie faktycznym można przyjąć, że krajobrazem tego obszaru, będący zarazem główną wartością społeczną tego miejsca, jest obszar leśny położony w granicach dużej aglomeracji miejskiej, który został ukształtowany przez rozwijające się miasto. Plan ochrony zakłada ochronę kompleksu leśnego, istotnego waloru urozmaicającego i uzupełniającego krajobraz miejski. Z tych względów można uznać, że ukierunkowanie § 4 na utrzymanie i odtwarzanie zbiorowisk leśnych sprawia, że regulacja ta odnosi się do wartości społecznych i krajobrazowych rezerwatu.

- b) W odniesieniu do uwagi: *„W § 5 i w załączniku nr 3 do zarządzenia pominięto szereg istotnych zagrożeń wartości społecznych i wartości krajobrazowych. Postulujemy uzupełnienie załącznika nr 3 poprzez dodanie listy możliwych do identyfikacji już występujących lub spodziewanych zagrożeń - Negatywny wpływ substancji chemicznych stosowanych do zimowego utrzymania chodnika i jezdni negatywnie wpływających na środowisko. Zakaz stosowania chlorku sodu i innych substancji. Okresowe niezapowiedziane kontrole składu chemicznego błota pośniegowego na ulicy.”*

Ze względów legislacyjnych nie można wprowadzić do planu ochrony zapisu w zaproponowanej formie. Ustalona art. 20 ustawy o ochronie przyrody delegacja, zezwala regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska na formułowanie w planie ochrony zapisów w stosunku do rezerwatu czy też do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w formie ustaleń sposobu zagospodarowania eliminujących zagrożenia zewnętrzne czy też

wewnętrzne. Delegacja ta nie zezwala natomiast na formułowanie nowych, czy też powielanie zdefiniowanych już w ustawach, zakazów. Zredagowanie zapisów planu ochrony, jako zakazów, skutkowałoby nieważnością planu, w związku z przekroczeniem ustawowych uprawnień. Mając na względzie wniesioną uwagę, do projektu planu ochrony wprowadzi się zapis o następującej treści: „Zasolenie wód i gleby w związku ze stosowaniem w okresie zimowym chlorku sodu do utrzymania ulicy Dewajtis i chodnika zlokalizowanego wzdłuż tej ulicy. Należy odstąpić od stosowania chlorku sodu.

- c) W odniesieniu do uwagi: *„W § 5 i w załączniku nr 3 do zarządzenia pominięto szereg istotnych zagrożeń wartości społecznych i wartości krajobrazowych. Postulujemy uzupełnienie załącznika nr 3 poprzez dodanie listy możliwych do identyfikacji już występujących lub spodziewanych zagrożeń - Negatywny wpływ substancji chemicznych wwożonych przez samochody spoza rezerwatu (sól Dewajtis drogowa, substancje ropopochodne). Ograniczanie ruchu pojazdów silnikowych na ul. Dewajtis. Negatywny wpływ ruchu pojazdów silnikowych i ich parkowania na środowisko, bezpieczeństwo pieszych i walory rekreacyjne (samopoczucie ludzi, hałas, zanieczyszczenia powietrza). Wprowadzenie środków technicznych i organizacyjnych ograniczających prędkość i natężenie ruchu oraz nielegalne parkowanie samochodów. Nakaz stosowania progów spowalniających na całej szerokości jezdni (pełnych), działających na pojazdy o każdym rozstawie kół (w odróżnieniu od progów wyspowych). Zalecenia dotyczące poprawy dostępności transportem rowerowym, zwłaszcza bezpieczne, monitorowane i zadaszone stojaki rowerowe.”*

Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z

przyjętym orzecznictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. W tym miejscu należy wskazać dodatkowo, że ulica Dewajtis pełni głównie funkcję drogi dojazdowej do kościoła i kompleksu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Brak wystarczającej ilości miejsc na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Należy przy tym zaznaczyć to, że identyfikacja oraz określenie w planie ochrony sposobu eliminacji tego zagrożenia nie stanowi w rozumieniu przepisów prawa zmiany organizacji ruchu, lecz jest wskazaniem dla organu zarządzającego tą drogą sposobu postępowania przy wprowadzaniu zmian w organizacji ruchu. W projekcie planu ochrony przewidziano również ustawienie blokad uniemożliwiających parkowanie wzdłuż ulicy Dewajtis.

- d) W odniesieniu do uwagi: *„W § 5 i w załączniku nr 3 do zarządzenia pominięto szereg istotnych zagrożeń wartości społecznych i wartości krajobrazowych. Postulujemy uzupełnienie załącznika nr 3 poprzez dodanie listy możliwych do identyfikacji już występujących lub spodziewanych zagrożeń - Negatywny wpływ na faunę emisji światła z latarni wzdłuż ul. Dewajtis. Demontaż niższych lamp oświetlających obecny chodnik po płd-wsch stronie ul. Dewajtis.”*

Oświetlenie wzdłuż chodnika zostało zrealizowane w ramach decyzji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska udzielającej pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis na wniosek władz Dzielnicy Bielany. Plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

- e) W odniesieniu do uwagi: *„W § 5 i w załączniku nr 3 do zarządzenia pominięto szereg istotnych zagrożeń wartości społecznych i wartości krajobrazowych.*

Postulujemy uzupełnienie załącznika nr 3 poprzez dodanie listy możliwych do identyfikacji już występujących lub spodziewanych zagrożeń - Ograniczona dostępność i niedostateczna przepustowość ciągów pieszych wzdłuż ul. Dewajtis (będące skutkiem budowy chodnika po płd-wsch stronie ul. Dewajtis i nieudanej rekultywacji alei po płn-zach stronie ulicy). Likwidacja betonowego chodnika po płd-wsch stronie ul. Dewajtis. Przywrócenie gruntowych alej pieszych po obu stronach ul. Dewajtis w postaci sprzed 2013 r. Zmiana organizacji ruchu na ul. Dewajtis obejmująca fizyczne uspokojenie ruchu i preferencje dla pieszych i rowerzystów zgodnie z wytycznymi zawartymi w załączniku nr. 4.”

Na wstępie należy wskazać, że rolą załącznika nr 3 do zarządzenia jest określenie eliminacji zagrożeń zdiagnozowanych dla przyrody rezerwatu. Groźba bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych i walorów krajobrazowych tego obszaru stanowi uzasadnienie wprowadzenia ustaleń dla ich ochrony. Rozwiązania prawne przedstawione w tym załączniku, mają w głównej mierze na celu zatrzymać wciąż narastającą antropopresję, czyli ogół działań człowieka planowych i przypadkowych mających wpływ na środowisko przyrodnicze, które mogłyby zagrozić równowadze ekosystemowej rezerwatu. Przytoczona w uwadze argumentacja odnosi się do sposobu udostępnienia rezerwatu. W przedmiocie sprawy mamy zatem do czynienia z dwoma przeciwstawnymi wartościami. Jedną z tych wartości, nadrzędną dla załącznika nr 3, jest ochrona środowiska przyrodniczego rezerwatu, a drugą, istotną z kolei dla wnoszącego uwagę, jest zwiększenie dostępności i przepustowości ciągów wzdłuż ul. Dewajtis. Ograniczona dostępność rezerwatu w żadnej mierze nie stanowi zagrożenia dla utrzymania jego celu ochrony i nie można jej utożsamiać z zagrożeniami dla wartości przyrodniczych chronionego obszaru. Ścieżka, która przebiegała po północnej stronie ulicy Dewajtis została zlikwidowana w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Decyzja ta została wydana na wniosek władz Dzielnicy Bielany i udzielała ona pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedceptu. Wskazać przy tym należy to, że plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18

ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecznictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. W tym miejscu należy wskazać dodatkowo, że ulica Dewajtis pełni głównie funkcję drogi dojazdowej do kościoła i kompleksu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Brak wystarczającej ilości miejsc na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Należy przy tym zaznaczyć to, że identyfikacja oraz określenie w planie ochrony sposobu eliminacji tego zagrożenia nie stanowi w rozumieniu przepisów prawa zmiany organizacji ruchu, lecz jest wskazaniem dla organu zarządzającego tą drogą sposobu postępowania przy wprowadzaniu zmian w organizacji ruchu. W projekcie planu ochrony przewidziano również ustawienie blokad uniemożliwiających parkowanie wzdłuż ulicy Dewajtis.

- f) W odniesieniu do uwagi: „W § 5 i w załączniku nr 3 do zarządzenia pominięto szereg istotnych zagrożeń wartości społecznych i wartości krajobrazowych. Postulujemy uzupełnienie załącznika nr 3 poprzez dodanie listy możliwych do identyfikacji już występujących lub spodziewanych zagrożeń - Ograniczona dostępność na skutek niemożliwości przejścia na drugą stronę ul. Dewajtis na prawie całym odcinku od Marymonckiej do Kamedulskiej. Zmiana pełnych wygrodzeń na taki typ zabezpieczenia, który nie stanowi bariery dla człowieka.”

Na wstępie należy wskazać, że rolą załącznika nr 3 do zarządzenia jest określenie eliminacji zagrożeń zdiagnozowanych dla przyrody rezerwatu. Groźba bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych i walorów krajobrazowych tego obszaru stanowi uzasadnienie wprowadzenia ustaleń dla ich ochrony. Rozwiązania prawne przedstawione w tym załączniku, mają w głównej mierze na celu zatrzymać wciąż narastającą antropopresję, czyli ogół działań człowieka planowych i przypadkowych mających wpływ na środowisko przyrodnicze, które mogłyby zagrozić równowadze ekosystemowej rezerwatu. Przytoczona w uwadze argumentacja odnosi się do sposobu udostępnienia rezerwatu. W przedmiocie sprawy mamy zatem do czynienia z dwoma przeciwstawnymi wartościami. Jedną z tych wartości, nadrzędną dla załącznika nr 3, jest ochrona środowiska przyrodniczego rezerwatu, a drugą, istotną z kolei dla wnoszącego uwagę, jest zwiększenie dostępności rezerwatu. Ograniczona dostępność rezerwatu w żadnej mierze nie stanowi zagrożenia dla utrzymania jego celu ochrony i nie można jej utożsamiać z zagrożeniami dla wartości przyrodniczych chronionego obszaru. Drewniane płotki zostały ustawione wzdłuż ulicy Dewajtis w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska udzielającą pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis i plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić tę decyzję. Ponadto należy wskazać to, że funkcją tych płotów jest zabezpieczenie rezerwatu przed zagrożeniem, jakim jest nielegalne parkowanie na jego obszarze i z tych względów plan ochrony przewiduje ich utrzymywanie.

- g) W odniesieniu do uwagi: „W § 5 i w załączniku nr 3 do zarządzenia pominięto szereg istotnych zagrożeń wartości społecznych i wartości krajobrazowych. Postulujemy uzupełnienie załącznika nr 3 poprzez dodanie listy możliwych do identyfikacji już występujących lub spodziewanych zagrożeń - Negatywny wpływ ruchu pojazdów silnikowych i ich parkowania na środowisko, bezpieczeństwo pieszych i walory rekreacyjne (samopoczucie ludzi, hałas, zanieczyszczenia powietrza). Wprowadzenie środków technicznych i organizacyjnych

ograniczających prędkość i natężenie ruchu oraz nielegalne parkowanie samochodów. Nakaz stosowania progów spowalniających na całej szerokości jezdni (pełnych), działających na pojazdy o każdym rozstawie kół (w odróżnieniu od progów wyspowych). Zalecenia dotyczące poprawy dostępności transportem rowerowym, zwłaszcza bezpieczne, monitorowane i zadane stojaki rowerowe.”

Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecznictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. W tym miejscu należy wskazać dodatkowo, że ulica Dewajtis pełni głównie funkcję drogi dojazdowej do kościoła i kompleksu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Brak wystarczającej ilości miejsc na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Należy przy tym zaznaczyć to, że identyfikacja oraz określenie w planie ochrony sposobu eliminacji

tego zagrożenia nie stanowi w rozumieniu przepisów prawa zmiany organizacji ruchu, lecz jest wskazaniem dla organu zarządzającego tą drogą sposobu postępowania przy wprowadzaniu zmian w organizacji ruchu. W projekcie planu ochrony przewidziano również utrzymanie wybudowanych na mocy decyzji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska płotów uniemożliwiających parkowanie wzdłuż ulicy Dewajtis. Plan ochrony nie jest natomiast aktem uprawnionym do wprowadzania zmian technicznych w obiektach budowlanych, jakimi są drogi publiczne np.: poprzez zaprojektowanie wybudowania na ich obszarze progów spowalniających. Wskazać również należy to, że całkowite wyeliminowanie ruchu pojazdów z ulicy Dewajtis mogłoby mieć miejsce, z chwilą zniesienia z niej statutu drogi gminnej, co zgodnie z ustawą o drogach publicznych uzależnione jest od woli Rady Miasta, organu kompetentnego do wydania w tej kwestii stosownego aktu prawnego.

- h) W odniesieniu do uwagi: *„W § 5 i w załączniku nr 3 do zarządzenia pominięto szereg istotnych zagrożeń wartości społecznych i wartości krajobrazowych. Postulujemy uzupełnienie załącznika nr 3 poprzez dodanie listy możliwych do identyfikacji już występujących lub spodziewanych zagrożeń - Utrata wartości i walorów krajobrazowych będąca skutkiem budowy chodnika po pld-wsch stronie ul. Dewajtis. Likwidacja betonowego chodnika; alternatywnie - wymiana nawierzchni na naturalną, nieszkodliwą dla środowiska i harmonizującą z otoczeniem.”*

Chodnik wzdłuż ulicy Dewajtis został wybudowany na wniosek władz Dzielnicy Bielany na podstawie decyzji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedeptu. Wskazać przy tym należy to, że plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

- i) W odniesieniu do uwagi: *„W § 5 i w załączniku nr 3 do zarządzenia pominięto szereg istotnych zagrożeń wartości społecznych i wartości krajobrazowych. Postulujemy uzupełnienie załącznika nr 3 poprzez dodanie listy możliwych do identyfikacji już występujących lub spodziewanych zagrożeń - Ryzyko działań i stosowania rozwiązań i materiałów wpływających negatywnie na wartości krajobrazowe. Nakaz opiniowania przez architekta krajobrazu wszelkich*

inwestycji, remontów i zmian infrastruktury w obszarze rezerwatu oraz strefach oznaczonych symbolami: H, I. Nakaz konsultacji społecznych poprzedzających projekt i realizację w/w przedsięwzięć.”

Ustawowo określona delegacja nie upoważnia regionalnych dyrektorów ochrony środowiska do wprowadzania planem ochrony przedstawionych w uwadze nakazów. Wprowadzenie planem ochrony nakazów czy też zakazów stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny.

- j) *W odniesieniu do uwagi: „W § 5 i w załączniku nr 3 do zarządzenia pominięto szereg istotnych zagrożeń wartości społecznych i wartości krajobrazowych. Postulujemy uzupełnienie załącznika nr 3 poprzez dodanie listy możliwych do identyfikacji już występujących lub spodziewanych zagrożeń - Nadmierny, dokuczliwy hałas drogowy. Fizyczne ograniczenie wjazdu ruchu zmotoryzowanego w ul. Dewajtis. Instalacja ekranów dźwiękowych, nasadzenia roślinności tłumiącej hałas wzdłuż ulic, z których hałas drogowy przenika do rezerwatu, oraz ograniczenie na nich prędkości.”*

Rezerwat zlokalizowany jest na terenie dużej aglomeracji miejskiej, gdzie hałas jest zjawiskiem powszechnym, stanowiącym jej nieodłączny element. Rezerwaty położone w zasięgu dużych miast narażone są na ciągłe oddziaływanie hałasu pochodzącego z wielu różnych źródeł transport drogowy, szynowy, lotniczy czy też wynikający z użytkowania terenu. Z tych względów nie ma możliwości wyeliminowania hałasu z terenu takich rezerwatów. Należy ponadto wskazać, że instalacja w rezerwacie ekranów akustycznych zmieni naturalny charakter jego krajobrazu. Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu

administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecznictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny.

k) W odniesieniu do uwagi: *„W § 5 i w załączniku nr 3 do zarządzenia pominięto szereg istotnych zagrożeń wartości społecznych i wartości krajobrazowych. Postulujemy uzupełnienie załącznika nr 3 poprzez dodanie listy możliwych do identyfikacji już występujących lub spodziewanych zagrożeń - Nadmierny, dokuczliwy hałas lotniczy. Usunięcie cywilnego ruchu lotniczego nad terenu rezerwatu poprzez odpowiednie regulacje procedur (np. zmianę przebiegu tzw. kręgu nadlotniskowego np. na następujący przebieg ul. Maczka - trasa S8 do węzła Lazurowa i przecięcia bocznicy kolejowej i dalej nad linią kolejową do obecnego przebiegu w rejonie wsi Kludyn.).”*

Regionalny dyrektor ochrony środowiska nie posiada kompetencji do określania czy też zmiany podziału przestrzeni powietrznej na drogi lotnicze, a plan ochrony rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym określającym czy też zmieniającym ten podział oraz mogącym ograniczać działalność lotnisk. Zagadnienia związane z wykonywaniem lotów regulowane są przez ustawę Prawo lotnicze i wydane do niej akty wykonawcze. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, nadzór nad ruchem lotniczym w przestrzeni powietrznej, jest realizowany przez zapewnianie odpowiednich do charakteru, natężenia i warunków ruchu lotniczego służb żeglugi powietrznej, przestrzeni powietrznej oraz zarządzanie przepływem ruchu lotniczego. Należy zatem przyjąć, że droga lotnicza jest obszarem kontrolowanego przelotu statków lotniczych a funkcją wytyczonych korytarzy powietrznych jest organizacja ruchu lotniczego zapewniająca bezpieczny przelot samolotów. Z tych względów, wydzielanie przestrzeni przeznaczonej do lotu statków powietrznych i ich obsługa może zostać zaliczona do działań nadrzędnych zapobiegających powstaniu zagrożenia dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi i swoboda lotów statków powietrznych w przestrzeni powietrznej może być ograniczona wyłącznie przez organy upoważnione do tego przez przepisy prawa lotniczego.

- l) W odniesieniu do uwagi: „W § 9. postulujemy dopisanie w p. 2 (dot. terenu rezerwatu) następujących podpunktów: należy zlikwidować betonowy chodnik po płd-wsch stronie ul. Dewajtis i wprowadzić alternatywne środki techniczno-organizacyjne gwarantujące uspokojenie ruchu drogowego i bezpieczeństwo pieszych (np. strefa zamieszkania, szykany drogowe).”

Chodnik wzdłuż ulicy Dewajtis został wybudowany na wniosek władz Dzielnicy Bielany na podstawie decyzji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedępu. Wskazać przy tym należy to, że plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

- m) W odniesieniu do uwagi: „W § 9. postulujemy dopisanie w p. 2 (dot. terenu rezerwatu) następujących podpunktów: dopuszcza się możliwość wydzielenia ciągu pieszego z jezdni i ew. jej pobocza pod warunkiem zwięźnienia pasów ruchu do łącznej szerokości nie większej niż 5 metrów, ograniczenia prędkości do 20 km/h i zakazu ruchu pojazdów o masie powyżej 10 ton.”

Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecnictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu

drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. Plan ochrony nie jest aktem uprawnionym do wprowadzania zmian technicznych w obiektach budowlanych, jakimi są drogi publiczne np.: poprzez projektowanie zwężenia pasów ruchu. Wskazać również należy to, że całkowite wyeliminowanie ruchu pojazdów z ulicy Dewajtis mogłoby mieć miejsce, z chwilą zniesienia z niej statutu drogi gminnej, co zgodnie z ustawą o drogach publicznych uzależnione jest od woli Rady Miasta, organu kompetentnego do wydania w tej kwestii stosownego aktu prawnego.

- n) W odniesieniu do uwagi: *„W § 9. postulujemy dopisanie w p. 2 (dot. terenu rezerwatu) następujących podpunktów: należy przywrócić gruntowe ciągi pieszce po obu stronach ul. Dewajtis w postaci sprzed roku 2013.”*

Ścieżka, która przebiegała po północnej stronie ulicy Dewajtis została zlikwidowana w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Decyzja ta została wydana na wniosek władz Dzielnicy Bielany i udzielała ona pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedceptu. Wskazać przy tym należy to, że plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Należy w tym miejscu zauważyć to, że założeniem projektu planu ochrony jest kompleksowe przeprowadzenie rekultywacji miejsca po zlikwidowanym przedceptie, jako kompensacji przyrodniczej nałożonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

- o) W odniesieniu do uwagi: *„W § 9. postulujemy dopisanie w p. 2 (dot. terenu rezerwatu) następujących podpunktów: należy zdemontować niższe lampy oświetlające obecny chodnik po płd-wsch stronie ul. Dewajtis.”*

Oświetlenie wzdłuż chodnika zostało zrealizowane w ramach decyzji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska udzielającej pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy

Dewajtis na wniosek władz Dzielnicy Bielany. Plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

- p) W odniesieniu do uwagi: *„W § 9. postulujemy dopisanie w p. 2 (dot. terenu rezerwatu) następujących podpunktów: należy wprowadzić środki techniczne i organizacyjne ograniczające ruch i nielegalne parkowanie samochodów.”*

Brak wystarczającej ilości miejsc na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Plan ochrony zakłada również utrzymanie drewnianych płotków, ustawionych wzdłuż ulicy Dewajtis w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, jako bariery zabezpieczającej rezerwat przed zagrożeniem, jakim jest nielegalne parkowanie na jego obszarze.

- q) W odniesieniu do uwagi: *„W § 9. postulujemy dopisanie w p. 2 (dot. terenu rezerwatu) następujących podpunktów: należy wprowadzić korekty organizacji ruchu poprzez ustawienie znaku B-1 [zakaz ruchu] z tabliczką T-22 [nie dotyczy rowerów] oraz tabliczką "nie dotyczy uprawnionych służb" za naj dalszym na wschód wjazdem na teren WMSD celem eliminacji ruchu pojazdów poniżej skarpy. Ustawienie przy wjeździe w ul. Dewajtis znaku zakazu ruchu pojazdów o masie powyżej 10 ton.”*

Plan ochrony nie jest aktem uprawnionym do wprowadzania zmian technicznych oraz organizacji ruchu na drogach publicznych.

- r) W odniesieniu do uwagi: *„W § 9. postulujemy dopisanie w p. 2 (dot. terenu rezerwatu) następujących podpunktów: należy usunąć cywilny ruch lotniczy nad terenem rezerwatu i jego otuliny (a najlepiej także z lotniska Babice EPBC) poprzez odpowiednie regulacje procedur, w tym zmianę przebiegu tzw. kręgu nadlotniskowego np. na następujący przebieg ul. Maczka - trasa S8 do węzła Lazuruwa i przecięcia bocznic kolejowej i dalej nad linią kolejową do obecnego przebiegu w rejonie wsi Klaudyn. Jeśli w/w zmiana kręgu okaże się niemożliwa, należy wyprowadzić szkolno-rekreacyjny ruch lotniczy z lotniska Babice EPBC na inne lotnisko.”*

Regionalny dyrektor ochrony środowiska nie posiada kompetencji do określania czy też zmiany podziału przestrzeni powietrznej na drogi lotnicze, a plan ochrony rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym określającym czy też zmieniającym ten podział oraz mogącym ograniczać działalność lotnisk. Zagadnienia związane z wykonywaniem lotów regulowane są przez ustawę Prawo lotnicze i wydane do niej akty wykonawcze. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, nadzór nad ruchem lotniczym w przestrzeni powietrznej, jest realizowany przez zapewnianie odpowiednich do charakteru, natężenia i warunków ruchu lotniczego służb żeglugi powietrznej, przestrzeni powietrznej oraz zarządzanie przepływem ruchu lotniczego. Należy zatem przyjąć, że droga lotnicza jest obszarem kontrolowanego przelotu statków lotniczych a funkcją wytyczonych korytarzy powietrznych jest organizacja ruchu lotniczego zapewniająca bezpieczny przelot samolotów. Z tych względów, wydzielanie przestrzeni przeznaczonej do lotu statków powietrznych i ich obsługa może zostać zaliczona do działań nadrzędnych zapobiegających powstaniu zagrożenia dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi i swoboda lotów statków powietrznych w przestrzeni powietrznej może być ograniczona wyłącznie przez organy upoważnione do tego przez przepisy prawa lotniczego.

- s) W odniesieniu do uwagi: *„W § 9. postulujemy dopisanie w p. 2 (dot. terenu rezerwatu) następujących podpunktów: należy zakazać stosowania do opróżniania koszy na śmiecie i innych drobnych prac porządkowych pojazdów silnikowych o masie własnej większej niż 700 kg, wjazd pojazdów cięższych i silnikowych do rezerwatu powinien być dopuszczony tylko w uzasadnionych sytuacjach, w warunkach dostatecznej twardości podłoża dla uniknięcia dewastacji.”*

Ze względów legislacyjnych nie można wprowadzić do planu ochrony zapisu w zaproponowanej formie. Ustalona art. 20 ustawy o ochronie przyrody delegacja, zezwala regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska na formułowanie w planie ochrony zapisów w stosunku do rezerwatu czy też do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w formie ustaleń sposobu zagospodarowania eliminujących zagrożenia zewnętrzne czy też wewnętrzne. Delegacja ta nie zezwala natomiast na formułowanie nowych, czy też powielanie zdefiniowanych już w ustawach, zakazów. Zredagowanie zapisów planu ochrony, jako zakazów, skutkowałoby nieważnością planu, w związku z przekroczeniem ustawowych uprawnień.

- t) W odniesieniu do uwagi: *„Wykreślenie z załącznika nr 3. punktu „Niszczenie odnowień wprowadzonych wzdłuż ulicy Dewajtis, w miejscu zlikwidowanego*

przedeptu" w związku z koniecznością przywrócenia na tej trasie ruchu pieszego w pierwotnej formie."

Ścieżka, która przebiegała po północnej stronie ulicy Dewajtis została zlikwidowana w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Decyzja ta została wydana na wniosek władz Dzielnicy Bielany i udzielała ona pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedeptu. Wskazać przy tym należy to, że plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Należy w tym miejscu zauważyć to, że założeniem projektu planu ochrony jest kompleksowe przeprowadzenie rekultywacji miejsca po zlikwidowanym przedepce, jako kompensacji przyrodniczej nałożonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

- u) W odniesieniu do uwagi: *„Rozszerzenie opisu sposobu eliminacji zagrożenia "Parkowanie wzdłuż ulic Dewajtis i Kamedulskiej": (...) ograniczenie ruchu samochodowego na ulicy Dewajtis przez wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który będzie wpuszczał pojazdy tylko w przypadku istnienia wolnego miejsca na parkingu lub pobrania biletu czasowego, wymagającego wniesienia opłaty za wyjazd po przekroczeniu czasu ważności równego 15 minut."*

Plan ochrony nie jest aktem prawnym uprawnionym do wprowadzania opłat za korzystanie z dróg publicznych czy też parkingów.

32) Lasy Miejskie Warszawa.

- a) W odniesieniu do uwagi: *„§ 4 - realizacja celu ochrony rezerwatu poprzez utrzymanie i powiększenie stanowisk Pachnicy próchniczki - ze względu na to, że Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk wyznacza się; dla Pachnicy dębowej proponujemy odejść od ww. nazwy gatunkowej na rzecz obowiązującej w przepisach dla obszaru Natura 2000."*

Uwzględnia się wniesioną uwagę i nanosi się poprawki w projekcie planu ochrony.

- b) W odniesieniu do uwagi: *„Opis wskazań dla stref otuliny dla strefy H powinien zawierać zapis o zakazie lokalizacji obiektów budowlanych z wyjątkiem urządzeń i ciągów infrastruktury technicznej i urządzeń oraz urządzeń związanych z*

udostępnieniem turystycznym i rekreacyjnym ww. obszaru (dotyczy urzędzeń z zakresu infrastruktury rekreacyjnej) na terenie otuliny rezerwatu Las Bielański.”

Uwzględnia się wniesioną uwagę i nanosi się poprawki w projekcie planu ochrony.

- c) W odniesieniu do uwagi: *„Załącznik nr 3 - tabela identyfikacji zagrożeń oraz sposobów ich eliminacji: - brak eliminacji Ak - na podstawie niepełnej inwentaryzacji sporządzonej dla Planu Ochrony Rezerwatu wysnuto wniosek o braku celowości eliminacji robinii. Wystarczy prześledzić historie wydzielenia 7 c lub przylegających do niego wydzieleń położonych pza rezerwatem. Zabieg zwalczania robinii oprócz celu głównego przyniósł efekty w postaci zróżnicowania struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanu. Ze względu na dynamiczne procesy naturalne nie wystąpił problem odrośli robiniovych. Odrośla zostały zagłuszone przez naturalne odnowienie gatunków rodzimych, zgodnych z siedliskiem oraz odsłonięty w wyniku zabiegu podrost. Dodatkowo zasadne wydaje się rozważenie usuwania buka jako gatunku obcego ekologicznie który wykazuje dużą ekspansywność w rezerwacie.”*

W projekcie planu ochrony użyto, w stosunku do działania ochronnego usuwanie gatunków obcych, sformułowania „w szczególności”. Taka konstrukcja prawna sprawia, że listę wymienionych w tym działaniu gatunków należy traktować, jako przykłady, nietworzące zamkniętego katalogu. Zgodnie, bowiem z § 153 ust 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie zasad techniki prawodawczej, jeżeli wyliczenie ma mieć charakter przykładowy, a nie zupełny, należy to jednoznacznie wyrazić za pomocą zwrotu „w szczególności”. Zastosowanie tej techniki sprawia, że działanie to można interpretować ogólnie, jako znajdujące zastosowanie do wszystkich gatunków obcych geograficznie, zarówno tych występujących w rezerwacie, jak i tych, które mogą się w nim pojawić. Wymienienie listy gatunków w formie zamkniętego katalogu może sprawić, że po pojawieniu się w rezerwacie nowego gatunku obcego, dotychczas niewystępującego w rezerwacie, działania tego nie będzie można zastosować w stosunku do tego gatunku. Przykładowe wymienienie gatunków miało również na celu wskazanie, że chodzi o gatunki obce geograficznie a nie gatunki obce ekologicznie, jaką jest np.: sosna na grądach. Tym niemniej mając na względzie wniesioną uwagę dopisano do listy wskazany w niej gatunek.

- d) W odniesieniu do uwagi: *„Jako zagrożenie podaje się brak wystarczającego odnowienia naturalnego dla Db, Lp, Js, Wz pomimo tego w Załączniku nr 6 dot. działań ochronnych zaplanowano odnowienia sztuczne na bardzo małym obszarze:*

wydzienia 5h i 8c nie posiadają naturalnych przerezeń gwarantujących sukces sztucznego odnowienia, w wydzieniach 2c i 9b istnieją naturalne przereżenia lecz występujące na nich odnowienie naturalne uniemożliwia jakiegokolwiek odnowienie sztuczne.”

Plan ochrony sporządza się na stosunkowo długi okres 20 lat i trudno jest przewidzieć wszystkie zmiany, jakie mogą zajść w tym czasie. Mając na względzie dynamikę zachodzących w rezerwacie naturalnych procesów, w szczególności zamieranie drzew, brak odnowień naturalnych, w szczególności dębowych zostało zdiagnozowane, jako jedno z zagrożeń. Z tych względów plan ochrony zakłada możliwość sztucznego wprowadzenia gatunków właściwych dla danego siedliska. Uwzględniając wniesioną uwagę zmieniono zdiagnozowany rodzaj zagrożenia z zagrożenia istniejącego na zagrożenie potencjalne. Taka konstrukcja prawa z jednej strony nie zakłada na chwilę obecną wykonania tego zadania, gdyż stan odnowień nie stanowi istniejącego zagrożenia dla rezerwatu, z drugiej zaś strony nie zamyka drogi do szybkiej jego realizacji, jeżeli zajdzie taka konieczność. W żadnej mierze nie można w pełni wykluczyć, że nieprzedstawiający na dzień dzisiejszy zagrożenia stan odnowień naturalnych stanie się w pewnym momencie czynnikiem zagrażającym trwałości ekosystemu rezerwatu i stanowić będzie uzasadnioną podstawę do podjęcia działań ochrony czynnej. W celu wprowadzenia naniesionej zmiany do obrotu prawnego, przereformowano definicję działania ochronnego „podsadzenia” na brzmienie „podsadzenia – działanie ochronne, które można realizować w miejscach naturalnie przerezonych, w szczególności na gniazdach, których powierzchnia będzie większa niż 0,25 ha, gdzie nie występują naturalne odnowienia gatunków właściwych dla danego siedliska lub występujące odnowienia nie roszą nadziei na wejście do górnego piętra drzewostanu w ramach, którego można wprowadzać sztucznie gatunki właściwe dla danego siedliska wraz z ich pielęgnacją oraz zabezpieczeniem przed zwierzyną;”

- e) W odniesieniu do uwagi: *„Niecierpek - wskazano jako zagrożenie jego obecność w runie, jako sposób eliminacji zagrożenia - usuwanie niecierpka, w dalszej dokumentacji brak zaplanowanych zabiegów jego usuwania, ograniczania wzrostu, brak takiego wskazania w załączniku nr 6 określającym działania ochronne.”*

W projekcie planu ochrony użyto, w stosunku do działania ochronnego usuwanie gatunków obcych, sformułowania „w szczególności”. Taka konstrukcja prawna sprawia, że listę wymienionych w tym działaniu gatunków należy traktować, jako przykłady, nietworzące

zamkniętego katalogu. Zgodnie, bowiem z § 153 ust 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie zasad techniki prawodawczej, jeżeli wyliczenie ma mieć charakter przykładowy, a nie zupełny, należy to jednoznacznie wyrazić za pomocą zwrotu „w szczególności”. Zastosowanie tej techniki sprawia, że działanie to można interpretować ogólnie, jako znajdujące zastosowanie do wszystkich gatunków obcych geograficznie, zarówno tych występujących w rezerwacie, jak i tych, które mogą się w nim pojawić. Wymienienie listy gatunków w formie zamkniętego katalogu może sprawić, że po pojawieniu się w rezerwacie nowego gatunku obcego, dotychczas niewystępującego w rezerwacie, działania tego nie będzie można zastosować w stosunku do tego gatunku. Przykładowe wymienienie gatunków miało również na celu wskazanie, że chodzi o gatunki obce geograficznie a nie gatunki obce ekologicznie, jaką jest np.: sosna na grądach. Tym niemniej mając na względzie wniesioną uwagę dopisano do listy wskazany w niej gatunek.

- f) W odniesieniu do uwagi: *„Zagrożenie ze strony ruchu konnego zaleca się wykonanie infrastruktury uniemożliwiającej wjazd konno do rezerwatu - brak wyjaśnienia jak mają wyglądać takie bariery, brak takiego wskazania w Załączniku nr 6, określającym działania ochronne.”*

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie konstruując zapisy planu ochrony nie miał w zamyśle ograniczać form, w jakiej ma zostać realizowana infrastruktura zabezpieczająca rezerwat przed ruchem konnym, oraz zawężyć kręgu podmiotów uprawnionych do jej wykonania. Głównym celem, jakim winno kierować się przy stawianiu tego typu urządzeń, jest skuteczna ochrona rezerwatu przed zdiagnozowanym zagrożeniem przy jednoczesnym zachowaniu jego krajobrazu. Szeroki zakres osiągalnych i możliwych do osiągnięcia w tej materii działań sprawia, że nie da się zawrzeć w jednej definicji wszystkich możliwych do zrealizowania prac. Z tych względów, mając na uwadze dbałość o zachowanie walorów rezerwatu we właściwym stanie, montażu infrastruktury nie wskazano w planie ochrony, jako działania ochronnego. Założono, że wykonanie infrastruktury zabezpieczającej rezerwat przed ruchem konnym będzie mogło nastąpić po uzyskaniu indywidualnego zezwolenia. Uzyskanie indywidualnej zgody na realizację tego typu czynności gwarantuje z jednej strony nadzór nad ich rodzajem i metodą wykonania, zabezpieczając z drugiej strony rezerwat przed ewentualnym negatywnym oddziaływaniem.

- g) W odniesieniu do uwagi: *„Antropopresja wewnątrz rezerwatu, jako sposób eliminacji i zagrożenia proponuje się prowadzenie monitoringu stopnia natężenia*

ruchu - brak takiego wskazania w Załączniku nr 6 określającym działania ochronne.”

Uwzględniając wniesioną uwagę naniesiono poprawki do projektu planu ochrony.

- h) W odniesieniu do uwagi: *„Niszczenie odnowień wzdłuż ul Dewajtis - zalecenie uzupełnienia odnowień brak takiego wskazania w Załączniku nr 6 określającym działania ochronne. Dodatkowo odnowienia wzdłuż ulicy Dewajtis, wprowadzone po wybudowaniu chodnika, niszczone są jedynie po stronie północnej, na terenach nie będących użytkiem ls, w celu ochrony nasadzeń w tym miejscu zasadne jest uzupełnienie grodzień przecinających w tym miejscu szlak pieszy.”*

Uwzględniając wniesioną uwagę naniesiono poprawki do projektu planu ochrony.

- i) W odniesieniu do uwagi: *„Przerzut wód Rudawki do zbiornika Kępa Potocka - przerzut jest wykonywany w przypadku niskiego stanu zbiornika Kępa Potocka, czyli w okresach suszy. Zapis o wykonywaniu przerzutów tylko w okresach wysokiego stanu wód jest nonsensowny. Powinien się tu znaleźć zapis o każdorazowym uzyskaniu zgody RDOŚ na taki przerzut wód. Dodatkowo dno Rudawki jest położone wyżej niż dno kanału biegnącego do Kępy Potockiej, spowodowane jest to brakiem czyszczenia koryta Rudawki, które systematycznie się podnosi, gdy dno kanału nie zmienia swojej wysokości. W związku, z czym samoistny przerzut wód następuje nieustannie. Proponujemy instalację zastawki regulującej przepływ wody z Rudawki do kanału.”*

Odprowadzanie wód rzeki Rudawki do zbiornika Kępy Potockiej zostało zdiagnozowane, jako zagrożenie dla rezerwatu. Do ochrony środowiska przyrodniczego przed tego typu zagrożeniami służy norma określona w załączniku nr 3 do zarządzenia. Zdefiniowana w tym załączniku regulacja wyznacza sposób postępowania, eliminujący lub ograniczający wpływ tego zagrożenia na rezerwat. W żadnej mierze nie można jej utożsamiać z załącznikiem określającym rodzaj działań przewidzianych do wykonania w rezerwacie. Zdefiniowane w załączniku nr 3 ograniczanie przerzutu wód rzeki Rudawki do zbiornika Kępy Potockiej, jest sposobem eliminacji zagrożenia i nie należy go odczytywać, jako działania polegającego na wykonywaniu przerzutu wód rzeki Rudawki do zbiornika Kępy Potockiej w okresach wysokiego stanu wód. Tym niemniej, mając na względzie wniesioną uwagę przereformowano treść sposobu eliminacji zagrożenia związanego z odprowadzaniem wód rzeki Rudawki do zbiornika Kępy Potockiej w taki sposób, aby jego interpretacja nie budziła żadnych

wątpliwości. „Należy odstąpić od zasilania zbiornika Kępy Potockiej wodami pochodzącymi z rzeki Rudawki”.

- j) W odniesieniu do uwagi: *„Załącznik nr 6 do Zarządzenia - określenie działań ochronnych: - błędnie określona powierzchnia działania ochronnego - eliminacja gatunków obcych w oddz. 1a - 1.58ha. powierzchnia tego wydzielenia wg opisu taksacyjnego wynosi 1.52ha.”*

Uwzględniając wniesioną uwagę naniesiono poprawki do projektu planu ochrony.

- k) W odniesieniu do uwagi: *„Należy usunąć rozbieżność w zapisach dotyczących działań ochronnych występujące między planem ochrony a zarządzeniem powołującym plan np. w przypadku określenia podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działań (LM-W czy RDOŚ) lub dla monitoringu kozioroga - zarządzenie zakłada jednokrotne wykonanie monitoringu w każdym pięcioleciu a plan ochrony zakłada wykonanie monitoringu 1 raz w III i IV pięcioleciu.”*

Plan ochrony ustanawia się w formie zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i wyłożony do udziału społeczeństwa projekt zarządzenia po podpisaniu i 14 dni od publikacji wejdzie w życie, jako plan ochrony.

- l) W odniesieniu do uwagi: *„Lokalizacja działań - brak podanych obrębów ewidencyjnych.”*

W projekcie planu ochrony lokalizację poszczególnych działań ochronnych określono poprzez podanie numeru działki ewidencyjnej i wydzielenia leśnego.

- m) W odniesieniu do uwagi: *„Monitoring rzeki Rudawki - nie określono lokalizacji oraz podmiotu odpowiedzialnego za jego wykonywanie.”*

Ustawa o ochronie przyrody upoważnia do wskazywania w planie ochrony podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działań ochronnych, jeżeli realizacja czynności związana jest z zachowaniem właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Prowadzenie monitoringu wód rzeki Rudawki nie jest tego rodzaju działaniem i nie ma podstaw do podawania podmiotu odpowiedzialnego za jego wykonanie.

- n) W odniesieniu do uwagi: *„Opis użytych w załączniku określeń dotyczących odsłaniania pni poprzez usuwanie podszytu wokół dębów o obwodzie ponad 40 cm na wysokości 1.3m (drzewa o pierśnicy wynoszącej ponad 13 cm). Niezgodność z zapisami planu ochrony gdzie usuwanie podszytu projektowane jest wokół drzew o pierśnicy wynoszącej minimum 40 cm.”*

Uwzględniając wniesioną uwagę naniesiono poprawki do projektu planu ochrony.

- o) W odniesieniu do uwagi: *„Załącznik nr 7 do Zarządzenia -lokalizacja działań ochronnych: nie zaznaczono na mapie odslaniania pni w oddziałach 11, 5k.”*

Uwzględniając wniesioną uwagę naniesiono poprawki do projektu planu ochrony.

33) Pan prof. dr hab. Maciej Luniak.

- a) W odniesieniu do uwagi: *„Paragraf 4. Zarządzenia deklaruje jako cel ochrony rezerwatu (t.j. Lasu Bielańskiego – dalej „LB”) oraz uwarunkowań realizacji tego celu (par. 4.) „... zachowanie wartości społecznych i krajobrazowych...”, a nie ma tu mowy o zachowaniu wartości przyrodniczych. Wymienia się jedynie niektóre składniki tych wartości - np. kozioroga i pachnicę i zbiorowiska leśne. A przecież LB jest właśnie pod względem przyrodniczym najcenniejszym z warszawskich rezerwatów, m.in. ma wśród nich najwyższą bioróżnorodność – bogactwo flory i fauny. Pominięcie tego aspektu jest istotnym ograniczeniem strategii działań dla ochrony tych wartości, podczas gdy szczególnie one powinny mieć tu najwyższą rangę. Wniosek: We wstępnej deklaracji Zarządzenia, także w dalszej jego treści oraz w „Dokumentacji...” towarzyszącej mu, powinny być wyraźnie wyrażone - cel i wynikające z niego działania na rzecz ochrony bioróżnorodności LB – jego flory i fauny.”*

Cel ochrony rezerwatu został wyznaczony aktem uznającym ten rezerwat. W planie ochrony można wprowadzać regulacje dotyczące jedynie kwestii w stosunku, do których ustawodawca w sposób wyraźny zaznaczył taką ewentualność. Ustalona przez ustawę o ochronie przyrody delegacja, nie upoważnia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie do wprowadzania planem ochrony zmian wyznaczonego celu ochrony. Legitymacja do wydawania w tej sprawie aktów prawa miejscowego została zawarta w art. 13 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody. Z tych względów zmiana celu ochrony poprzez zastosowanie podstawy prawnej wskazanej w art. 19 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, przepisu dającego upoważnienie do sporządzenia planu ochrony, byłoby nieuprawnionym rozszerzeniem tej regulacji prawnej i stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia, czyniąc z mocy prawa takie zarządzenie nieważnym. Również postanowienia art. 20 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, regulujące zakres, jaki może obejmować plan ochrony, nie dają upoważnienia do wprowadzania zmian celu ochrony rezerwatu. Przy takim stanie prawnym, nie można w planie ochrony umieszczać zapisu dotyczącego zmiany wyznaczonego celu ochrony rezerwatu.

- b) W odniesieniu do uwagi: *„Zarządzenie nie wykazuje wśród zagrożeń LB (zał. 3.), ruchu samochodów na ul. Dewajtis, przebiegającej częściowo w rezerwacie i w jego bezpośrednim sąsiedztwie (strefa H otuliny). Jest to istotny czynnik powodujący fragmentację siedliska, kolizje zwierząt z pojazdami, skażenia spalinami i hałas - obniżający wartość rekreacyjną tego popularnego szlaku. Wniosek: Należy powrócić do opracowanego niedawno (2007-2008), wariantu połączenia komunikacyjnego kompleksu UKSW i sakralnego z Wisłostradą, a ul. Dewajtis nadać charakter ciągu rekreacyjnego. Doraźnie należy zagęścić rozmieszczenie progów spowalniających na tej ulicy, ponieważ szybkość ruchu pojazdów jest znacznie większym zagrożeniem dla przyrody (fauny) LB niż emisja spalin spowodowana zwolnioną jazdą.”*

Ulica Dewajtis jest drogą publiczną i zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody nie obowiązuje na niej zakaz poruszania się. Plan ochrony nie stanowi aktu prawnego w ramach, którego możliwa jest zmiana organizacji ruchu na tego typu drogach. Kwestia organizacji ruchu na drogach publicznych regulowana jest przez ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem. Zgodnie z tymi aktami prawnymi uprawnionym do opracowywania projektów organizacji, zatwierdzania oraz zmiany organizacji ruchu na drogach publicznych jest organ realizujący zadania z zakresu zarządzania tym ruchem. Organ ten posiada kompetencje do wydawania zarządzeń w sprawie organizacji ruchu, a zarządzenia te są aktami podejmowanymi w sprawach z zakresu administracji publicznej. Zgodnie z przyjętym orzecnictwem zatwierdzenie organizacji ruchu jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i zatwierdzenie organizacji ruchu jest z jednej strony aktem o charakterze generalnym, z drugiej zaś konkretnym, dotyczącym uprawnień i obowiązków każdego uczestnika ruchu drogowego wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Taka konstrukcja prawa sprawia, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska nie posiadają delegacji do wprowadzania zmian w ruchu drogowym i wprowadzenie tego typu normy planem ochrony stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. W tym miejscu należy wskazać dodatkowo, że ulica Dewajtis pełni głównie funkcję drogi dojazdowej do kościoła i kompleksu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Brak wystarczającej ilości miejsc

na znajdującym się przy uczelni i kościele parkingu sprawia, że dojeżdżające tam pojazdy parkowane są w rezerwacie. Sytuacja ta została zdiagnozowana w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla rezerwatu. Zaproponowaną w projekcie planu ochrony formą eliminacji tego zagrożenia jest wprowadzenie elektronicznego systemu zliczania pojazdów, który wpuszczałby pojazdy tylko w przypadku wolnego miejsca na istniejącym parkingu. Należy przy tym zaznaczyć to, że identyfikacja oraz określenie w planie ochrony sposobu eliminacji tego zagrożenia nie stanowi w rozumieniu przepisów prawa zmiany organizacji ruchu, lecz jest wskazaniem dla organu zarządzającego tą drogą sposobu postępowania przy wprowadzaniu zmian w organizacji ruchu. W projekcie planu ochrony przewidziano również ustawienie blokad uniemożliwiających parkowanie wzdłuż ulicy Dewajtis. Wskazać również należy to, że całkowite wyeliminowanie ruchu pojazdów z ulicy Dewajtis mogłoby mieć miejsce, z chwilą zniesienia z niej statutu drogi gminnej, co zgodnie z ustawą o drogach publicznych uzależnione jest od woli Rady Miasta, organu kompetentnego do wydania w tej kwestii stosownego aktu prawnego. Plan ochrony nie jest również aktem uprawnionym do wprowadzania zmian technicznych w obiektach budowlanych, jakimi są drogi publiczne.

- c) W odniesieniu do uwagi: *„Zarządzenie (np. zał. 3.) oraz „Dokumentacja” zawierają dwa zakazy, co do których jest pewność, na podstawie dotychczasowych doświadczeń, że nie będą przestrzegane i spotkają się z powszechnym sprzeciwem publiczności: „Dzika” ścieżka wzdłuż płn. strony ul. Dewajtis. Korzysta z niej część liczna grupa publiczności szukająca możliwości spaceru (np. z dziećmi) rekreacyjnego na trasie do/z kompleksu sakralnego. Osoby te szukają alternatywy wobec zatłoczonego pospiesznym ruchem tranzytowym (także rowerowym) chodnika wzdłuż południowej strony tej ulicy. Ponawiane zabiegi utrudniające korzystanie z w.w. ścieżki okazały się bezskuteczne (patrz zał. 3) i można spodziewać się, że ta sytuacja nie zmieni się wobec znacznego zapotrzebowania społecznego na szlak rekreacyjny na tej trasie. Absolutny zakaz wprowadzania psów jest niemożliwy do egzekwowania. Zwyczaj wprowadzania psów do LB jest powszechny i utrwalony wśród mieszkańców sąsiednich osiedli, często jako forma rekreacji – psy są towarzyszami (motywacją?) spaceru, biegania. Ze względu na ochronę przyrody LB wystarczający byłby tylko dotychczasowy (ale egzekwowany!), zakaz spuszczenia psów ze smyczy, który jest akceptowalny społecznie i w pewnym stopniu (niestety nie w pełni) przestrzegany. Wniosek: Należy wycofać się z obu tych nieżyciowych zakazów, nie rokujących sukcesu, a*

przeciwnie – kompromitację ustawodawcy. Te dwa zakazy nie mają istotnego znaczenia dla przyrody rezerwatu, natomiast spotkają się z silnym sprzeciwem społecznym. Ich powszechne łamanie będzie udzielającym się przykładem i zachętą do łamania przepisów obowiązujących w rezerwacie.”

W odniesieniu do ścieżki, która przebiegała po północnej stronie ulicy Dewajtis to należy zauważyć, że została ona zlikwidowana w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Decyzja ta została wydana na wniosek władz Dzielnicy Bielany i udzielała ona pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedeptu. Wskazać przy tym należy to, że plan ochrony nie jest aktem, którym można zmienić decyzję administracyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Na wstępie należy wskazać, że plan ochrony nie wprowadza na teren rezerwatu zakazów. Obowiązujące na obszarze rezerwatu zakazy zostały ustalone przez art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Wśród wymienionych w tej normie ograniczeń, znajduje się zakaz wprowadzania psów. Należy również zauważyć to, że zgodnie z ustawą o ochronie przyrody naruszenie któregoś z tych zakazów, jest wykroczeniem zagrożonym karą. Wpływ narastającej antropopresji na rezerwat i nieprzestrzeganie obowiązującego w nim zakazu wprowadzania psów został zdiagnozowany w projekcie planu ochrony, jako zagrożenie dla zachowania jego wartości przyrodniczych. Z tych względów, projekt planu ochrony przewiduje podjęcie szeregu działań mających na celu wyeliminowanie tego niekorzystnego zjawiska. W związku z tym, że wniesiona uwaga dotyczy wprowadzenia zmian normy prawnej określonej planem ochrony, rozpatrzy się ją dodatkowo pod kątem obowiązujących w tej materii przepisów prawnych. Na wstępie należy wskazać, że wprowadzenie psów do rezerwatu stanowi zagrożenie, bez względu na to, czy pies będzie biegał luzem czy też będzie prowadzony na smyczy i to jest główny powód, dla którego nie wskazuje się w nim miejsc dopuszczonych do wprowadzania psów. Równolegle należy zauważyć, że przyznana przez art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy o ochronie przyrody delegacja upoważnia regionalnego dyrektora ochrony środowiska wyłącznie do wskazywania miejsc, na których będzie obowiązywać generalne zwolnienie z obowiązku przestrzegania zakazu wprowadzania psów do rezerwatu. Norma ta nie daje natomiast upoważnienia do zawężania

tego odstępstwa poprzez określanie sposobu udostępnienia rezerwatu dla tych celów np.: wprowadzania psów na smyczy. Plan ochrony, akt normatywny niższej rangi niż ustawa, nie może zmieniać norm ustawowych. Modyfikacja regulacji ustawowej przez plan ochrony byłoby niezgodne z zasadami legislacji. Trzeba, bowiem liczyć się z tym, że zmieniony przepis będzie interpretowany w kontekście planu ochrony, w której go zmieniono, co może prowadzić do całkowitej lub częściowej zmiany intencji prawodawcy, a więc do naruszenia wymagania adekwatności. W związku z powyższym wprowadzenie w planie ochrony normy pozwalającej wprowadzać do rezerwatu psy na smyczy, stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. Ponadto należy wskazać również to, że osoby wyprowadzające psy do lasu mogą realizować tę czynności, bez konieczności wchodzenia na teren rezerwatu. Alternatywnym rozwiązaniem, są tu drzewostany położone poza granicami rezerwatu i bezpośrednio z nim sąsiadujące, na obszar których można, zgodnie z ustawą o lasach, wchodzić z psami na smyczy.

- d) W odniesieniu do uwagi: *„Wzmianka „Ograniczenie ... badań naukowych do...” (par. 5. zał. 3.) w kategorii zagrożeń (!!!) LB ma wymowę negatywną – zniechęcającą. Uaktualnianie/pogłębianie wiedzy o przyrodzie (a nie tylko o koziorogu i pachnicy) LB jest potrzebne dla jej ochrony, jest to też kontynuacja dwustuletniej tradycji LB jako poligonu badań przyrodniczych i dydaktyki jest jedną z wartości społecznych, o których mowa w par. 4.1. Wniosek: Zapis na ten temat w Zarządzeniu powinien mieć wyraźny sens promujący badania i przyznanie im ważnej roli. Do takich badań należy przede wszystkim zachęcić UKSW – uczelnię o znacznym potencjale nauk przyrodniczych, sąsiadującą z LB, także AWF (np. badania nad wykorzystaniem rekreacyjnym LB).”*

W zarządzeniu nie wskazano obszarów, ani miejsc udostępnianych dla badań naukowych. Mając na uwadze dbałość o zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie, udostępnianie rezerwatu przyrody w celu prowadzenia badań naukowych może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie na podstawie art. 15 ust. 1 pkt. 24 i ust. 5 ustawy o ochronie przyrody. Uzyskanie indywidualnej zgody na realizację tego typu czynności gwarantuje z jednej strony nadzór nad ich rodzajem i metodyką, zabezpieczając z drugiej strony rezerwat przed negatywnym oddziaływaniem realizowanych prac, czy też przed wykonywaniem prac badawczych, których tematyka nie wymaga ingerencji w ekosystem rezerwatu. Szeroki zakres i tematyka badań

naukowych sprawia, że pełną kontrolę nad ich wpływem na rezerwat można zachować tylko poprzez rozpatrzenie indywidualnego wniosku. Nie występuje natomiast możliwość precyzyjnego zdefiniowania w planie ochrony dla wszystkich rodzajów badań jednego sposobu postępowania, który minimalizowałby ich negatywny wpływ na rezerwat.

- e) W odniesieniu do uwagi: *„Zarządzenie nie uwzględnia monitoringu ani aktywnej ochrony innych składników fauny, poza pachnicą i koziorogiem, również monitoringu flory i zbiorowisk roślinnych. Jest to podstawowy wymóg strategii i praktyki działań dla zachowania wartości przyrodniczej LB. Wniosek: Uwzględnienie w Zarządzeniu i towarzyszących mu dokumentach działań monitorujących i chroniących stan w.w. składników przyrody żywej w celu zachowania wartości przyrodniczej LB, w szczególności jego bioróżnorodności. M.in. zasługują tu na kontynuacje dotychczasowe inwentaryzacje ornitologiczne i fitosocjologiczne.”*

Zakres, jaki winien zawierać plan ochrony, który ustanawiany jest w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, został określony przez art. 20 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody. Plan ochrony, akt normatywny niższej rangi niż ustawa, nie może zmieniać norm ustawowych. Modyfikacja regulacji ustawowej przez plan ochrony byłoby niezgodne z zasadami legislacji. Należy również zauważyć to, że zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody, zakres inwentaryzacji zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych w rezerwacie przyrody obejmuje elementy niezbędne do zaplanowania jego ochrony. Kozioróg dębosz i pachnica dębowa są gatunkami będącymi przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000. Wymagania siedliskowe tych gatunków sprawiają, że utrzymanie ich na terenie rezerwatu wymaga podjęcia czynnej ochrony. W stosunku do pozostałych gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk nie zachodzi potrzeba podejmowania działań ochrony czynnej (elementy te pozostawia się naturalnym procesom). Względy te stanowiły podstawę do zaplanowania w stosunku do kozioroga i pachnicy monitoringu, którego głównym celem jest określenie skuteczności stosowanych metod ich ochrony.

- f) W odniesieniu do uwagi: *„Zarządzenie (np. zał. 3.) oraz jego „Dokumentacja ...” nie zakazują zimowego użycia soli na ul. Dewajtis, t.j. w rezerwacie i jego najbliższej otulinie. Nie postulują też dostosowania nocnego oświetlenia w*

rezerwacie i jego bezpośrednim sąsiedztwie (strefa H otuliny) pod kątem ochrony fauny, głównie bezkręgowców, dla których niewłaściwe sztuczne oświetlenie jest istotnym czynnikiem niszczącym. Wniosek: Oba te czynniki powinny być wyraźnie uwzględnione w w.w. dokumentach ponieważ są one istotnym zagrożeniem dla roślinności (zasolenie - szczególnie w warunkach przesuszenia siedliska) oraz fauny (bezkęgowce) LB.”

Mając na względzie wniesioną uwagę wprowadzi się w załączniku nr 3 do projektu planu ochrony zapisy o następującej treści: „Zagrożenie - zasolenie wód i gleby w związku ze stosowaniem w okresie zimowym chlorku sodu do utrzymania ulicy Dewajtis i chodnika zlokalizowanego wzdłuż tej ulicy. Eliminacja zagrożenia - należy odstąpić od stosowania chlorku sodu.”. Oraz „Zagrożenie - zanieczyszczenie świetlne emitowane przez oświetlenie uliczne. Eliminacja zagrożenia –na ulicy Dewajtis oraz wzdłuż granic rezerwatu należy stosować oświetlenie, którego rozsył światła nie powoduje zanieczyszczenia światłem negatywnie oddziałującym na owady”

g) W odniesieniu do uwagi: *„Nakaz usuwania podrostów i podszytów przy dębach ze względu na kozioroga dębosza (zał. 2. i dalsze, „Dokumentacja”) jest zdecydowanie sprzeczny z celami deklarowanymi w par. 4.2.4. „... odtworzenie naturalnych cech zbiorowisk leśnych...” Wyznaczenie pierśnicy >40 cm jako kryterium tego zabiegu, powoduje że obejmie on drzewa stosunkowo młode. a więc liczne. Będzie to więc ingerencja drastyczna, o degradujących skutkach dla przyrody LB. Wywoła ona także negatywne reakcje społeczne – jako spektakularny przykład „niszczenia” przyrody rezerwatu. Z danych w „Dokumentacji...” wynika, że populacja kozioroga w LB jest aktualnie stabilna, nie ma więc powodu dla tak drastycznej i spektakularnej dewastacji Lasu. Wniosek: Zrezygnować z w.w. zalecenia, a co najmniej radykalnie ograniczyć go, np. tylko do wybranych starych drzew.”*

Projekt planu ochrony obejmuje dwie formy ochrony - rezerwat przyrody i obszar Natura 2000. Będzie on efektywny tylko wówczas, jeżeli jego postanowienia będą realizowane w sposób kompleksowy, uwzględniający współistnienie tych dwóch form ochrony przyrody, wzajemnie uzupełniających się celem i przedmiotami ochrony. Z tych względów, ustawa o ochronie przyrody wprowadza rozwiązanie, obligujące organy opracowujące plany ochrony dla rezerwatów przyrody pokrywających się powierzchniowo z obszarem Natura 2000, do uwzględnienia w nich wymagań stawianych obu formą ochrony. Taki plan ochrony posiada

przymiot dwóch powszechnie obowiązujących aktów prawa miejscowego tj. planu ochrony rezerwatu przyrody i planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000. Praktyczne znaczenie takiego rozwiązania jest trudne do przecenienia, gdyż to właśnie dzięki niemu w praktyce realizowana jest zasada kompleksowości działań w zakresie ochrony środowiska obligująca do tego, aby ochrona jednego lub kilku elementów przyrodniczych była realizowana z uwzględnieniem ochrony pozostałych elementów. Również zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa, ustawodawca wymaga, aby plany ochrony zawierały sposoby eliminacji wszelkich zagrożeń dla szeroko rozumianej ochrony przyrody. Na terenie rezerwatu zostało zdiagnozowane zagrożenie dla występujących na jego obszarze dwóch gatunków zwierząt kozioroga i pachnicy. Zagrożeniem tym jest zwarty i wysoki podszyt, który zacieniając pnie grubych dębów przyczynia się do zaniku tych gatunków. W tym miejscu należy zauważyć to, że obszar działania ochronnego związanego z utrzymaniem stanowisk kozioroga dębosza i pachnicy dębowej jest mocno ograniczony. Gatunki te preferują drzewostany o luźnym zwarciu bez gęstego podrostu i podszytu. Opanowują one grube osłabione drzewa o grubej spękanej korze, na których zakładają żerowiska od strony południowej, południowo-wschodniej i południowo zachodniej. Czynna ochrona tych gatunków ma być realizowana wyłącznie w tego typu miejscach i będzie obejmowała dęby o pierśnicy mierzonej na wysokości 1,3 m większej niż 40 cm. W ramach prac mają zostać odsłonięte pnie tych drzew w promieniu do 6 m po ich południowej, południowo-wschodniej i południowo zachodniej stronie. Należy również wskazać, że na potrzeby sporządzenia projektu zarządzenia zostały zinwentaryzowane drzewa stanowiące siedlisko tych owadów i ich położenie zostało określone poprzez podanie współrzędnych geograficznych. Mając na względzie ochronę tych gatunków nie podano w projekcie planu ochrony dokładnej punktowej lokalizacji tych drzew zastępując ją formą obszarową. W tym miejscu winno się jeszcze wskazać to, że działaniem tym zostaje objęta stosunkowo niewielka powierzchnia 1,745 ha. Pozostała część rezerwatu przekraczająca 120 ha zostaje wyłączona z realizacji tego działania i będą mogły zachodzić na niej naturalne procesy odnawiania lasu z pozostawieniem rodzimych gatunków podrostów i podszytów. Mając na względzie powyższe można przyjąć, że utrzymanie występujących w rezerwacie chronionych gatunków zwierząt nie jest sprzeczne z odtwarzaniem naturalnych cech lasu. Konieczność przeprowadzenia działań utrzymujących populację gatunków objętych ochroną wynika wprost z ustawy o ochronie przyrody i wydanych do tej ustawy aktów wykonawczych Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku

krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Prawodawca uchwalając tę normę prawną wskazał, że zakres planu ochrony winien obejmować elementy niezbędne do zaplanowania ochrony, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących w szczególności, jeżeli są one celem lub przedmiotem ochrony dla którego została utworzona dana forma ochrony przyrody. W stosunku do tych gatunków plan ochrony winien ustalać działania ochronne zapewniające ich utrzymanie lub odtworzenie właściwego ich stanu, likwidację oraz ograniczenie zidentyfikowanych zagrożeń. Pominięcie w planie ochrony działań ochronnych ukierunkowanych na utrzymanie kozioroga i pachnicy z jednej strony sprawiłoby, że plan ochrony byłby niezgodny z aktami wyższego rzędu, z drugiej strony może doprowadzić do wyginięcia tych gatunków i utraty przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000. Najważniejszym przy planowaniu ochrony przyrody jest to, aby ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 nie doprowadziła do utraty celu ochrony rezerwatu i na odwrót. W żadnej mierze nie można przyjąć, że wykonanie na stosunkowo niewielkiej powierzchni rezerwatu zaplanowanych w projekcie planu ochrony działań z zakresu czynnej ochrony kozioroga i pachnicy doprowadzi do utraty celu ochrony rezerwatu. Natomiast z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, że niepodjęcie tych działań może doprowadzić do utraty przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000.

- h) W odniesieniu do uwagi: *„W Zarządzeniu (np. par. 4.2., zał. 3. i dalsze) używana jest nazwa „pachnica próchniczka”. Aktualnie w literaturze naukowej nie ma zgody co do pozycji systematycznej i nomenklatury tego gatunku/podgatunku (?), nie jest też rozpoznana (badania DNA?) przynależność gatunkowa/podgatunkowa populacji występującej w LB. Trzeba też wziąć pod uwagę, że użytkownicy planu ochrony będą korzystać z powszechnie dostępnych podręczników, które podają tradycyjną nazwę „pachnica dębowa *Osmoderma eremita*”. Również „Dokumentacja...” nie jest konsekwentna co do polskiej nazwy – np. na s. 248 jest „pachnica dębowa”. Taką nazwą posługiwali się też przedstawiciele RDOŚ przedstawiając plan ochrony LB na zebraniach w Urz. Bielan. Wniosek: Na obecnym etapie wiedzy naukowej w.w. dokumenty powinny używać nazwy „pachnica *Osmoderma sp.*”. Taka nazwa jednoznacznie identyfikuje omawianego owada w faunie krajowej i pozwala uniknąć obecnego zamieszania w tej sprawie.”*

Uwzględnia się wniesioną uwagę i nanosi się poprawki w projekcie planu ochrony.

- i) W odniesieniu do uwagi: *„Sieć szlaków projektowana w planie ochrony LB jest zbyt rzadka w stosunku do oczekiwań społecznych wyrażonych m.in. w publicznej dyskusji nad Zarządzeniem. Jej nieznaczne zagęszczenie pozwoli na pełniejsze wykorzystanie rekreacyjne LB oraz zapobiegnie jego niekontrolowanej penetracji poza szlakami. Potrzeba tu kilku nowych szlaków pieszych umożliwiających wejście/wyjście z Lasu oraz przejście wzdłuż dolinki Potoku Bielańskiego, a także dodatkowego szlaku pieszo-rowerowego. Wniosek: W załączeniu mapa z propozycjami przebiegu w.w. szlaków.”*

W celu maksymalnej ochrony rezerwatów ustawodawca wprowadził poprzez art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o ochronie przyrody zakaz poruszania się po ich terenie. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie w celu przedstawienia walorów rezerwatu podjął decyzję o wyznaczeniu na jego terenie szlaków dopuszczonych do poruszania się. Przewidziana sieć szlaków została tak zaprojektowana, aby pokazać rezerwat bez zagrożenia dla jego ochrony. Należy w tym miejscu zauważyć to, że zbyt duża ilość szlaków jest zagrożeniem dla rezerwatu. Zbytne ich zagęszczenie powoduje jego fragmentację, a zwiększenie jego dostępności może przyczynić się do degradacji środowiska. Fragmentacja lasu związana z udostępnieniem rezerwatu w szerokim zakresie, będzie powodować jego przekształcenie, objawiające się zaburzeniem swobodnego przebiegu naturalnych procesów. Turystyczne czy też rekreacyjne użytkowanie rezerwatu, jest ściśle uzależnione od jego środowiska przyrodniczego. Zagospodarowanie to w istotny sposób wpływa na obszar chroniony i z tych względów powinno uwzględniać potrzebę jego ochrony, tak by presja ze strony ruchu turystycznego nie prowadziła do jego degradacji. Łagodne współistnienie turystyki i terenów chronionych jest niezbędne dla ich istnienia. Jeżeli obszary chronione będą traciły swoje walory, to będzie ubywało miejsc turystycznie atrakcyjnych. Skala ruchu nie może więc przekroczyć bezpiecznego poziomu i musi być dostosowana do wrażliwości siedlisk rezerwatu i gatunków w nim występujących. Zawsze należy mieć na względzie to, że wytyczenie w rezerwacie miejsc udostępnionych wiąże się z koniecznością prowadzenia na nich prac utrzymaniowych, co pociąga za sobą w następstwie np.: wycinanie drzew zagrażających użytkownikom szlaków czy też odnowień naturalnych uniemożliwiających korzystanie z tych szlaków. Środowisko rezerwatu charakteryzują cenne starodrzewia z udziałem grubych i starych dębów i w jego drzewostanach można obserwować zachodzące naturalne procesy regeneracyjne, których skutkiem jest stopniowe rozluźnianie górnych

warstw drzewostanu, w tym wydzielanie się najstarszych drzew. Obumierające i obumarłe drzewa lub ich gałęzie mogą stanowić zagrożenie dla użytkowników szlaków np.: ryzyko wywrócenia się drzewa na szlak i z tych względów może zachodzić konieczność ich systematycznego usuwania. Wycinanie wzdłuż szlaków obumierających i obumarłych starych drzew, ze względów bezpiecznego ich użytkowania, jest ingerencją w ekosystem leśny niepozostającą bez znaczenia dla zachodzących w nim zmian. Może ona niekorzystnie wpłynąć na roślinność czy też zwierzęta doprowadzając do zanikania pewnych gatunków, których obecność pierwotnie przyczyniała do dużej różnorodności biologicznej. Ponadto fragmentacja lasu i systematyczne usuwanie z niego starych drzew będzie również niekorzystnie oddziaływać na walory krajobrazowe rezerwatu. Wzmożony ruch turystyczny jest również ważną przyczyną degradacji gleb. Powoduje zwiększenie ich zwięzłości, czego konsekwencją jest zmiana tempa infiltracji i przemieszczania substancji w glebie. Proces degradacji gleb może doprowadzać do przesuszenia ich wierzchnich warstw, zmiany temperatury czy też wypłukania soli mineralnych. Skutkiem tych procesów może być powstanie charakterystycznej mikrorzeźby powstałej wskutek wydeptywania. Zmiany właściwości gleby mają ogromny wpływ na szatę roślinną, ograniczają możliwości rozwoju warstwy korzeniowej roślin, a następnie powodują stopniowe niszczenie drzewostanu i przekształcenie całego ekosystemu.

34) Jan Balcerzak Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska.

a) W odniesieniu do uwagi: „*str. 10 - w odniesieniu do przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Las Bielański PLH140041 należy użyć kodów z [http:// natura2000.gdos.gov.pl/strona/nowy-element-3](http://natura2000.gdos.gov.pl/strona/nowy-element-3)”.*

Uwzględnia się wniesioną uwagę i nanosi się poprawki w projekcie planu ochrony.

b) W odniesieniu do uwagi: „*str.10 do 12 oraz str. 17 - zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U.2014. poz.1713) oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014r. poz. 1348) gatunek *Osmoderma eremita* (będąca przedmiotem ochrony w obszarze PLH140041) to pachnica dębowa.*”

Uwzględnia się wniesioną uwagę i nanosi się poprawki w projekcie planu ochrony.

- c) W odniesieniu do uwagi: „*str. 10 do 12 - w obszarze Natura 2000 Las Bielański PLH140041 przedmiotami ochrony nie są siedliska przyrodnicze tylko dwa gatunki: kozioróg dębosz i pachnica dębowa. Należy zmienić zapis siedlisk przyrodniczych na gatunków zwierząt.*”

Uwzględnia się wniesioną uwagę i nanosi się poprawki w projekcie planu ochrony.

- d) W odniesieniu do uwagi: „*str. 11 użyto następującego opisu zagrożenia Ruch konny doprowadzający pionową siłą nacisku kopyt do zagęszczenia i erozji gleb. Proponuję zagrożenie opisać bardziej zrozumiałym językiem.*”

Uwzględniając wniesioną uwagę przeredagowano treść użytej definicji. Ruch konny doprowadzający do zagęszczenia i erozji gleby co w konsekwencji może zmniejszyć zdolność infiltracyjną wód opadowych. Zmiany w strukturze chemicznej gleb i wód oraz w składzie gatunków roślin, wywołane przez odchody końskie zawierające dużo azotu, fosforu, metali ciężkich i nierodzimych dla środowiska leśnego nasion gatunków roślin.

- e) W odniesieniu do uwagi: „*str. 11 - wątpliwości budzi zapis dotyczący wyprowadzania psów. Moim zdaniem zagrożenie to nie ma znaczenia dla zachowania właściwego stanu zachowania gatunków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Las Bielański PLH140041. Dlatego proponuję zagrożenie to odnieść jedynie do rezerwatu przyrody.*”

Jednym z głównych zagrożeń dla siedlisk leśnych rezerwatu, będących miejscem występowania pachnicy i kozioroga, jest ich zanieczyszczenie w tym również psimi odchodami.

- f) W odniesieniu do uwagi: „*str. 11 - w rezerwacie przyrody obowiązuje zakaz z z art. 15 ust. 1 pkt 16 Ustawy o ochronie przyrody. Działaniem powinno być raczej egzekwowanie tego zakazu.*”

Stan prawny rezerwatów przyrody został określony poprzez zakazy zawarte w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Ustawodawca wskazując zakazy obowiązujące w rezerwacie wyraźnie uregulował sposób wprowadzania od nich odstępstw. W przypadku zakazu wprowadzania psów, zawartego w art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy o ochronie przyrody, ustawodawca przyznał regionalnym dyrektorom ochrony środowiska kompetencję do wprowadzenia lub odstąpienia od wprowadzenia planem ochrony odstępstwa od jego obowiązywania. Taka konstrukcja prawna sprawia, że plan ochrony stanowi podstawę prawną do regulowania tej kwestii. Tym niemniej, mając na względzie wniesioną uwagę, dodano jako

sposób eliminacji tego zagrożenia ustawianie znaków informujących o zakazie wprowadzania psów.

- g) W odniesieniu do uwagi: „str. 12 - jako zagrożenie wpisano Nadmierna eksploatacja - czego dotyczy ten zapis, czy chodzi tutaj o eksploatację kruszyw, roślinności etc? Do tego zagrożenia sformułowano działanie: Ograniczenie wykonywania badań naukowych .... Zgodnie jednak z art. 20 ust. 3 pkt. 5 Ustawy o ochronie przyrody to w planie ochrony wskazuje się obszary i miejsca udostępniane m.in. dla celów naukowych oraz określa się sposoby ich udostępniania, dlatego zaproponowany przez RDOŚ sposób eliminacji zagrożenia nie może być wskazany w planie ochrony, a należy wskazać warunki udostępniania rezerwatu dla celów naukowych.”

Stan prawny rezerwatów przyrody został określony poprzez zakazy zawarte w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Ustawodawca wskazując zakazy obowiązujące w rezerwacie wyraźnie uregulował sposób wprowadzania od nich odstępstw. W przypadku zakazu prowadzenia badań naukowych, zawartego w art. 15 ust. 1 pkt 24 ustawy o ochronie przyrody, ustawodawca przyznał poprzez art. 20 ust. 3 pkt 5 tej ustawy regionalnym dyrektorom ochrony środowiska kompetencję do wprowadzenia lub odstąpienia od wprowadzenia planem ochrony odstępstwa od jego obowiązywania. Taka konstrukcja prawna sprawia, że plan ochrony stanowi podstawę prawną do regulowania tej kwestii. W zarządzeniu nie wskazano obszarów, ani miejsc udostępnianych dla badań naukowych. Mając na uwadze dbałość o zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie, udostępnianie rezerwatu przyrody w celu prowadzenia badań naukowych może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie na podstawie art. 15 ust. 1 pkt. 24 i ust. 5 ustawy o ochronie przyrody. Uzyskanie indywidualnej zgody na realizację tego typu czynności gwarantuje z jednej strony nadzór nad ich rodzajem i metodyką, zabezpieczając z drugiej strony rezerwat przed negatywnym oddziaływaniem realizowanych prac, czy też przed wykonywaniem prac badawczych, których tematyka nie wymaga ingerencji w ekosystem rezerwatu. Szeroki zakres i tematyka badań naukowych sprawia, że pełną kontrolę nad ich wpływem na rezerwat można zachować tylko poprzez rozpatrzenie indywidualnego wniosku. Nie występuje natomiast możliwość precyzyjnego zdefiniowania w planie ochrony dla wszystkich rodzajów badań jednego sposobu postępowania, który minimalizowałby ich negatywny wpływ na rezerwat.

- h) W odniesieniu do uwagi: „str. 17 - zaproponowany w tym załączniku cel *Poprawa warunków rozwojowych nie jest mierzalny, proszę przeformułować.*”

Uwzględnia się wniesioną uwagę i nanosi się poprawki w projekcie planu ochrony.

- i) W odniesieniu do uwagi: „str. 26 - czy zapisy ze strony 26 nie są powtórzeniem zapisów ze strony 21? Jeśli tak to proszę je usunąć.”

Wskazane w uwadze zapisy są słowniczkiem wyjaśniającym pojęcia użyte w dwóch różnych załącznikach.

Projekt planu ochrony został, zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, przesłany Radzie m.st. Warszawy celem zaopiniowania. Rada uchwalała z dnia 12 maja 2016 r. nr XXVII/702/2016 pozytywnie zaopiniowała projekt planu ochrony, wnosząc przy tym swoje uwagi. Po przeanalizowaniu wniesionych uwag Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie ustalił, co następuje:

- 1) W odniesieniu do uwagi:

„Zapis §9 ust. 2 pkt 2) o brzmieniu: „należy utrzymać całość obszaru, jako wyłączony z możliwości lokalizacji wszelkiej nowej infrastruktury technicznej niezwiązanej z udostępnieniem i funkcjonowaniem rezerwatu” zmienić na: „dopuszcza się lokalizację nowej infrastruktury technicznej związanej z funkcjonowaniem rezerwatu, obiektów sakralnych, edukacyjnych, kulturalnych i uniwersyteckich oraz dróg publicznych”.”

Rozpatrując kwestię ustanawiania planu ochrony rezerwatu oraz funkcji, jakie ma on spełniać, należy w pierwszym rzędzie wyjść z definicji tej formy ochrony. Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, utworzenie rezerwatu przyrody jest celem publicznym. Tą formą ochrony obejmuje się obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi. Każdy rezerwat ma własny, indywidualny cel ochrony i plan ochrony, jest podstawowym dokumentem, mającym zapewnić skuteczną jego ochronę, gwarantującą zachowanie jego celu ochrony. W żadnej mierze, nie można pełnionej przez plan ochrony funkcji utożsamiać z funkcją, jaka została przypisana miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego. W związku z tym, że nie podlega on regulacjom zawartym w ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym, jego zadaniem nie może być godzenie, niejednokrotnie sprzecznych z ochroną środowiska, interesów gospodarczych. Podkreślenia wymaga również to, że zastosowana przez ustawodawcę

konstrukcja przepisów o ochronie przyrody pozwala przyjąć, że z chwilą uchwalenia, plan ochrony staje się aktem prawnym, wiążącym organy uchwalające miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W konsekwencji, jego postanowienia będą miały decydujący wpływ na zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przenosząc powyższe na grunt niniejszego projektu planu ochrony należy stwierdzić, co następuje. Wskazana w uwadze regulacja wprowadza ustalenia, mające bezpośrednie przełożenie na zapisy dokumentów planowania przestrzennego. Jej zadaniem, jest zabezpieczenie rezerwatu przed zagrożeniami wynikającymi z działalności człowieka. Celem ochrony rezerwatu, jest zachowanie wartości społecznych i krajobrazowych "Lasu Bielańskiego", będącego cennym składnikiem środowiska naturalnego, zachowanym na obszarze aglomeracji miejskiej Warszawy. Lokalizowanie na obszarze rezerwatu infrastruktury niezwiązanej z jego ochroną, będzie wiązało się ze zmianami w sposobie użytkowania rezerwatu, co w konsekwencji może doprowadzać do zmniejszenia jego powierzchni, wpływając tym samym negatywnie na wyznaczony cel ochrony. Wprowadzenie do planu ochrony ogólnie sformułowanych zapisów, dopuszczających budowanie w rezerwacie obiektów infrastruktury, dałoby pełną dowolność w konstruowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w kwestii zmian sposobu użytkowania rezerwatu. Taka regulacja stałaby w sprzeczności z funkcją, jaką ma spełniać plan ochrony, którego założenia winny mieć charakter kategoriyczny, by nie stwarzać możliwości swobodnej oceny, co do konieczności zastosowania pewnych rozwiązań dotyczących przeznaczenia terenu czy zakresu zabudowy.

2) W odniesieniu do uwagi:

„W § 9 ust. 3 pkt 8) ppkt a) zastosować liczbę mnogą, tj. „(...) za wyjątkiem obiektów technicznych służących obsłudze obiektów”.”

Mając na względzie wniesioną uwagę poprawiono w jej zakresie projekt planu ochrony.

3) W odniesieniu do uwagi:

„W § 9 ust. 3 wprowadzić zapis w pkt 1 - 13 wskazujący na konieczność wprowadzenia do ziemi wód opadowych i roztopowych z powierzchni dachowych i terenów utwardzonych niezanieczyszczonych, o ile warunki gruntowo-wodne umożliwiają takie rozwiązanie.”

Mając na względzie wniesioną uwagę poprawiono w jej zakresie projekt planu ochrony.

4) W odniesieniu do uwagi:

*„W §9 ust. 2 i ust. 3 pkt 11) i 12) wprowadzić zapis o następującym brzmieniu:
„zachowania naturalnych struktur geologicznych, geomorfologicznych, hydrologicznych*

oraz glebowych rezerwatu, w szczególności poprzez zachowanie ukształtowania terenu, w tym struktury Skarpy Warszawskiej”.

Mając na względzie wniesioną uwagę poprawiono w jej zakresie projekt planu ochrony.

5) W odniesieniu do uwagi:

„Dla każdej strefy otuliny wprowadzić zapis o następującym brzmieniu: „W otulinie rezerwatu dopuszcza się budowę ciągów infrastruktury technicznej i urządzeń z nią związanych”.

Mając na względzie wniesioną uwagę poprawiono w jej zakresie projekt planu ochrony.

6) W odniesieniu do uwagi:

„W strefie C, w zakresie udziału powierzchni biologicznie czynnej, dostosować plan ochrony do zapisów w obowiązującym mpzp.”

Ocena sposobu zagospodarowania przestrzennego, jaka została przeprowadzona na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony rezerwatu wykazała, że zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium nie będą naruszać aktu prawa miejscowego, jakim jest plan ochrony. Obowiązujące akty zagospodarowania przestrzennego nie zagrażają celowi ochrony rezerwatu i przedmiotom ochrony obszaru Natura 2000. Z tego tytułu nie ma potrzeby wprowadzania w nich zmian i ich ustalenia mogą zostać przeniesione do projektu planu ochrony. Podział na strefy oraz określone w stosunku do nich wskazania, zostały zredagowany w oparciu o analizę obowiązujących miejscowych planów i studium i mają swoje odzwierciedlenie w granicach stref wyznaczonych w obowiązujących dokumentach planistycznych. W związku z powyższym, uwzględniając wniesioną uwagę, przeredagowano treść wskazań do zagospodarowania przestrzennego.

7) W odniesieniu do uwagi:

„Zweryfikować ustalenia dla strefy H w odniesieniu do działki ew. nr 15/3 z obrębem 7-11-04. W ramach procedury planistycznej teren ten uzyskał zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.”

Projekt planu ochrony nie obejmuje swym zasięgiem obrębem ewidencyjnym 7-11-04

8) W odniesieniu do uwagi:

„Zweryfikować ustalenia dla działki o nr ew. 16 z obrębem 7-09-04, której teren, zgodnie z mpzp pełni funkcję mieszkaniowo-usługową (działka jest zabudowana)”.

Działka ewidencyjna nr 16 z obrębem 7-09-04 wchodzi w skład rezerwatu. Stanowi ona nieruchomość zabudowaną budynkiem wzniesionym w połowie lat 50 ubiegłego wieku, a

więc jeszcze przed ustanowieniem rezerwatu. Sposób wykorzystania tego terenu, zarówno przed jak i po ustanowieniu rezerwatu, stanowił podstawę do objęcia go w planie ochrony ochroną krajobrazową. Wprowadzenie na ten obszar tego typu ochrony pozwoli utrzymać, w granicach określonych przez ustawę o ochronie przyrody, dotychczasowy sposób jego wykorzystania. Rozpatrując wniesioną uwagę należy odnieść się również do kwestii wprowadzania miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego wskazań, naruszających zakazy obowiązujące w rezerwacie przyrody. Na terenie rezerwatów przyrody obowiązują zakazy, które zostały zdefiniowane w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, jako zamknięty katalog zakazów. Ustawowo wprowadzone na obszar rezerwatu obostrzenia, mające formę zakazów, pociągają za sobą w konsekwencji ograniczenia, co do możliwości jego użytkowania. Ograniczenia te posiadają powszechnie obowiązującą moc prawną, skierowaną do każdego podmiotu, który znajduje lub znajdzie się w zasięgu terytorialnym objętym tą regulacją, bez względu na to czy posiada on bądź nie posiada prawo własności do nieruchomości, czy też sprawuje nad nią nadzoru. Z normy ustalonej przez art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody wynika szereg zakazów w tym zakaz budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom rezerwatu przyrody, użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzenia i dokonywania zmian rezerwatu, niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów, poruszania się po rezerwacie, wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu. Wyjątki od tych zakazów określa art. 15 ust. 2 cyt. ustawy, a tryb uzyskiwania zezwoleń na odstępstwa od ich obowiązywania regulują przepisy art. 15 ust. 4 i 5 ustawy o ochronie przyrody. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest aktem prawa miejscowego, czyli aktem rangi podstawowej. Nie może on być sprzeczny z normami ustawowymi i musi znajdować podstawę w upoważnieniu ustawowym, a organ go uchwalający nie może przekroczyć granic tego upoważnienia. Zakres upoważnienia ustawowego, wyznaczający dopuszczalną treść miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego określa art. 15 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Z regulacji tej wynika obowiązek kształtowania treści planu w zgodzie z przepisami odrębnymi, zwłaszcza w zakresie granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie oraz szczególnych warunków zagospodarowania terenów i ograniczenia w ich użytkowaniu, włącznie z obowiązującymi zakazami. Również z art. 73 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony

środowiska wynika, że w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się ograniczenia wynikające z ustanowienia w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody form ochrony, w tym rezerwatu przyrody. Przepis art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody musi być, zatem uwzględniany w procesie planistycznym, a jego treść nie może być pomijana w kształtowaniu treści planu miejscowego. Z treści tej normy prawnej wynika zakaz wprowadzania do treści miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego regulacji sprzecznych z ustawowo określonymi, w stosunku do rezerwatu, zakazami w tym budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom rezerwatu przyrody, użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzenia i dokonywania zmian rezerwatu, niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów, poruszania się po rezerwacie, wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu. Chyba, że zakaz ten nie obowiązuje z mocy art. 15 ust. 2 cyt. ustawy lub został objęty zezwoleniem na odstępstwa od niego na podstawie art. 15 ust. 4 lub 5 tej ustawy. Wskazać przy tym należy również to, że o kwestii wprowadzenia odstępstwa od tych zakazów rozstrzyga Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska lub regionalny dyrektor ochrony środowiska, co oznacza, że inne organy, w związku z brakiem podstawy ustawowej, nie są kompetentne do wiążącego wyłączenia zakazów, o jakich mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody. Również uzgodnienie wynikająca z art. 10 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody ani nie zastępuje, ani nie wyłącza konieczności uzyskania odstępstwa od zakazów obowiązujących w rezerwacie przyrody.

9) W odniesieniu do uwagi:

„W załączniku nr 3 zapis w kolumnie „Sposób eliminacji zagrożenia lub jego ograniczenia” o brzmieniu: „Należy utrzymać całość obszaru rezerwatu, jako wyłączony z możliwości lokalizacji wszelkiej nowej infrastruktury technicznej nie związanej z jego udostępnieniem” zmienić na zapis o brzmieniu: „Dopuszcza się lokalizację nowej infrastruktury technicznej związanej z funkcjonowaniem rezerwatu, obiektów sakralnych, edukacyjnych, kulturalnych i uniwersyteckich oraz dróg publicznych”.”

Plan ochrony, jest podstawowym dokumentem, mającym zapewnić skuteczną ochronę rezerwatu, gwarantującą zachowanie jego celu ochrony. W żadnej mierze, nie można pełnionej przez niego funkcji utożsamiać z funkcją, jaka została przypisana miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego, a co za tym idzie, jego zadaniem nie może być godzenie, niejednokrotnie sprzecznych z ochroną środowiska, interesów gospodarczych.

Zastosowana przez ustawodawcę konstrukcja przepisów o ochronie przyrody pozwala przyjąć, że z chwilą uchwalenia, plan ochrony staje się aktem prawnym, wiążącym organy uchwalające miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W konsekwencji, jego postanowienia będą miały decydujący wpływ na zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wskazana w uwadze regulacja wprowadza ustalenia, mające bezpośrednie przełożenie na zapisy dokumentów planowania przestrzennego. Jej zadaniem, jest zabezpieczenie rezerwatu przed zagrożeniami wynikającymi z działalności człowieka. Celem ochrony rezerwatu, jest zachowanie wartości społecznych i krajobrazowych "Lasu Bielańskiego", będącego cennym składnikiem środowiska naturalnego, zachowanym na obszarze aglomeracji miejskiej Warszawy. Lokalizowanie na obszarze rezerwatu infrastruktury niezwiązanej z jego ochroną, będzie wiązało się ze zmianami w sposobie użytkowania rezerwatu, co w konsekwencji może doprowadzać do zmniejszenia jego powierzchni, wpływając tym samym negatywnie na wyznaczony cel ochrony. Wprowadzenie do planu ochrony ogólnie sformułowanych zapisów, dopuszczających budowanie w rezerwacie obiektów infrastruktury, dałoby pełną dowolność w konstruowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w kwestii zmian sposobu użytkowania rezerwatu. Taka regulacja stałaby w sprzeczności z funkcją, jaką ma spełniać plan ochrony, którego założenia winny mieć charakter kategoriyczny, by nie stwarzać możliwości swobodnej oceny, co do konieczności zastosowania pewnych rozwiązań dotyczących przeznaczenia terenu czy zakresu zabudowy.

10) W odniesieniu do uwagi:

„W załączniku nr 3 w kolumnie „Sposób eliminacji zagrożenia lub jego ograniczenia”, w wierszu 3, zapis: „(...) nieodprowadzanie ścieków do rezerwatu, w szczególności do jego systemu hydrograficznego” zastąpić zapisem: „(...) nieodprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do rezerwatu, w szczególności do jego systemu hydrograficznego”.”

Mając na względzie wniesioną uwagę poprawiono w jej zakresie projekt planu ochrony.

11) W odniesieniu do uwagi:

„Wprowadzić zapisy umożliwiające wykonywanie robót związanych z utrzymaniem wód.”

Zbyt ogólne sformułowanie uwagi nie pozwala w jednoznaczny sposób odnieść się do niej. Tym niemniej wskazuje się, że nieujęcie w planie ochrony danej kategorii prac nie oznacza, że nie można ubiegać się o uzyskanie zezwolenia na zastosowanie w stosunku do nich odstępstwa od zakazów obowiązujących w rezerwacie. Odstępstwo takie może zostać

wydawane w formie decyzji administracyjnej w zakresie określonym przez ustawę o ochronie przyrody.

12) W odniesieniu do uwagi:

„Wprowadzić zakaz poszerzania i przebudowy ul. Dewajtis łącznie z zakazem budowy wzdłuż tej ulicy urządzeń infrastruktury komunikacyjnej z materiałów innych niż naturalne.”

Zakaz przebudowy czy też rozbudowy ul. Dewajtis oraz budowy urządzeń infrastruktury na terenie rezerwatu, wynika wprost z ustawy o ochronie przyrody i nie ma konieczności jego powielania w planie ochrony.

13) W odniesieniu do uwagi:

„Uwzględnić konieczność zmiany przebiegów szlaków pieszo-rowerowych.”

Zbyt ogólne sformułowanie uwagi nie pozwala w jednoznaczny sposób odnieść się do niej. Tym niemniej wskazuje się, co następuje. W celu maksymalnej ochrony rezerwatów ustawodawca wprowadził, poprzez art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o ochronie przyrody, zakaz poruszania się po ich terenie, przewidując równoległe możliwości wprowadzenia odstępstwa od jego obowiązywania, poprzez wyznaczenie w rezerwacie szlaków. Sposób sformułowania tej regulacji sprawia, że plan ochrony nie może stanowić podstawy do wyznaczania w rezerwacie szlaków. W związku z tak skonstruowanymi przepisami, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie nie udostępnił rezerwatu planem ochrony i w celu przedstawienia jego walorów, podjęto decyzję o wyznaczeniu na jego terenie szlaków odrębnym zarządzeniem. Przewidziana sieć szlaków została tak zaprojektowana, aby pokazać rezerwat bez zagrożenia dla jego ochrony. Należy w tym miejscu zauważyć to, że zbyt duża ilość szlaków jest zagrożeniem dla rezerwatu. Zbytnie ich zagęszczenie powoduje jego fragmentację, a zwiększenie jego dostępności może przyczynić się do degradacji środowiska. Fragmentacja lasu związana z udostępnieniem rezerwatu w szerokim zakresie, będzie powodować jego przekształcenie, objawiające się zaburzeniem swobodnego przebiegu naturalnych procesów. Turystyczne czy też rekreacyjne użytkowanie rezerwatu, jest ściśle uzależnione od jego środowiska przyrodniczego. Zagospodarowanie to w istotny sposób wpływa na obszar chroniony i z tych względów powinno uwzględniać potrzebę jego ochrony, tak by presja ze strony ruchu turystycznego nie prowadziła do jego degradacji. Łagodne współistnienie turystyki i terenów chronionych jest niezbędne dla ich istnienia. Jeżeli obszary chronione będą traciły swoje walory, to będzie ubywało miejsc turystycznie atrakcyjnych. Skala ruchu nie

może, więc przekroczyć bezpiecznego poziomu i musi być dostosowana do wrażliwości siedlisk rezerwatu i gatunków w nim występujących. Zawsze należy mieć na względzie to, że wytyczenie w rezerwacie miejsc udostępnionych wiąże się z koniecznością prowadzenia na nich prac utrzymaniowych, co pociąga za sobą w następstwie np.: wycinanie drzew zagrażających użytkownikom szlaków czy też odnowień naturalnych uniemożliwiających korzystanie z tych szlaków. Środowisko rezerwatu charakteryzują cenne starodrzewia z udziałem grubych i starych dębów i w jego drzewostanach można obserwować zachodzące naturalne procesy regeneracyjne, których skutkiem jest stopniowe rozluźnianie górnych warstw drzewostanu, w tym wydzielanie się najstarszych drzew. Obumierające i obumarłe drzewa lub ich gałęzie mogą stanowić zagrożenie dla użytkowników szlaków np.: ryzyko wywrócenia się drzewa na szlak i z tych względów może zachodzić konieczność ich systematycznego usuwania. Wycinanie wzdłuż szlaków obumierających i obumarłych starych drzew, ze względów bezpiecznego ich użytkowania, jest ingerencją w ekosystem leśny niepozostającą bez znaczenia dla zachodzących w nim zmian. Może ona niekorzystnie wpłynąć na roślinność czy też zwierzęta doprowadzając do zanikania pewnych gatunków, których obecność pierwotnie przyczyniała do dużej różnorodności biologicznej. Ponadto fragmentacja lasu i systematyczne usuwanie z niego starych drzew będzie również niekorzystnie oddziaływać na walory krajobrazowe rezerwatu. Wzmószony ruch turystyczny jest również ważną przyczyną degradacji gleb. Powoduje zwiększenie ich zwięzłości, czego konsekwencją jest zmiana tempa infiltracji i przemieszczania substancji w glebie. Proces degradacji gleb może doprowadzać do przesuszenia ich wierzchnich warstw, zmiany temperatury czy też wypłukania soli mineralnych. Skutkiem tych procesów może być powstanie charakterystycznej mikrorzeźby powstałej wskutek wydeptywania. Zmiany właściwości gleby mają ogromny wpływ na szatę roślinną, ograniczają możliwości rozwoju warstwy korzeniowej roślin, a następnie powodują stopniowe niszczenie drzewostanu i przekształcenie całego ekosystemu.

14) W odniesieniu do uwagi:

„Uwzględnić potrzebę utrzymania naturalnej ścieżki pieszej wzdłuż północnej strony ul. Dewajtis.”

Ścieżka, która przebiegała po północnej stronie ulicy Dewajtis, została zlikwidowana w ramach kompensacji przyrodniczej ustalonej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Decyzja ta została wydana na wniosek władz Dzielnicy Bielany i udzielała

ona pozwolenie na wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis. Jednym z uzasadnień budowy tego chodnika było skanalizowanie odbywającego się w tej części rezerwatu ruchu, poprzez przeniesienie go na wybudowany chodnik. Zrealizowanie tego zamierzenia miało ułatwić poruszanie się po tym terenie, poprawić bezpieczeństwo oraz wyeliminować ruch z północnej strony ulicy Dewajtis i doprowadzić do zlikwidowania znajdującego się tam przedceptu. Wskazać przy tym należy również to, że decyzja i plan ochrony stanowią dwie, różniące się między sobą, formy rozstrzygnięcia konkretnych kwestii. Każda z nich wywołuje inne skutki, wydawana jest w innych sytuacjach i w oparciu o odmienną podstawę prawną. Plan ochrony nie może stanowić podstawy do zmiany decyzji administracyjnej ani wpływać na jej treść, gdyż nie stanowi on przesłanki, w oparciu o którą, jest ona wydawana. Podstawą prawną decyzji administracyjnej są przepisy administracyjnego prawa materialnego i jej stosunek administracyjno - prawny kształtowany jest na podstawie tych przepisów. Orzeczenia administracyjne skierowane są do indywidualnie oznaczonego podmiotu i rozstrzygają indywidualnie określone kwestie. W tego rodzaju postępowaniach, w odróżnieniu od postępowań prowadzonych przy uchwalaniu planu ochrony, mamy do czynienia z indywidualizacją sprawy, której rozstrzygnięcie skierowane będzie wyłącznie do strony postępowania. Plan ochrony, jest natomiast powszechnie obowiązującym aktem prawa miejscowego, którego zapisy odnoszą się do nieokreślonej liczby podmiotów. Z tych względów, wydawany jest on w formie zarządzenia, o treści, w odróżnieniu od decyzji administracyjnej, w założeniu powszechnie znanej. Tak więc, jeżeli odbiorca decyzji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska zgodził się z wydanym rozstrzygnięciem, nakładającym obowiązek likwidacji ścieżki biegnącej po północnej stronie ulicy Dewajtis i nie wniosła od niego odwołania, to decyzji ta stała się prawomocna i podlega wykonaniu. Ponadto podkreślenia wymaga to, że likwidacja przedmiotowego przedceptu, jest kompensacją przyrodniczą, której realizacja warunkowała wybudowanie chodnika wzdłuż ulicy Dewajtis. Wskazać przy tym należy raz jeszcze to, że prawo do wypowiedzania się czy też zaskarżenia przedmiotowej decyzji miały wyłącznie podmioty uczestniczące w postępowaniu na prawach strony, a plan ochrony nie jest aktem prawnym, stanowiącym podstawę do wprowadzania zmian w prawomocnych decyzjach Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

15) W odniesieniu do uwagi:

„Załączniki graficzne przedstawić na mapie zasadniczej.”

Dane przestrzenne przedstawione na załącznikach graficznych zostały sporządzone z odniesieniem do podziału ewidencyjnego terenu na podkładzie ortofotomapy.

16) W odniesieniu do uwagi:

„Zapis § 9 ust. 3 pkt 12) ppkt a) o brzmieniu: „należy zachować dotychczasowy sposób użytkowania terenu w formie terenów nauki oraz jako miejsce kultu religijnego, z dopuszczeniem realizacji funkcji towarzyszących” zmienić na: „należy zachować dotychczasowy sposób użytkowania terenu w formie terenów nauki, jako miejsce kultu religijnego, z dopuszczeniem realizacji funkcji towarzyszących nie mających negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze.”

Mając na względzie wniesioną uwagę poprawiono w jej zakresie projekt planu ochrony.

17) W odniesieniu do uwagi:

„Należy odnieść się do wszystkich cieków wodnych zlokalizowanych na terenie rezerwatu i otuliny. W projekcie planu brak wzmianki o Potoku Bielańskim.”

Plan ochrony nie obejmuje Potoku Bielańskiego monitoringiem, gdyż w przeciwieństwie do rzeki Rudawki, woda w nim występuje okresowo, w krótkotrwałym okresie czasu. W chwili obecnej jedynym stałym ciekim powierzchniowym na terenie rezerwatu jest potok Rudawka. Potok Bielański jest ciekim praktycznie zanikłym i pojawiającym się tylko w okresach roztopów i gwałtownych intensywnych opadów. Na znacznym odcinku ujęty jest on w kolektor, a jego przepływ jest minimalny, wspomagany dodatkowo zasilaniem z ujęć wód podziemnych i po opuszczeniu wybetonowanego koryta bardzo szybko zanika. Wynika to ze znacznego ograniczenia zasilania całej jego zlewni, spowodowanego zabudową i przejściem wód opadowych przez system kanalizacji, w wyniku czego, na znacznym odcinku zmienił się jego charakter z drenującego na infiltrujący. Przerwany kontakt hydrauliczny pomiędzy wodami podziemnymi i powierzchniowymi sprawia, że woda płynąca Potokiem Bielańskim bardzo szybko infiltruje w grunt. Nawet dodatkowe zasilanie potoku z innych źródeł (np. studni pompujących wodę do potoku) nie zapewni przepływu i po kilkuset metrach (w zależności od ilości dolewanej wody) woda zaniknie. Skala zmian antropogenicznych wprowadzonych na odcinku Potoku Bielańskiego położonego poza granicami rezerwatu i jego otuliny, jest na tyle duża, że uniemożliwia przywrócenie jego przepływu na odcinku znajdującym się w rezerwacie. Wskazać należy również to, że plan ochrony zakłada poprawę stosunków wodnych w rezerwacie poprzez wprowadzenie wskazań do dokumentów planistycznych czy też unaturalnienie rzeki Rudawki.

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska przekazała swoje uwagi do projektu planu ochrony. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie część uwag wprowadził do projektu planu ochrony.

Projekt zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Mazowieckiego.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt planu ochrony będzie oddziaływał:

- 1) na Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) na właściciela rezerwatu;
- 3) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdują w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia jako akt prawa miejscowego podlega:

- 1) na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim;
- 2) na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zaopiniowaniu przez właściwą miejscowo radę gminy;
- 3) na podstawie art. 19 ust. 1 a ustawy o ochronie przyrody procedurze udziału społeczeństwa przewidzianej przez ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia pociągnie za sobą skutki finansowe dla budżetu państwa w wysokości około 300 000 zł w przeciągu 20 lat obowiązywania planu ochrony, które wynikać będą z realizacji działań ochronnych zaprojektowanych w planie ochrony.

Mogą być one finansowane w szczególności ze środków pochodzących z:

- 1) budżetu państwa na zasadach ustalonych przez ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- 2) ubiegania się o pozyskanie środków finansowych z Narodowego lub/i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- 3) budżetu Lasów – Miejskich Warszawa, jednostka budżetowa m.st. Warszawy.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy w projekcie zarządzenia z uwagi na ograniczony zakres prac jak również realizacja ich na przestrzeni 20 lat nie będą miały znaczącego wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Regulacja objęta przedmiotowym zarządzeniem jest objęta prawem UE. Zarządzenie swym zakresem obejmuje teren objęty ochroną w ramach sieci Natura 2000 specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) na podstawie Dyrektywy Unii Europejskiej 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny Las Bielański PLH 140041.